

એકરટ્ા અદેર

ભરત ભારઢ્રાજ

feedback@bombaysamachar.com

ઈન્ડિગોનો ભવાડો, પેસેન્જર્સ લૂંટાઈ ગયા પછી સરકાર જાગી

ભારતની સૌથી મોટી ડોમેસ્ટિક એરલાઈન્સ એવી ઇન્ડિગો એરલાઇન્સના ભવાડાએ આખા દેશને માથે લીધો છે. ઈન્ડિગો એરલાઈન્સના ભવાડા નવા નથી પણ છેલ્લા એક અઠવાડિયામાં ભવાડાએ વિકરાળ સ્વરૂપ ધારણ કર્યું અને સોમવારથી ઈન્ડિગો એરલાઈન્સની ફ્લાઈટ્સ ધડાધડ કેન્સલ થવા માંડી તેમાં પેસેન્જરોનો ખો નીકળી ગયો છે. હજારો પેસેન્જર્સ રજળી પડ્યા અને અગાઉથી બુકિંગ કરાવ્યું હોવા છતાં નક્કી કરેલા સમયે ના પહોંચી શક્યા તેમાં પૈસાનું પાણી થઈ ગયું એ અલગ.

શનિવારથી સ્થિતિમાં સુધારો થવાની વાતો કરાઈ રહી છે છતાં શનિવારે પણ ૪૦૦ જેટલી ફ્લાઈટ્સ તો કેન્સલ થઈ જ છે. એરલાઇન્સે દાવો કર્યો છે કે, ૯૫ ટકા રૂટ પર ફ્લાઇટ કામગીરી ફરી શરૂ થઈ ગઈ છે અને ૧૩૮માંથી ૧૩૫ ેસ્ટિનેશન માટે ફ્લાઇટ્સ રવાના થઈ ગઈ છે. આ દાવા વચ્ચે એ સમાચાર પણ છે કે, શનિવારે જ દેશના ચાર મુખ્ય એરપોર્ટ દિલ્હી, મુંબઈ, ચેન્નાઈ અને બેંગલુરુ એરપોર્ટ પર અન્ય શહેરોમાંથી આવતી ૪૦૦થી વધુ ઇન્ડિગો ફ્લાઇટ્સ રદ કરવામાં આવી. બીજાં એરપોર્ટ પર પણ આ હાલત છે અને અઠવાડિયામાં ૩,૦૦૦થી વધુ ફ્લાઇટ્સ રદ કરવામાં આવી છે જ્યારે ચાલે છે તેમાંથી પણ દરરોજ સરેરાશ ૫૦૦ ફ્લાઇટ્સ મોડી પડી રહી છે.

આ સંજોગોમાં ફ્લાઈટ્સ રવાના થાય એ મહત્ત્વનું નથી. ફ્લાઈટ્સ સમયચર દોરે ને પેસેન્જર્સ રજળી ના પડે એ મહત્ત્વનું છે પણ અત્યારે એવાં કોઈ લખખણ દેખાતાં નથી. અત્યારે જે સ્થિતિ છે એ પ્રમાણે, હજારો પેસેન્જર્સ અટવાયેલા છે અને પોતાના ઘરે પહોંચવા માટે અથડાઈ કૂટાઈ રહ્યા છે. ટ્રેન, બસ, ટેક્સી કે બીજી ફ્લાઈટમાંથી જે મળે એ પકડીને ઘરભેગા થવા હવાતિયાં મારી રહ્યા છે પણ મેળ પડતો નથી. કેન્ડે સ્પેશિયલ ટ્રેનો શરૂ કરવા સહિતનાં પગલાં ભરતાં કેટલાક પેસેન્જર્સને રાહત થશે પણ અંધાધૂંધી ખતમ નહીં થઈ જાય. ઈન્ડિગોએ પોતે આ વાત સ્વીકારીને કહ્યું છે કે, ફ્લાઇટ ઓપરેશન સામાન્ય થવામાં ૧૫ ડિસેમ્બર સુધીનો સમય લાગશે.

ઈન્ડિગોનો ભવાડો ભારતમાં પોપાબાર્નું રાજ ચાલે છે તેનો વધુ એક નાદાર નમૂનો છે. આ ભવાડા માટે ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઑફ સિવિલ એવિએશન ડીજીસીએ દ્વારા ૧ નવેમ્બરથી પાઇલટ

અને અન્ય કૂ મેમ્બર્સના કામ સંબંધિત નિયમોમાં કરાયેલા ફેરફારોને કારણભૂત ગણાવાય છે. નવા નિયમો પ્રમાણે, કેન્દ્ર સરકારે તમામ પાઇલટ અને કૂ મેમ્બર્સને પૂરતો આરામ નથી માટે અઠવાડિયામાં એક રજા ફરજિયાત કરી દીધી છે. તેના કારણે એરલાઇન કંપનીઓમાં પાઇલટો અને કૂ મેમ્બર્સની અચાનક અછત સર્જાઈ. ઈન્ડિગો સૌથી મોટી ડોમેસ્ટિક એરલાઈન્સ હોવાથી તેને સૌથી મોટો ફટકો પડી ગયો.

ઈન્ડિગોની ફ્લાઈટ્સમાં સમસ્યાઓ સર્જાય ને મોડી પડે કે કેન્સલ થાય એ નવી વાત નથી. તેનાં કારણો અલગ અલગ છે પણ સરકારે પાઇલટ્સ અને કૂ મેમ્બર્સને પૂરતો આરામ નથી મળતો એ કારણ જ જવાબદાર છે એમ માનીને નિયમો બનાવી દીધા. વાસ્તવમાં ઈન્ડિગો બેકામ ફ્લાઈટ્સ ચલાવે છે તેના કારણે તેનાં પ્લેન્સનું મેટેનન્સ નથી થતું તેથી નાની ટેકિકલ ખામીઓ સર્જાય છે પણ તેને નજર અંદાજ કરી દેવાઈ છે. આ સંજોગોમાં કૂ મેમ્બર્સને આરામની સાથે સાથે બીજા સેફ્ટી નિયમોનું કડક પાલન પણ જરૂરી છે પણ એ થતું નથી.

બીજું એ કે, સરકારે ૧ નવેમ્બરથી નિયમોનું પાલન ફરજિયાત બનાવ્યું પણ ઈન્ડિગો એ દિશામાં કશું કરી રહી છે કે નહીં તેનું ચેકિંગ ના કર્યું. ઈન્ડિગો ધડાધડ બુકિંગ કરી રહી હતી ને તેને રોકવાની જરૂર હતી પણ એવું કશું કર્યું નહીં તેમાં પેસેન્જર્સની હાલત બગડી ગઈ. અત્યારે પણ ઈન્ડિગોને દંડવાના બદલે નવા નિયમોના પાલનમાં તેને ફેબ્રુઆરી સુધીની છૂટ આપી દેવાઈ છે. ઈન્ડિગોના ભવાડાનો બીજા એરલાઈન્સે ભરપૂર લાભ લીધો અને બિચારા ગ્રાહકોને વગર સાબુએ મૂંડી નાખ્યા. ગ્રાહકોના રાજજનો લાભ કેવો ઉઠાવાયો તેનો અંદાજ એ વાત પરથી જ આવે કે, અમદાવાદથી મુંબઈની ફ્લાઈટનું ભાડું ૩૫ હજારને પાર થઈ ગયું કે જે સામાન્ય રીતે બે-ત્રણ હજાર રૂપિયા હોય છે ને દિલ્હીનું ભાડું ૫૦ હજારને પાર પહોંચી ગયું કે જે સામાન્ય રીતે ચારેક હજાર હોય છે. ઈન્ડિગોની ફ્લાઈટ્સ કેન્સલ થઈ તેમાં ભેરવાયેલા લોકોને ઘર પહોંચવા માટે ઉંચાં ભાડાં આપ્યા વિના છૂટકો નહોતો તેથી બધી એરલાઈન્સે ધડાધડ નોટો છાપી લીધી.

આ ઉધાડી લૂંટ ચાલતી હતી ત્યારે કેન્દ્રની નરેન્દ્ર મોદી

ગોવા નાઈટક્લબના

મૃતકોના પરિવારજનોની

શબઘરની બહાર ભીડ

પણજીઃ ગોવામાં નાઇટક્લબમાં લાગેલી ભીષણ આગનો ભોગ બનેલા લોકોના પરિજનો અને પરિચિતો રવિવારના રોજ એક સરકારી હોસ્પિટલના શબઘરની બહાર એકઠા થઇને તેમના પ્રિયજનો વિશે માહિતી મેળવવા માટે ચિંતા સાથે રાહ જોઇ રહ્યા હતા.

ઝારખંડના એક ગામના કેટલાક રહેવાસીઓએ જણાવ્યું કે તેઓ મૃતદેહો સ્વીકારશે નહીં અને નાઇટક્લબના માલિકને મૃતદેહો ઘરે પાછા લઇ જવાની વ્યવસ્થા કરવાની માગ કરી હતી. તેમણે વધુમાં કહ્યું કે તેમના પરિવારના ચાર સભ્યો ઉત્તર ગોવાના અરપોરામાં નાઇટક્લબમાં હેલ્પર અને રસોઇયા તરીકે કામ કરતા હતા.

ઝારખંડના મજૂરોનું એક ટોળું સવારથી પણજી પાસે ગોવા મેડિકલ કોલેજ અને હોસ્પિટલ(જીએમસીએચ)ના શબઘરની બહાર તેમના સંબંધીઓ વિશે માહિતી મેળવવા માટે રાહ જોઇને બેઠું હતું. ગોવા પોલીસના કર્મચારીઓ બર્થ બાય રોમિયો લેન નાઇટક્લબમાં આગ લાગવાની દુ:ખદ ઘટના બાદ શબઘરમાં રાખવામાં આવેલા મૃતદેહોની ઓળખ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા. જેમાંથી કેટલાક મૃતદેહો બળી ગયા હતા.

પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર મૃતકોમાં સાત લોકોની ઓળખ હજુ સુધી થઇ શકી નથી. અરપોરામાં એક જગ્યાએ સુરક્ષા ગાર્ડ તરીકે કામ કરતાં ઝારખંડના નંદલાલ નાગે જણાવ્યું કે આગમાં મૃત્યુ પામેલા લોકોમાં તેમના ગામના ચાર લોકો હોવાની આશંકા છે.

પેપર સ્ટ્રેથી હુમલાને પગલે હિથો ઍરપોર્ટ બંધ કરાવું

લંડનઃ ઉગ્ર દલીલબાજ બાદ એક વ્યક્તિએ જૂથના લોકો પર મરી પાઉડર (પેપર સ્ટ્રો)થી હુમલો કર્યા બાદ લંડનનું હિથ્રો ઍરપોર્ટ રવિવારે થોડાક સમય માટે બંધ કરી દેવામાં આવ્યું હતું.

આરોપી વ્યક્તિની ધરપકડ કરવામાં આવી હોવાનું જણાવતાં પોલીસે કહ્યું હતું કે આ ઘટનાને આતંકવાદી હુમલો ગણવામાં નથી આવી.

જૂથના લોકો વચ્ચે ઉગ્ર દલીલ થયા બાદ યુરોપના

સૌથી વ્યસ્ત લેખાતા હિથ્રો ઍરપોર્ટના ટર્મિનલ-ગ્રીના બહુમાળી પાર્કિંગમાં આ ઘટના બની હતી. ઘટનાનો ભોગ બનેલા ૨૧ જને ઘટનાસ્થળે સારવાર આપી જવા દેવામાં આવ્યા હતા તો પાંચ જણને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. ઘટનાને મામલે પાંચ શંકારપદની ધરપકડ કરવામાં આવી હોવાનું તેમણે કહ્યું હતું. જેઅગ્રસ્તોમાંથી કોઈની પણ હાલત ગંભીર ન હોવાનું પોલીસે કહ્યું હતું.

(એજન્સી)■

પહેલા પાનાનું ચાલુ

ગોવાની નાઈટક્લબમાં

ભારતીય ન્યાય સંહિતા (બીએનએસ)ની વિવિધ કલમ અંતર્ગત ગુનો દાખલ કર્યો હોવા ઉપરાંત સ્ટાફના ચાર સભ્યની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. કલબના માલિક સૌરભ અને ગૌરવ લુથરાની પણ જલદી જ ધરપકડ કરવામાં આવશે. ઘટનાને મામલે અપૌરા-નાગોઆ પંચાયતના સરપંચ રોશન રેડકારને અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યો હોવાનું પણ વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીએ રવિવારે કહ્યું હતું. ઘટનાને મામલે મેજિસ્ટ્રેટ તપાસનો આદેશ આપી દીધો છે તેમ જ નિયમોનો ભંગ કરીને કલબ ચલાવવાની પરવાનગી આપનાર અધિકારીઓ વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવાનો પણ આદેશ આપી દેવામાં આવ્યો હોવાનું ગોવાના મુખ્ય પ્રધાન પ્રમોદ સાવતે રવિવારે કહ્યું હતું.

એક અધિકારીએ દાવો કર્યો હતો કે બાંધકામ ગેરકાયદે હતું પરંતુ કલબને આપવામાં આવેલી ડિમોલિશનની નોટિસનો અમલ ઉચ્ચ અધિકારી દ્વારા રોકવામાં આવ્યો હતો. ગોવાના મુખ્ય પ્રધાન પ્રમોદ સાવતે સલામતીનાં ધોરણોનું ઉલ્લંઘન છતાં તેને ચલાવવા દેનાર અધિકારીઓ સામે કાર્યવાહી કરવાની ખાતરી આપી હતી.

પોલીસે જણાવ્યું હતું કે મૃતકોમાં ચાર પર્યટક અને ૧૪ સ્ટાફ સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે, જ્યારે બાકીના સાત લોકોની ઓળખ હજુ સુધી થઈ શકી નથી. રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મૂ, વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહ સહિત અન્ય લોકોએ જાનહાનિ પર શોક વ્યક્ત કર્યો હતો.

પ્રાથમિક તપાસમાં જાણવા મળ્યું છે કે આગ પહેલા માળે લાગી હતી અને ભીડ અને નાના દરવાજાને કારણે કરંરમર બહાર નીકળી શક્યા ન હતા. મુખ્યપ્રધાન સાવંતે કહ્યું હતું કે કેટલાક લોકો ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર પર દોડી ગયા અને ત્યાં ફસાઈ ગયા હતા. સાવંતે કહ્યું હતું કે અમે ક્લબ મેનેજમેન્ટ અને સલામતીના ધોરણોનું ઉલ્લંઘન કરવા છતાં તેને ચલાવવા દેનારા અધિકારીઓ સામે કાર્યવાહી કરીશું. તેમણે ઉમેર્યું કે, નાઈટક્લબના માલિક અને જનરલ મેનેજર સામે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવ્યો છે અને તેમની ધરપકડ કરવામાં આવશે. દરિયાકાંઠાના રાજ્યમાં પ્રવાસન સીઝન રમિયાન આ એક દુર્ભાગ્યપૂર્ણ ઘટના છે. અમે મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ઘટનાની વિવતવાર

સરકાર ઘોરતી હતી અથવા ઑખ આડા કાન કરીને બેઠેલી ને હવે સરકારે કેટલાં ભાડાં લઈ શકાય એ માટે ફતવો બહાર પાડ્યો છે. સરકારના ફતવા પ્રમાણે હવે ૫૦૦ કિમી સુધીના વિમાની મુસાફરી માટે ૭,૫૦૦ રૂપિયાથી વધારે ભાડું નહીં લઈ શકાય જ્યારે ૫૦૦થી ૧,૦૦૦ કિમી માટે મહત્તમ ભાડું રૂપિયા ૧૨,૦૦૦ હશે. ૧,૦૦૦થી ૧,૫૦૦ કિમી માટે રૂપિયા ૧૫,૦૦૦ અને ૧,૫૦૦ કિમીથી વધુની ફ્લાઇટ માટે મહત્તમ રૂપિયા ૧૮,૦૦૦ ભાડું રહેશે.

કેન્દ્રનો ફતવો અંધેર અને બિનકાર્યક્ષમ વહીવટનો નાદાર નમૂનો છે. અન્ય એરલાઇન્સે કરી લુચ્ચાઈ અને નફાખોરી સામે સરકાર સાવ ચૂપ છે. કેન્દ્રનું પગલું ઘોડા છૂટી ગયા પછી તબેલાંને તાળાં મારવા જેવું છે કેમ કે ખરી જરૂર તો પહેલા દિવસથી જ ભાડાંની મર્યાદા નક્કી કરી દેવાની હતી પણ સરકારમાં બેઠેલા શાણા માણલોને એ ના સૂઝ્યું તો કંઈ નહીં, હજુ મોડું થયું નથી ને સરકાર લાલ ઑખ કરીને હજુ દાખલો બેસાડી શકે છે.

સૌથી પહેલાં તો સરકારે ઇન્ડિગોના ગેરવહીવટના કારણે સર્જાયેલી અંધાધૂંધીનો ગેરલાભ લઈને ભાડામાં ૧૦ ગણો વધારો કરી દેનારી અન્ય એરલાઇન્સ સામે કડક કાર્યવાહી કરવી જોઈએ અને તેમણે ચલાવેલી લૂંટનો માલ ઑકાવીને લૂંટાયેલા ગ્રાહકોને વધારાની રકમ પાછી અપાવવી જોઈએ પણ સરકાર નથી બીજી એરલાઈન્સ સામે કોઈ કાર્યવાહી કરી રહી કે નથી આ વધારાની રકમ ગ્રાહકોને પાછી અપાવવા કશું કરી રહી. જે ફતવા બહાર પડાઈ રહ્યા છે એ હવે પછી શું તેના છે પણ અત્યારે જે ચાલી રહ્યું છે એ માટે કશું નથી.

કેન્દ્ર સરકારનું આ વલણ આઘાતજનક કહેવાય. આ વલણ એ વાતનો પુરાવો છે કે, આ દેશમાં મિડલ ક્લાસની કોઈ ક્ષિમત જ નથી ને તેનાં હિતોની જાળવણીની કોઈને પડી નથી. એ લૂંટાતો હોય તો ભલે લૂંટાય ને મરતો હોય તો મરે, કોઈ ચિંતા કરવાની જરૂર નથી કેમ કે હિંદુત્વ ને વિકાસની ગળચટ્ટી વાતો ચાટી ચાટીને માનસિક રીતે નુપુંસક થઈ ગયેલો મિડલ ક્લાસ કશું કરી શકવાનો નથી. બહુ બહુ તો સોશ્વલ મીડિયા પર પોતાના નામ વિના બે પોસ્ટ મૂકશે કે પછી કોઈએ પોસ્ટ મૂકી હશે તેને લાઈક કરીને સંતોષ માનીને બે પગ વચ્ચે પૂંછડી દબાવીને બેસી જશે.

જાપાન અને ચીન વચ્ચે ટેન્શન વધ્યું: ઑસ્ટ્રેલિયાએ શાંતિની અપીલ કરી

ટોક્યોઃ તાજેતરમાં જાપાની નેતાની તાઇવાન અંગેની ટિપ્પણીથી ટોક્યો અને બેઇજિંગ વચ્ચે તણાવ વધ્યો હતો. જેના એક મહિના બાદ ચીનના લશ્કરી વિમાનોએ જાપાની કાઇટર જેટ પર રડાર લોક કરી દીધા હતા. આ ઘટના બાદ રવિવારે જાપાન અને ઑસ્ટ્રેલિયાએ શાંતિ જાળવવાની અપીલ કરી હતી. સંરક્ષણ પ્રધાન શિંરોઝી કોઇઝુમીએ જણાવ્યું કે જાપાને આ ઘટનાનો ઔપચારિક રીતે વિરોધ કર્યો છે. તેને ખૂબ જ ખેદજનક અને ખતરનાક કૃત્ય ગણાવ્યું છે. જે સુરક્ષિત વિમાન સંચાલન માટે જરૂરી ક્ષેત્રની બહાર હતું. કોઇઝુમીએ કહ્યું

આફિકન દેશ બેનિનમાં બળવો નિષ્ફળ બનાવાયો

કોટોનોઃ પશ્ચિમ આફ્રિકન દેશ બેનિનમાં રવિવારે બાંઝાદેશની જેમ બળવો થવાનો હતો. બેનિનમાં રવિવારે જાહેર કરવામાં આવેલા બળવાને નિષ્ફળ કરવામાં આવ્યો હોવાનું ગૃહ પ્રધાને જણાવ્યું હતું. આ જાણકારી પ્રધાને ફેસબુક પર એક વીડિયોમાં આપી હતી. અલાસેન સેઇદ્રોઉએ જણાવ્યું કે રવિવાર, ૭ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ના રોજ સવારે સૈનિકોના એક નાના જૂથે રાજ્ય અને તેની સંસ્થાઓને અસ્થિર કરવાના ઉદ્દેશ્યથી બળવો શરૂ કર્યો હતો. આ પરિસ્થિતિનો સામનો કરતાં બેનિનનાં સશસ્ત્ર દળો અને

શરૂઆતમાં કહ્યું હતું કે જો ચીન તાઇવાન સામે કાર્યવાહી કરશે તો તેની સેના તેમાં સામેલ થઇ શકે છે.

જાપાનના સંરક્ષણ મંત્રાલયે જણાવ્યું કે ચીનના લશ્કરી વિમાન જે- ૧ પએ શનિવારના રોજ દક્ષિણ ટાપુ ઓકિનાવા નજીક ચીની કેરિયર લિયાઓનિંગથી ઉડાન ભરી હતી અને શનિવારે બે વખત લગભગ ૩૦ મિનિટ માટે જાપાની એફ-૧૫ જેટને રડારે લોક કરી દીધા હતા. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે જાપાન અને ચીન વચ્ચેના સંબંધો ત્યારે વધુ વણસ્યા હતા જ્યારે જાપાનના વડા પ્રધાન સાને તાકાઇચીએ નવેમ્બરની

શરૂઆતમાં કહ્યું હતું કે જો ચીન તાઇવાન સામે કાર્યવાહી કરશે તો તેની સેના તેમાં સામેલ થઇ શકે છે.

જાપાન અને ઑસ્ટ્રેલિયાના સંરક્ષણ પ્રધાનોએ રવિવારે ટોક્યોમાં તેમની સુનિશ્ચિત વાટાઘાટો કરી હતી. તેમણે હાલની ઘટના અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. ઑસ્ટ્રેલિયાના સંરક્ષણ પ્રધાન રિચર્ડ માર્લેસે રવિવારે કોઇઝુમી સાથે વાતચીત બાદ એક સંયુક્ત પત્રકાર પરિષદમાં જણાવ્યું કે અમે છેલ્લા ૨૪ કલાકમાં ચીનની કાર્યવાહીથી ખૂબ જ ચિંતિત છીએ. ચર્ચાઓ સુરક્ષિત અને વ્યાવસાયિક રહેવાની અમને આશા છે.

ઑપરેશન સિંદૂરમાં લશ્કર ઘણું કરી શકે એમ હતું, પણ... : રાજનાથ સિંહ

લેહઃ ભારતીય સેના ઑપરેશન સિંદૂર દરમિયાન ઘણું વધારે કરી શકે તેમ હતી. પરંતુ તેણે ઇરાદાપૂર્વક ‘સંયમ’ સાથે જવાબ આપ્યો હતો અને જે જરૂરી હતું તે કર્યું હતું, એમ સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહે રવિવારે જણાવ્યું હતું. દેશના વિવિધ ભાગોમાં બોર્ડર રોડ્સ ઓર્ગનાઇઝેશન(બીઆરઓ)ના રેકૉર્ડ ૧૨૫ ઇન્ફાન્ટ્રીકચર પ્રોજેક્ટ્સનું ઉદ્ઘાટન કરનારા રાજનાથ સિંહે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે સારી ક્નેક્ટિવિટીએ શાસ કરીને સરહદી વિસ્તારોમાં સફળ લશ્કરી ઑપરેશનને ખાસ બનાવ્યો છે.

રાજનાથ સિંહે કહ્યું કે અમારા સતત પ્રયાસ લદાખ સહિત તમામ સરહદી વિસ્તારો સાથે સંચાર અને જોડાણને મજબૂત બનાવવાના રહ્યા છે. અમે દરેક સરહદી વિસ્તારના સર્વોર્ગી વિકાસ માટે સંપૂર્ણપણે પ્રતિબદ્ધ છીએ. સંરક્ષણ ઉત્પાદન વર્ષ ૨૦૧૪ના રૂ. ૪૬,૦૦૦ કરોડથી વધીને રૂ. ૧.૫૧ લાખ કરોડ પર પહોંચી ગયું હોવાનું સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથસિંહે રવિવારે કહ્યું હતું. સંરક્ષણ સાધનો માટે એક સમયે આયાત પર આધાર રાખતું ભારત સંરક્ષણ સાધનોના ઉત્પાદક અને નિકાસકાર દેશ તરીકે ઊભરી રહ્યો છે. એક સમયે ભારત પાસે સંરક્ષણ ઉપકરણો અને શસ્ત્રોનું સ્થાનિક સ્તરે ઉત્પાદન કરવાની યોગ્ય ચંત્રણા નહોતી, પરંતુ છેલ્લા દસ વર્ષના સતત પ્રયાસને કારણે આ મામલે ધરમુળથી પરિવર્તન આવ્યું હોવાનું તેમણે કહ્યું હતું. વર્ષ ૨૦૧૪માં દેશમાં સંરક્ષણ સાધનો અને ઉપકરણોનો ઉત્પાદન આંક રૂ. ૪૬,૦૦૦ કરોડ હતો જે છેલ્લા ૧૦ વર્ષમાં વધીને રૂ. ૧.૫૧ લાખ કરોડ પર પહોંચી ગયો છે. એમ તેમણે કહ્યું હતું. ૧૦ વર્ષ અગાઉ દેશની સંરક્ષણ ઉત્પાદનોની નિકાસ ૧,૦૦૦ કરોડની હતી હાલ વધીને રૂ. ૨૪,૦૦૦ કરોડ થઈ ગઈ છે, એમ તેમણે કહ્યું હતું. (એજન્સી)■

કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે અમદાવાદમાં અનેક પ્રોજેક્ટ્સનું લોકાર્પણ-ખાતમુહૂર્ત કર્યું

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતના પ્રવાસે આવેલા કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકારિતા પ્રધાન અમિતભાઈ શાહે અમદાવાદને અનેકવિધ વિકાસ પ્રકલ્પોની ભેટ ધરી હતી. અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના રૂ.૧૫૦૭ કરોડના વિવિધ પ્રજાલક્ષી વિકાસના પ્રકલ્પોના લોકાર્પણ તેમ જ ખાતમુહૂર્ત કર્યા હતા. જેમાં ગોતા ખાતે સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સ, વસ્ત્રાપુર તળાવનો સમાવેશ થાય છે.

આ પ્રકલ્પોમાં દેવનગર ખાતે નિર્માણ પામનાર મીની સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સનું ખાતમુહૂર્ત સહિત વિવિધ વિકાસકાર્યોના લોકાર્પણ, ખાતમુહૂર્ત કરવામાં આવ્યાં હતાં. આ પ્રસંગે મુખ્ય મંત્રી જુહોજીના હેડળ નિર્માણ પામેલાં ૪૬૫ આવાસો અને પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના હેડળ નિર્માણ પામેલાં ૧,૫૭૩ આવાસોનો ડ્રો પણ કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપસ્થિત મહાનુભાવોના હસ્તે અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનમાં નવી નિમણૂંક પામેલ ૧૦૨ સહાયક ફાયરમેનને નિમણૂંક પત્ર એનાયત કરાયા હતા.

આ સાથે શાહે વિવિધ વિકાસ પ્રકલ્પો પ્રજાને અર્પણ કરતા જણાવ્યું

કચ્છમાં બોરવેલમાં ચુપાન ફૂધો, નવ ક્લાર્કના બચાવકાર્ય બાદ મૃતદેહ બહાર કાઢ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
ભુજઃ કચ્છના કુકમા ગામ ખાતે શનિવારના સાંજના સાતેક વાગ્યાના અરસામાં બોરવેલમાં કથિત રીતે કૂદેલા ઝારખંડના ૨૦ વર્ષીય યુવક ને બચાવવા સતત નવ કલાક સુધી ચાલેલા બચાવકાર્ય બાદ પણ ચુપાનને બચાવી શકાયો ન હતો અને બાખરે તેનો મૃતદેહ બહાર કાઢવામાં આવ્યો હતો.

બનાવ અંગે પ્રાપ્ત માહિતી અનુસાર, મૂળ ઝારખંડનો વતની રૂસ્તમ શેખ નામનો યુવક કુકમા ગામમાં ગોપાલભાઈની વાડીમાં ખેતમજૂરી કરતો હતો. ગત શનિવારે સાંજના અરસામાં સંભવત પારિવારીક વિખવાદોથી કંટાળી, આવેશમાં આવીને તેણે બોરવેલમાં પડતું મૂક્યું હતું. એક કૂટ પહોળાઈ ધરાવતા આ બોરવેલમાં યુવક લગભગ ૧૫૦ કૂટ ઊંડાઈએ

હલું કે તત્કાલીન મુખ્ય પ્રધાન અને હાલના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ગુજરાતમાં શરૂ કરેલ ખેલ મહાફુંભની ચાત્રા આજે દેશમાં ખેલો ઇન્ડિયા થકી આગળ વધી છે. જેના દ્વારા અનેક ખેલાડીઓ તેમના શરીર અને મનને મજબૂત કરી રહ્યા છે. જીતવાનું ઝનૂન અને હારમાં નિરાશ નહિ થવાના સંસ્કાર પણ ખેલકૂદથી મળી રહ્યા છે.

શાહે જણાવ્યું હતું કે વિશ્વનુ સૌથી મોટા ક્રિકેટ સ્ટેડિયમની બાજુમાં સરદાર પટેલ સ્પોર્ટ્સ એન્કલેવ બનવા સાથે સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રે અનેક સુવિધાઓ થકી કોમનવેલ્થ ૨૦૩૦ની યજમાની અમદાવાદને મળી છે, સાથે આગામી ૨૦૨૮માં ધુનિયાભરના પોલીસ અને ફાયર બ્રિગેડ જવાનોની રમત અને ૧૩ જેટલી આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓ સાથે ૨૦૩૬ ઓલમ્પિક માટે અમદાવાદે તૈયારી કરી છે. આ સાથે સમગ્ર વિશ્વના નક્શામાં અમદાવાદ ખેલક્ષેત્રે અગ્રિમ સ્થાન પર અંકિત થઈ રહ્યું છે. ૧૫૦૦ કરોડથી વધુ વિકાસના કામો માટે રાજ્યના મુખ્ય પ્રધાન સહિત સરકારનો આભાર માનતા શાહે જણાવ્યું હતું કે, આ કામો વિકાસના

બજેટમાં ઉમેરાવાના છે, વિકાસનો કોઇ આયામ છુટી ન જાય તેની કાળજી રાખી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ શરૂ કરેલ વિકાસયાત્રા ભુપેન્દ્રભાઈ પટેલ આગળ ધપાવી રહ્યા છે.

તેમણે અયોધ્યા રામ મંદિર નિર્માણ અંગે જણાવ્યું હતું કે વર્ષ ૨૦૧૯માં ભૂમિપૂજન, ૨૦૨૪માં પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા અને ૨૦૨૫માં ધ્વજ લહેરાવી ગૌરવપુર્ણ કાર્ય દેશના વડા પ્રધાનના નેતૃત્વમાં થયું છે, સાથે સીતા માતાનો જન્મ થયો તે સ્થળે પણ ભૂમિપૂજન કરી આ યાત્રાને આગળ ધપાવવાનું કામ થઇ રહ્યું છે.

ગુજરાતના વિવિધ વિકાસ માઈલસ્ટોન વિશે વાત કરતા અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે વિશ્વનો સૌથી મોટો રિન્યુએબલ એનર્જી પાર્ક ગુજરાતમાં સાકાર થવા જઈ રહ્યો છે. એશિયાનું સૌથી મોટું ગ્રીનફિલ્ડ સિટી ધોલેરા ગુજરાતમાં નિર્માણ પામી રહ્યું છે. ભારતનો સૌથી લાંબો એક્સપ્રેસ હાઈવે સુરત-ચેન્ઈ હાઇવે ગુજરાતમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે. દેશની સૌથી પહેલી ફાઇનાન્સ ટેક્સ સિટી ગિફ્ટ સિટી ગુજરાતમાં નિર્માણ પામી છે. પહેલી બુલેટ ટ્રેન

અમદાવાદ મુંબઈ વચ્ચે શરૂ થવાની છે તથા પહેલી નમો રેપીડ રેલ ભુજથી અમદાવાદ વચ્ચે શરૂ થઈ છે.

કાર્યક્રમ અંતર્ગત લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત થનાર આવાસો વિશે જણાવીને મુખ્ય પ્રધાનએ કહ્યું કે અમિત શાહે હંમેશાં લોંગ ટર્મ અને સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ પર ભાર મૂક્યો છે. તેમના સક્રિય પ્રયાસોના પરિણામે ગાંધીનગર લોકસભા મતવિસ્તાર હરિયાળો મતવિસ્તાર બન્યો છે. શહેરી વિસ્તાર જ ૮% જેટલું ગ્રીન કવર વધ્યું છે. મિયાવાકી પદ્ધતિથી અર્બન ફોરેસ્ટ નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

કોમનવેલ્થ ગેમ્સના લીધે અમદાવાદ શહેરમાં વિકાસની ગતિ બમણી થશે. આવનાર દિવસોમાં વિશ્વ કક્ષાના અનેક નવા પ્રકલ્પો સાકાર થશે અને અમદાવાદ દેશના સ્પોર્ટ્સ કેપિટલ તરીકે પ્રસ્થાપિત થશે એવો વિશ્વાસ મુખ્ય પ્રધાન ભુપેન્દ્ર પટેલે વ્યક્ત કર્યો હતો.

દરમિયાન શાહ ગુજરાતનાં ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન અને ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ આનંદીબહેન પટેલનાં પુસ્તક ચુનૌતીયા મુજે પસંદ હૈના વિમોચનના કાર્યક્રમમાં પણ હાજર રહ્યા હતા.

નવી ખાનગી સ્કૂલો માટે ગુજરાત શિક્ષણ બોર્ડે અરજી મગાવી

વિષય છે કારણ કે ખેતર માલિકે આ બંધો બોરવેલ પર ઊંચું તગારું મૂકી, તેના પર મોટા પથ્થરો મૂકી, અને કાંટાળી વાડ પણ બાંધી હતી, પણ આ બધી અડચણોને હટાવી દઈને શા માટે તેમાં ખાબકતું પડ્યુંએ બાબતની પથ્થર પોલીસ ઝીણવટભરી તપાસ કરી રહી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. એ ત્રે એ ઉલ્લેખનીય છે કે આ દુર્ઘટનાએ આજથી ૧૧ માસ અગાઉ વણકરોની વસ્તી ધરાવતા ભુજ તાલુકાના કેંદ્રાઈ ગામના એક ખેતરની બોરવેલમાં ભેદની સંજોગોમાં પડી ગયેલી ઇન્દ્રા કાનાજી મીણા નામની ૨૧ વર્ષીય યુવતીને બહાર કાઢવા હાથ ધરાયેલા કચ્છમાં અત્યાર સુધીના સૌથી લાંબા ૩૨ કલાક સુધી ચાલેલા રેસ્ક્યુ ઓપરેશનના અંતે માત્ર મૃતદેહ મળ્યો હોવાની ગોઝાઈ ઘટનાને લોકોના માનસપટ પર ફરી જીવંત કરી દીધી છે.

ભરૂચમાં પ્રથમ વખત એર-શોઃ સારંગ અને આકાશગંગા ટીમના કરતબો જોવા લોકો ઊમટ્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ભરૂચ જિલ્લામાં રવિવારે પહેલો એર-શો ભવ્ય રીતે શરૂ થયો હતો. નેશનલ હાઇવે પર આવેલા અમરતપુરા હવાઈ પટ્ટી ખાતે સવારે ૯.૩૦ વાગ્યે કાર્યક્રમનો પ્રારંભ થયો હતો અને શરૂઆતથી જ મોટી સંખ્યામાં લોકો એર-શો જોવા ઉમટી પડ્યા હતા. ભારતીય વાયુસેનાના મકરપુરા એરફોર્સ સ્ટેશનની ટીમ દ્વારા આયોજિત આ શોમાં સારંગ હેલિકોપ્ટર ટીમ અને આકાશગંગા સ્કાય ડાઈવર્સ ટીમના શૌર્ય અને કૌશલ્યનું જીવંત પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું. ભરૂચમાં વાયુસેનાનો એર-શો પ્રથમ વખત યોજાઈ રહ્યો હોવાથી જનતા તેમજ યુવાઓમાં ભારે ઉત્સાહ જોવા મળ્યો હતો. આ પ્રસંગે વિવિધ પ્રકારના એરો મોડલ્સનું નિર્દેશન, હેલિકોપ્ટરોની ફોર્મેશન ફ્લાઈટ, અને સ્કાય ડાઈવર્સનો ઉત્તરાણ જેવી રોમાંચક સ્પર્ધાઓ સતત રજૂ કરી હતી.

આકાશગંગા ટીમના જવાનો વિમાનમાંથી પેરાશ્યુટની

જંબુસરના દરિયામાં શ્રમજીવીઓથી ભરેલી બોટ પલટીઃ એકનું મોત, એક લાપતા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ભરૂચ જિલ્લાના જંબુસર નજીક આવેલા આસરસા ગામે સજયિથી એક બોટ દુર્ઘટનામાં એક મજૂરનું મોત નિપજ્યું હતું, જ્યારે ૨ અને બચાવી લેવાયા હતા. જંબુસર નજીક આવેલા આસરસા ગામે એક ગમખ્વાર દુર્ઘટના સર્જાઈ હતી.

ઓએનજીસીના ઓછલ ડ્રિવિંગ સર્વે માટે ૫૦ જેટલા શ્રમજીવી કામદારોને લઈ જઈ રહેલી એક બોટ દરિયામાં અચાનક પલટી મારી ગઈ હતી, જેના કારણે ભારે દોડધામ મચી ગઈ હતી. આ અકસ્માતમાં અત્યાર સુધીમાં એક કામદારનું કરુણ મોત નીપજ્યું છે, જ્યારે એક કામદાર હજુ પણ લાપતા છે.

મળતી વિગતો અનુસાર આ બોટમાં કુલ ૫૦ જેટલા કામદારો સવાર હતા જેઓ ઓએનજીસીના સર્વે કામગીરી માટે જઈ રહ્યા હતા. બોટ પલટી માર્યાની જાણ થતાં જ તાત્કાલિક રાહત અને બચાવ કામગીરી શરૂ કરવામાં આવી હતી. સ્થાનિક માછીમારો અને તંત્રની મદદથી

અમદાવાદ એરપોર્ટ પર ઇન્ડિગોની ૩૨ ફ્લાઈટ રદ, પ્રવાસીઓ માટે વ્યવસ્થા કરાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ છેલ્લા પાંચ દિવસથી ચાલી રહેલું ઇન્ડિગો સંકટ રવિવારે પણ યથાવત રહ્યું હતું. દેશની સૌથી મોટી એરલાઇન્સ કંપની ઇન્ડિગોની અમદાવાદથી આવતી-જતી ૩૨ ફ્લાઇટ રવિવારે છઠ્ઠા દિવસે પણ રદ કરવામાં આવી હતી. જોકે, અમદાવાદ એરપોર્ટ પર આવતા પ્રવાસીઓ માટે વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. અમદાવાદ એરપોર્ટ

મદદથી સલામત અને સચોટ ઉત્તરાણ કરે છે તે દૃશ્યો લોકોએ તાળીઓથી વધાવ્યા હતા. બીજી તરફ મોરપીંછના રંગોથી સજ્જ સારંગ ટીમના હેલિકોપ્ટરોના સુમેળબદ્ધ કરતબોએ દર્શકોને મંત્ર મુગ્ધ કરી દીધા હતા.

આ એરો શોનું મુખ્ય ઉદ્દેશ યુવાઓમાં ભારતીય વાયુસેનાની કામગીરી અને ક્ષમતા અંગે જાગૃતિ લાવવાનું તથા તેમને દેશસેવામાં જોડાવા પ્રેરિત કરવાનો હતો. શો માટે શનિવારે સવારે ૯.૩૦ થી ૧૧.૩૦ દરમિયાન રિહર્સલ યોજાઈ હતી, જેમાં ચાર હેલિકોપ્ટરો દ્વારા કરતબો અને આકાશગંગા ટીમ દ્વારા સ્કાય ડાઈવિંગનું અભ્યાસપ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું. આ રિહર્સલ નિહાળવા ૫૦૦થી વધુ શાળાઓ અને કોલેજોના વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યા હતા. એર શો નિહાળવા ઉમટી પડેલ જનમેદની રોમાંચક દ્રશ્યો નિહાળી મંત્રમુગ્ધ થઇ ગઈ હતી. ભરૂચમાં યોજાઈ રહેલો આ પ્રથમ એર-શો સ્થાનિકો માટે ગૌરવનો વિષય બન્યો હતો.

અત્યાર સુધીમાં ૨૩ જેટલા કામદારને સફળતાપૂર્વક બચાવી લેવામાં આવ્યા છે. બચાવ કામગીરી દરમિયાન એક કામદારનો મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો, જ્યારે અન્ય એક લાપતા કામદારની શોધખોળ હજી ચાલુ હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.

આ દુર્ઘટના પાછળનું ચોક્કસ કારણ જાણવા મળ્યું નથી, પરંતુ બોટમાં ક્ષમતા કરતાં વધુ શ્રમજીવીઓ સવાર હતા કે કેમ અથવા બોટમાં કોઈ ટેકનિકલ ખામી સર્જાઈ હતી કે કેમ, તે અંગે તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું સૂત્રો દ્વારા જાણવા મળ્યું હતું. બોટ પલટી મારી જવાનો એક વીડિયો પણ સોશિયલ મીડિયામાં વાયરલ થયો હતો. આ ઘટનાને પગલે ઓએનજીસીના સત્તાધીશો અને સ્થાનિક પોલીસ દ્વારા સ્થળ પર પહોંચીને સમગ્ર પરિસ્થિતિની સમીક્ષા કરવામાં આવી રહી છે. લાપતા કામદારને શોધવા માટે તંત્ર દ્વારા તમામ પ્રયાસો કરવામાં આવી રહ્યા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

બોટ પલટી મારી જવાનો એક વીડિયો પણ સોશિયલ મીડિયામાં વાયરલ થયો હતો. આ ઘટનાને પગલે ઓએનજીસીના સત્તાધીશો અને સ્થાનિક પોલીસ દ્વારા સ્થળ પર પહોંચીને સમગ્ર પરિસ્થિતિની સમીક્ષા કરવામાં આવી રહી છે. લાપતા કામદારને શોધવા માટે તંત્ર દ્વારા તમામ પ્રયાસો કરવામાં આવી રહ્યા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

અમદાવાદ એરપોર્ટ પર ઇન્ડિગોની ૩૨ ફ્લાઈટ રદ, પ્રવાસીઓ માટે વ્યવસ્થા કરાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ છેલ્લા પાંચ દિવસથી ચાલી રહેલું ઇન્ડિગો સંકટ રવિવારે પણ યથાવત રહ્યું હતું. દેશની સૌથી મોટી એરલાઇન્સ કંપની ઇન્ડિગોની અમદાવાદથી આવતી-જતી ૩૨ ફ્લાઇટ રવિવારે છઠ્ઠા દિવસે પણ રદ કરવામાં આવી હતી. જોકે, અમદાવાદ એરપોર્ટ પર આવતા પ્રવાસીઓ માટે વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. અમદાવાદ એરપોર્ટ

નરેશ પટેલ અને જયેશ રાદડિયા વચ્ચે સમાધાન, ખોડલધામમાં બન્ને એકસાથે દેખાયા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ લેઉવા પાટીદાર સમાજના આસ્થાના કેન્દ્ર ખોડલધામના ચેરમેન નરેશ પટેલ અને લેઉવા પાટીદાર સમાજના જ દિગ્ગજ નેતા જયેશ રાદડિયાના સામસામા નિવેદનો સતત ચર્ચાનું કેન્દ્ર રહેતા હતા. જો કે બંને કોઈ એકનું પણ નામ લીધા વિના જ ખહારો થતા હતા.

બંને આગેવાનો વચ્ચે મનમેળ કરાવવાના પ્રયાસો પણ થયા હતા પરંતુ કોઈ સફળ રહ્યા નહોતા, ત્યારે હવે બંને નેતાઓ વચ્ચે મનમેળ અગ્રણીઓ એક છે અને એક જ થયા હોવાની ચર્ચા છે અને બંને આજે એકબીજાને ગળે પણ મળ્યા હતા. નરેશ પટેલ અને જયેશ રાદડિયા અમદાવાદ એરપોર્ટ પર આવતા પ્રવાસીઓ માટે પાસ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. અમદાવાદ એરપોર્ટ પર આવતા પ્રવાસીઓ માટે પાસ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

વિકાસ મોડેલ ગુજરાતમાં ૨.૪૦ લાખ બાળકોએ શાળા છોડી, દેશમાં મોખરે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ કેન્દ્ર સરકારે આપેલી માહિતી અનુસાર ગુજરાતના ૨.૪૦ લાખ બાળકો શાળા બહાર છે એટલે કે અભ્યાસ કરી રહ્યા નથી. દેશના કુલ શાળા બહાર બાળકોના ૨૮ ટકા બાળકો સાથે ગુજરાત મોખરે છે, તેવી માહિતી કોંગ્રેસે આપી હતી અને રાજ્ય સરકારની ઝાટકણી કાઢી હતી.

ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિના પ્રવક્તા ડો. પાર્થિવરાજસિંહ કંઠવાડિયાએ સંસદમાં જાહેર કરાયેલા સત્તાવાર આંકડાઓનો હવાલો આપીને ભાજપ સરકારની ટીકા કરી હતી. કેન્દ્ર સરકારે આપેલ આંકડા ગુજરાતના ૨.૪૦ લાખ થી વધુ બાળકો શાળા બહાર છે. ભાજપ સરકાર વિકાસના નામે માત્ર આંકડાઓની માયાજાળ રચે છે.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે ગયા વર્ષની સરખામણીમાં શાળા બહારના બાળકોની

સંખ્યામાં ૩૪૧%નો વધારો થયો છે. ગુજરાતનું શિક્ષણ ‘ગુજરાત મોડેલ’ના ભાર નીચે કચડાઈ ગયું છે, તેવી ટીકા પણ તેમણે કરી હતી.

આંકડા અનુસાર વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ માં શાળા બહાર બાળકોની સંખ્યા ૫૪,૪૫૧ તે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬માં વધીને ૨૪,૦,૮૦૯ થઈ ગઈ ગઈ છે. ગુજરાત બાદ આસામ ૧,૫૦,૯૦૬ સાથે બીજા ક્રમે અને ઉત્તર પ્રદેશ ૯૯,૨૧૮ બાળકો સાથે ત્રીજા ક્રમે આવે છે.

ગુજરાતમાં શિક્ષણ માટે જંગી રકમ ફાળવવામાં આવે છે. વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ ખર્ચ મુજબ ગુજરાત રાજ્યનો સમગ્ર શિક્ષા યોજના હેડળ કુલ ખર્ચ રૂ. ૨, ૧૯૯ કરોડથી વધુ છે ત્યારે આટલા મોટા બજેટ છતાં ડ્રોપઆઉટનો ગ્રાફ આટલો ઊંચો શા માટે છે, તેવો સવાલ કોંગ્રેસે કર્યો હતો.

માટે મોલમાં આવેલા ફૂડ ઝોનમાં બોલાવ્યો હતો. બિલ્ડરે હનીટ્રેપ મામલે પોલીસ ફરિયાદ કરતા પોલીસની ટીમ પણ એક્ટિવ હતી. ફૂડ ઝોનમાં બિલ્ડર પાસેથી રૂપિયા ૨૦ લાખ રૂપિયા લઈને હેતલ અને અભિષેક શેડિયા નીકળે તે પહેલા જ સુરત કાઈમ બ્રાંચે બંનેને ૨૦ લાખની રોકડ સાથે દબોચી લીધાં હતાં.

સુરત કાઈમ બ્રાંચે હનીટ્રેપના આ કેસમાં હેતલ વિકુલભાઈ બાૈૈયા અને તેની સાથે રહેલા વકીલ અભિષેક સંજય શેડીયાની ધરપકડ કરી લીધી અથવા ખાતું બદલાયેલા પ્રધાનોને કામચલાઉ PA (પર્સનલ આસિસ્ટન્ટ) અને PS (પર્સનલ સેક્રેટરી) દ્વારા વહીવટી કામગીરી સંભાળી રહ્યા હતા, પરંતુ હવે તેમને કાયમી સ્ટાફ ફાળવી દેવામાં આવ્યો છે.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગે તારીખ ૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ના રોજ બહાર પાડેલી અધિસૂચના મુજબ, નાયબ મુખ્યમંત્રી, કેબિનેટ પ્રધાનો અને રાજ્યકક્ષાના પ્રધાનોના કાર્યાલયમાં પ્રતિ નિયુક્તિના ધોરણે અધિકારીઓની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

જાહેર કરાયેલી યાદી મુજબ, નાયબ મુખ્ય પ્રધાન હર્ષ સંઘવીના અંગત સચિવ (પીએસ) રૂપિે અધિક કલેક્ટર એન.એ. રાજપુત અને

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ માટે નવી બિન-સહાયત, બિન-અનુદાનિત માધ્યમિક (વર્ગ ૯) અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક (વર્ગ ૧૧) માટેની શાળાઓ માટે અરજીઓ મંગાવી છે. કાયદેસર રીતે નોંધાયેલા ટ્રસ્ટ, મેનેજમેન્ટ સંસ્થાઓ અને સ્થાનિક સ્વ-શાસન સંસ્થાઓ જે કાયમી બિન-અનુદાનિત ધોરણે આવી શાળાઓ સ્થાપિત કરવા માંગે છે તેઓ ઓનલાઇન અરજીઓ સબમિટ કરી શકે છે.

જીએસઈબીના પોર્ટલ દ્વારા અરજીની ઓનલાઇન પ્રક્રિયા ૪ જાન્યુઆરીની મધ્યરાત્રિ સુધી ખુલ્લી રહેશે. અરજદારોએ માર્ગદર્શિકા

કાળજીપૂર્વક વાંચવી પડશે અને ઓનલાઈન અરજી સાથે સ્પષ્ટ, વાંચી શકાય તેવા રહેન કરેલા ફોર્મેટમાં બધા જરૂરી દસ્તાવેજો અપલોડ કરવા પડશે.

અરજી કરવા માટે, સંસ્થાઓએ પહેલા ઓનલાઈન નોંધણી પૂર્ણ કરવી પડશે. તેમના ઈમેલ પર મોકલવામાં આવેલા લોગ-ઈન ઓળખપત્રોનો ઉપયોગ કરીને, તેઓ ઈ-પેમેન્ટ દ્વારા ૨૦,૦૦૦ રૂપિયાની બિન-રિફંડપાત્ર અરજી ફી ચૂકવીને દરખાસ્ત સબમિટ કરી શકે છે.

ઓનલાઈન સબમિશનના આધારે, બોર્ડ દરેક દરખાસ્તની સમીક્ષા કરશે અને સત્તાવાર પત્ર દ્વારા સંબંધિત મેનેજમેન્ટને મંજૂરી અથવા નામંજૂરીની જાણ કરશે, તેમ સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

રાજ્યના પ્રધાનોને અંતે પીએ અને પીએસ મળ્યાઃ કેબિનેટના ફેરફારના દોઢ મહિના બાદ નિમણૂક

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાત સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા મંત્રીમંડળના વિસ્તરણ અને ફેરફારના આશરે દોઢ મહિના જેટલા લાંબા સમય બાદ મંત્રીઓના અંગત સ્ટાફની સત્તાવાર નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. અત્યાર સુધી નવા વચાયેલા અથવા ખાતું બદલાયેલા પ્રધાનોને કામચલાઉ PA (પર્સનલ આસિસ્ટન્ટ) અને PS (પર્સનલ સેક્રેટરી) દ્વારા વહીવટી કામગીરી સંભાળી રહ્યા હતા, પરંતુ હવે તેમને કાયમી સ્ટાફ ફાળવી દેવામાં આવ્યો છે.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગે તારીખ ૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ના રોજ બહાર પાડેલી અધિસૂચના મુજબ, નાયબ મુખ્યમંત્રી, કેબિનેટ પ્રધાનો અને રાજ્યકક્ષાના પ્રધાનોના કાર્યાલયમાં પ્રતિ નિયુક્તિના ધોરણે અધિકારીઓની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

જાહેર કરાયેલી યાદી મુજબ, નાયબ મુખ્ય પ્રધાન હર્ષ સંઘવીના અંગત સચિવ (પીએસ) તરીકે અધિક કલેક્ટર એન.એ. રાજપુત અને

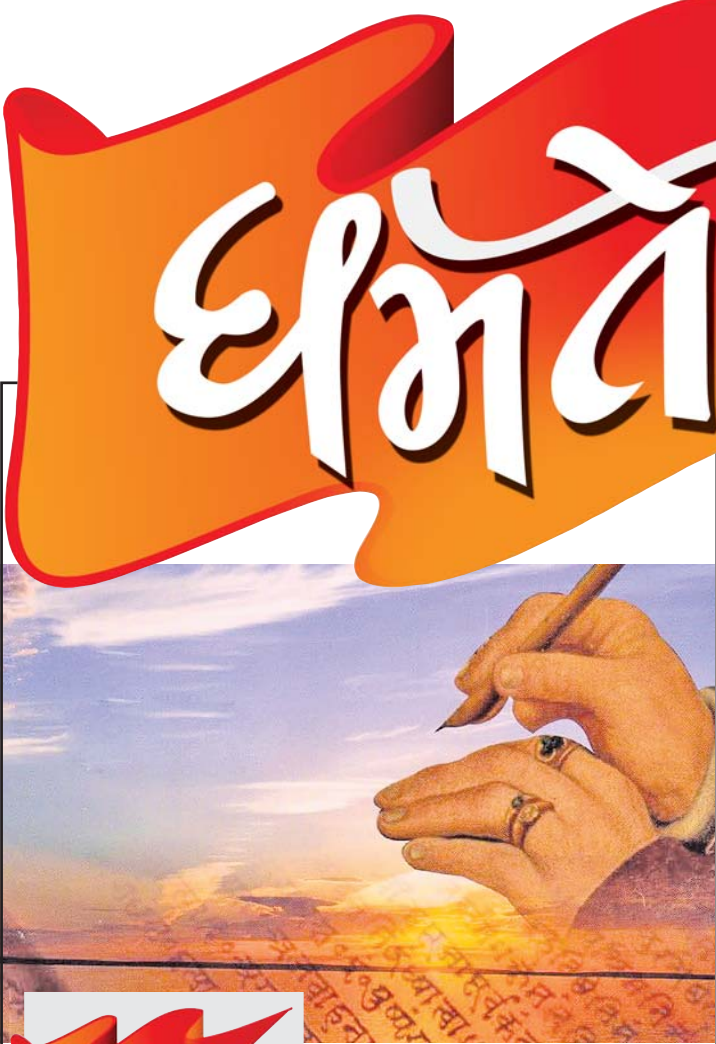
અધિક અંગત સચિવ તરીકે વેદાંત જોષીની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. આ ઉપરાંત, નાણાપ્રધાન કનુભાઈ દેસાઈના અંગત સચિવ તરીકે એમ.સી. શાહ અને કૃષિ પ્રધાન જીતુભાઈ વાઘાણીના અંગત સચિવ તરીકે હિરેન ઠાકરને મૂકવામાં આવ્યા છે. આરોગ્ય પ્રધાન ઋષિકેશ પટેલના અંગત સચિવ તરીકે કૌશિક ત્રિવેદીની નિમણૂક કરાઈ છે.

આ નિમણૂકોમાં રાજ્યકક્ષાના પ્રધાનો જેવા કે ઈશ્વરસિંહ પટેલ, પ્રફુલ પાનસેરીયા અને ડો. મનિષા વકીલ સહિતના પ્રધાનોના અંગત સ્ટાફનો પણ સમાવેશ થાય છે. સરકારી કામકાજમાં સુગમતા રહે તે હેતુથી આ અધિકારીઓને જે-તે મંત્રીઓના કાર્યાલયમાં મૂકવામાં આવ્યા છે.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, તારીખ ૧૭/૧૦/૨૦૨૫ થી લઈને ૫/૧૨/૨૦૨૫ સુધીના સમયગાળાને આ અધિકારીઓ માટે ‘ફરજિયાત પ્રતીક્ષા સમય’ તરીકે ગણવામાં આવશે. આ હુકમ સામાન્ય વહીવટ વિભાગના સંયુક્ત સચિવ રોનક મહેતાની સહીથી બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

મનન

હેમંત વાળા
feedback@bombay
samachar.com

સંસ્કૃત-દેવોની ભાષા

એ સમજવું પડે કે સંસ્કૃતિ દેવોની ભાષા છે, બ્રહ્મની નહીં, ચૈતન્યની નહીં, પરમ તત્ત્વની નહીં, પરમ આનંદની નહીં. અહીં એ વાત તો સ્થાપિત થાય છે જ કે દેવ એ બ્રહ્મ નથી. પ્રત્યેક દેવ બ્રહ્મનું એક મર્યાદિત સ્વરૂપ છે, એક ચોક્કસ નિર્ધારિત હેતુ માટેનો બ્રહ્મનો અંશ છે. એ સત્ય છે કે બ્રહ્મની અધ્યક્ષતામાં સૃષ્ટિનો વ્યવહાર ચાલે છે, જેનાં સિદ્ધાંત છે અને નિયમો છે. આમાંના કોઈ એક સિદ્ધાંત કે નિયમની જાળવાણી કોઈ એક તત્ત્વ કરે, તે પણ સિદ્ધાંત અને નિયમ અનુસાર. આ તત્ત્વ એટલે દેવ. દરેક દેવ સૃષ્ટિની એક ચોક્કસ વ્યવસ્થાની જાળવાણી કરે. દેવોએ એ જોવાનું ઉત્તરદાયિત્વ હોય છે કે સૃષ્ટિનાં તેમને સંલગ્ન વિભાગનું સ્વરૂપ ચોચ્ય સ્થિતિમાં જળવાઈ રહે. આ દેવોની ભાષા એટલે સંસ્કૃત.

સમ્ + કૃ સાથે થતાં સંસ્કૃત શબ્દ ઉદભવ્યો. પ્રતીકાત્મક રીતે એમ કહી શકાય કે જે સમાન છે, જે શુદ્ધ છે, જે પવિત્ર છે, જે વ્યવસ્થિત છે, જે રાગદ્વેષ વિનાનું છે, જે વિકાર મુક્ત છે, જે સારી રીતે સ્થાપિત અને સારી રીતે જળવાયેલું છે તે સંસ્કૃત. ભાષાની દ્રષ્ટિએ સંસ્કૃત એટલે શુદ્ધ કરેલી વ્યવસ્થિત, પવિત્ર ભાષા. એમ કહી શકાય કે દેવ તો કોઈ પણ ભાષા સમજી શકે કારણકે દેવ ભાવ સમજે, ભાષા તો વ્યવહારનો અક્સ્માત છે. પણ આમ નથી. સામાન્ય સમજ પ્રમાણે ભાષાનો જે અર્થ થતો હોય છે, તેનાથી સંસ્કૃત ઘણું આગળ છે.

દેવ સાથે એટલે કે દૈવી-શક્તિ સાથે સંપર્ક ઘણી રીતે સાધી શકાય. સંપૂર્ણ એકાગ્રતાથી શાસ્ત્રીય રીતે કરાયેલાં મંત્ર-જાપ, સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને સમર્પણથી કરાયેલ પૂજા-અર્ચના-પ્રાર્થના, અંતરની ભાવનાથી કરાયેલ સ્મરણ-ધ્યાન, શાસ્ત્રમાં નિર્ધારિત ક્રિયા-વસ્તુ દ્વારા ભૌતિક તેમજ સૂક્ષ્મ બાબતોનું કરાતું અર્પણ, શાસ્ત્રો તથા ગુરુદેવના માર્ગદર્શન હેઠળ કરાતી સાધના તથા નિર્ધારિત યજ્ઞ-હવન દ્વારા દેવ સાથે સંપર્ક સાધી શકાય. આ બધામાં સૌથી સિદ્ધ, સરળ, વ્યવહારુ, સાત્ત્વિક અને સ્વીકૃત માધ્યમ છે મંત્ર-જાપ. ગીતામાં પણ વિભૂતિ યોગમાં શ્રીકૃષ્ણ જણાવે છે કે ‘યજ્ઞમાં જાપયજ્ઞ હું છું’.

જાપ એટલે કોઈ એક શબ્દનું વારંવાર કરાતું ઉચ્ચારણ. મંત્રમાં આ શબ્દની લંબાઈ વધુ હોઈ શકે અથવા એક કરતાં વધુ શબ્દનો સમાવેશ હોઈ શકે. જાપ અને મંત્રમાં ઉચ્ચારણનું મહત્ત્વ છે. એમ કહેવાય છે કે, અને ઇતિહાસમાં તે સિદ્ધ પણ થયું છે કે, દરેક દેવ એક મંત્રથી બંધાયેલો હોય છે. એ મંત્રનું જ્યારે ઉચ્ચારણ કરવામાં આવે ત્યારે તે દેવ હાજર થાય અને ઈચ્છિત વરદાન આપે. અહીં શ્રદ્ધાની કે ભાવનાત્મક સમર્પણની આવશ્યકતા પણ નથી હોતી. મહાભારત ઇતિહાસમાં એક પ્રસંગ છે જેમાં કુંતીને દુર્વાસા ઋષિ મંત્ર આપે છે. આ મંત્રને ચક્રાસવા માટે કુંતી તેનું ઉચ્ચારણ કરે છે અને ઇળ સ્વરૂપે કર્ણનો જન્મ થાય છે. અહીં કુંતીને તો મંત્ર અને તેના ઇળ વિશે શંકા હતી, છતાં પરિણામ મળ્યું. પૌરાણિક ઇતિહાસમાં આવ્યાં અનેક પ્રસંગો મળી રહે છે. વાલિયા લુંટારાને પણ ‘રામ’ શબ્દની અદ્ભુત આધ્યાત્મિક અસર વિશે માહિતી પણ ન હતી અને વિશ્વાસ પણ ન હતો. છતાં પણ તે ‘રામ’ શબ્દનાં ઉચ્ચારણથી જ તેઓ વાલ્મીકિ ઋષિ બની શક્યાં. રહસ્ય ઉચ્ચારણમાં છે.

હવે પાછી સંસ્કૃત ભાષાની વાત કરીએ. સામાન્ય સંસ્કૃત ભાષાનો એક પ્રકારનો વિસ્તાર છે જ્યારે આધ્યાત્મિક-સંસ્કૃત ભાષા જુદાં જ સ્તર પર પ્રવૃત્ત રહે છે. આ સ્તરની વાસ્તવિકતા સમજવી હોય તો ‘ઠું’ ધ્વનિની અસર સમજવી પડે. ઠું એ કંઈ શબ્દ નથી એ ધ્વનિ આધારિત નાનામાં નાનો મંત્ર છે. શાસ્ત્રીય પદ્ધતિથી એનું ઉચ્ચારણ જ્યારે કરવામાં આવે ત્યારે શરીરની અંદર ચોક્કસ પ્રકારનાં સ્પંદનો જાગૃત થાય અને તે સ્પંદનોથી આત્માનો પ્રકાશ, જે આવરણથી ઢંકાઈ ગયો છે તે ફરીથી, પ્રત્યક્ષ ધ્વનિ સંભાવના ઊભી થાય. ધ્વનિ તરંગોની જે અસર છે તે આધ્યાત્મિક-સંસ્કૃતમાં સ્પષ્ટ રીતે, સચોટતાથી પ્રતિબિંબિત કરવામાં આવી છે – પ્રયોજવામાં આવી છે. ‘રામ’ ધ્વનિનું પણ આવું જ પરિણામ આવે. વાસ્તવમાં રામ એ કાલ નથી પરંતુ ધ્વનિ છે અને એ ધ્વનિ તરંગોની અસર વાલિયા લુંટારાને થઈ હતી અને તેનું આધ્યાત્મિક જાગૃતિમાં રૂપાંતરણ થયું. એમ કહી શકાય કે આધ્યાત્મિક-સંસ્કૃત એટલે ધ્વનિ તરંગોનું વિજ્ઞાન.

જ્યારે એમ કહેવામાં આવે કે દેવ મંત્રથી બંધાયેલા હોય છે ત્યારે તે મંત્રની શબ્દ તરીકે નહીં પરંતુ ધ્વનિ તરંગોની એક ચોક્કસ પ્રકારની ગોઠવણી વાત હોય છે. જો આ ધ્વનિ તરંગો ‘પ્રગટ’ થાય તો તે દેવતા પણ પ્રગટ થાય. જો આ ધ્વનિ તરંગોનો પ્રસાર થાય તો તેની અસર સૂક્ષ્મ વિશ્વ સુધી પહોંચે જેથી દેવોએ તેની નોંધ લેવી પડે. આ ધ્વનિ તરંગો સૂક્ષ્મ વિશ્વમાં, સૂક્ષ્મ વિશ્વને પણ તરંગીત કરે. એમ પણ જોવા મળે છે કે કોઈ એક વ્યક્તિ અન્યને સંભળાય એ રીતે મંત્ર-જાપનું ઉચ્ચારણ કરે તો તે અન્યને પણ તેનો લાભ મળે. જ્યાં સાત્ત્વિક ભાવથી મંત્ર જાપ થતાં હોય ત્યાં એક પ્રકારની શાંતિ અનુભવાય, આ દરેક વ્યક્તિનો અનુભવ હોય છે. ફરીથી એ જ વાત, આ શબ્દનો પ્રભાવ નથી ધ્વનિ તરંગોનો પ્રભાવ છે.

સનાતની સંસ્કૃતિમાં કેવાં પ્રકારનો ધ્વનિ તરંગ સૂક્ષ્મ અસ્તિત્વને, સૂક્ષ્મ વિશ્વને કેવી અસર કરી શકે તેનો વ્યવસ્થિત અભ્યાસ થયો છે અને તેને સકારાત્મક રીતે મંત્ર-જાપ દ્વારા પ્રયોજવાનો પ્રયત્ન પણ થયો છે. અર્થાત્ આ સૂક્ષ્મ તરંગોથી સૂક્ષ્મ અસ્તિત્વ એવા દેવને પ્રભાવિત કરવાની એક વ્યવસ્થા ઊભી કરવામાં આવી છે. આધ્યાત્મિક-સંસ્કૃત, એટલે કે સંસ્કૃત ભાષામાં આ વ્યવસ્થા બહુ ચીવટના અને અસરકારક રીતે અને બહુ જ સંવેદનાથી વણી લેવામાં આવી છે, અને તેથી સંસ્કૃત ભાષાનાં કેટલાંક શબ્દોનાં પ્રયોગથી દેવો સુધી સંદેશો પહોંચાડી શકાય, દેવોનો સંપર્ક સાધી શકાય. સંસ્કૃત દેવતાઓની ભાષા છે.

અન્ય રીતે પણ દેવો સાથે સંપર્ક સાધી શકાય, પરંતુ મંત્ર-જાપ સૌથી હાથવગું માધ્યમ બની રહે. આ મંત્ર-જાપનો આધાર સંસ્કૃત ભાષા છે. અન્ય સંસ્કૃતિમાં સૂક્ષ્મ વિશ્વ બાબતે આ સ્તર સુધી વિચારણા પણ નથી થઈ, તો કામ તો ક્યાંથી થયું હોય, ભાષા તો ક્યાંથી શોધાઈ હોય, પ્રબળ ધ્વનિ તરંગોની વાત તો ક્યાંથી થઈ હોય. આ બધું સનાતની સંસ્કૃતિમાં જ મળે અને તેથી સંસ્કૃતમાં જ મળે. ■

ગુરુની પાસે શું લઈને જવું જોઈએ ? ગુરુની પાસે મોટામાં મોટી વસ્તુ- દક્ષિણા લઈને જવાનું હોય, પત્રમ્, પુષ્પમ્, ફલમ્, તોયમ્, અધ્યાત્મ જગતમાં તો ગુરુ પાસે શ્રદ્ધા લઈને જવાનું હોય.અને એટલા માટે જ આપણે શિક્ષકને, અધ્યાપકને, આચાર્યને બધાને ગુરુભાવથી જોઈએ છીએ. ગુરુની પાસે કોઈ ફી નથી હોતી. ગુરુની પાસે કેવલ શ્રદ્ધા લઈને જવાનું હોય.

ચૈતન્ય મહાપ્રભુએ તો એમ કહ્યું કે શિષ્ય સદેવ ભિક્ષુક હોવો જોઈએ. શિષ્ય ભિખારી હોય, એને જ શિષ્ય બનવાનો અધિકાર છે. ચૈતન્ય મહાપ્રભુજીને કોઈએ પૂછ્યું કે શિષ્ય ભિખારી છે, તો એની પાસે ભિક્ષાપાત્ર કયું ? કહે, શ્રદ્ધા. જેની પાસે શ્રદ્ધાનો પાત્ર હશે એને ગુરુ લબાલક ભરી દેશે. જેની પાસે શ્રદ્ધાનું પાત્ર નહીં હોય એ કદી ભરાશે નહીં. ભાગવતજીમાં શ્રદ્ધાથી ભક્તિનો આરંભ છે. શ્રદ્ધાથી જ્ઞાન, શ્રદ્ધાથી ભક્તિ અને શ્રદ્ધા વગર યોગ સાધી શકાય નહીં. શ્રદ્ધાને બહુ જ મહત્ત્વ આપ્યું છે. શ્રદ્ધાવાન લમ્લે જ્ઞાન! શ્રદ્ધા વગર

.....

પણ છે ? આવા પુરુષો તો ધરતી પર બે જ છે: એક અર્જુનજી અને બીજા ઉદ્ધવજી. અર્જુનજી શ્રીકૃષ્ણનાં ફરીબાના દીકરા છે અને ઉદ્ધવજી શ્રીકૃષ્ણના કાકાના દીકરા છે. આ બંને શ્રીકૃષ્ણના ભાઈઓ તો છે જ, બંને સખા પણ છે અને બંને શિષ્યો પણ છે જ.

ભગવાન જ્યારે પૃથ્વી પર અવતાર ધારણ કરે છે, ત્યારે તેમના અવતાર-કાર્યને સિદ્ધ કરવા માટે તેમની સાથે તેમના પરિકરો પણ આવે છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અવતારકાર્યને સિદ્ધ કરવા માટે આવ્યા તેમની સાથે જે પરિકરો આવ્યા તેમાં બે પ્રધાન પરિકરો છે: ઉદ્ધવજી અને અર્જુનજી.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અને ઉદ્ધવજી સમવયસ્ક છે. બંનેનો વર્ણ પણ સમાન-શ્યામવર્ણ છે. ઊંચાઈ અને શરીરનો બાંધો પણ લગભગ સમાન છે. ઉદ્ધવજી પણ ભગવાનની જેમ (ભગવાનના ઉત્તરણનાં) પીતાંબર પહેરે છે. હા, મોરપીંછ તો ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ સિવાય કોઈ ન પહેરી શકે.

ઉદ્ધવજી બાળવયથી જ કૃષ્ણભક્ત છે.

ય: પચ્છાપયનો પ્રાતરાશ્રાય યાચિત : ।

તત્ત્વચ્છદ્રવચન્ય યસ્ય સપર્યા બાલલીલયા ।।

“પાંચ વર્ષના ઉદ્ધવજીને માતા પ્રાતઃકાલે ભોજન (બાલભોગ) માટે બોલાવે છે, પરંતુ તેઓ જવા ઈચ્છતા નથી. તેઓ તે વખતે પોતાની બાળલીલામાં ભગવાનની પૂજાનાં રત બની ગયા છે.”

ઉદ્ધવજી આઠ વર્ષના થયા અને તેમનો ઉપનયન-સંસ્કાર થાય છે. તેઓ ગુરુકુળમાં વિદ્યાભ્યાસ માટે જાય છે. ઉદ્ધવજી સામાન્ય ગુરુકુળમાં ગયા નથી. ઉદ્ધવજી વિદ્યાભ્યાસ માટે દેવગુરુ આચાર્ય બૃહસ્પતિ પાસે વિદ્યાભ્યાસ માટે જાય છે. ઉદ્ધવજી દેવગુરુ બૃહસ્પતિના શિષ્ય છે. પ્રતિભાવાન પુરુષોને વિદ્યા મેળવતાં શી વાર ? સર્વ વિદ્યાઓમાં પારંગત બનીને ઉદ્ધવજી મથુરામાં પિતૃગૃહે પાછા ફર્યા.

ઉદ્ધવજી અર્જુનજીની જેમ જ પરમાત્માના શાશ્વત સખા (eternal comrade of Divinity) છે.

“શ્રીમદ્ભાગવત”માં ઉદ્ધવજીનો પ્રથમ ઉલ્લેખ ‘ઉદ્ધવજીની વ્રજયાત્રા’ પ્રસંગના પ્રારંભમાં જોવા મળે છે. આ પ્રથમ ઉલ્લેખ આ પ્રમાણે છે:

“વૃષ્ણીનાં પ્રવરો મન્ત્રી કૃષ્ણસ્ય દયિત: સખા ।

શિષ્યો બૃહસ્પતે : સાક્ષાદુદ્ધવો બુદ્ધિસત્તમ: ।। ”

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૦-૪૬-૧

“ઉદ્ધવજી વૃષ્ણવંશી યાદવોના પ્રધાન પુરુષ છે. તેઓ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના મંત્રી અને સખા પણ છે. ઉદ્ધવજી સાક્ષાત્ બૃહસ્પતિના શિષ્ય હતા અને પરમ બુદ્ધિમાન હતા.”

આ એક જ શ્લોકમાં ઉદ્ધવજીનો ઘણો પરિચય મળી રહે છે.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ પોતાના આ પ્રિય બંધુ, પ્રિય સખા અને પ્રિય શિષ્ય ઉદ્ધવજીને એક મૂલ્યવાન કાર્ય સોંપે છે. આ કાર્ય કેવી રીતે સોંપે છે:

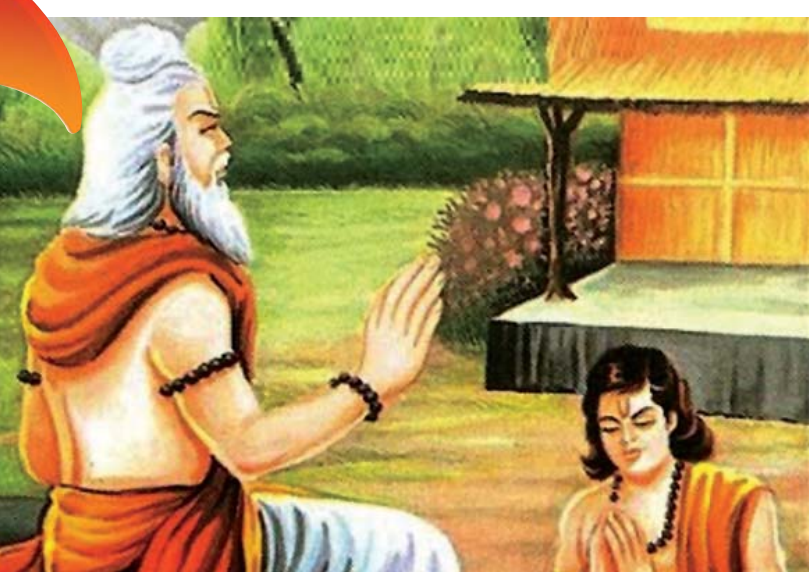
“તમાહ મગવાન્ પ્રેષ્ઠં ભક્તમેકાન્તિનં ક્વચિત્ ।

ગૃહીત્વા પાણિના પાણિ પ્રપન્નાર્તિહરો હરિ : ।।”

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૦-૪૬-૧

“એક વાર શરણગતનાં દુઃખો દૂર કરનાર ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે પોતાના પ્રિય ભક્ત અને એકાંતવાસી ઉદ્ધવજીનો હાથ હાથમાં

શિષ્ય કેવો હોવો જોઈએ ? કોણ શિષ્ય બની શકે ?

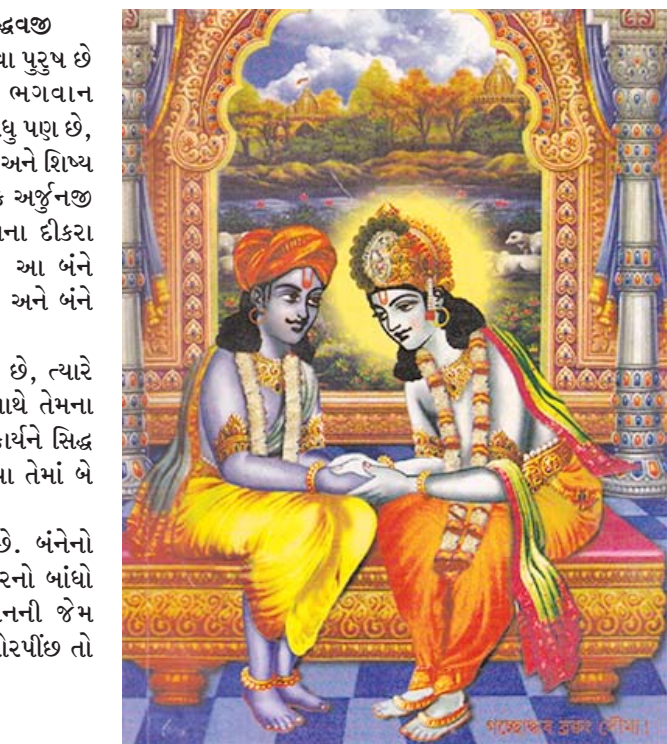
જ્ઞાન નહીં, ભક્તિ નહીં, યોગ નહીં, ધર્મ-કર્મ નહીં. શ્રદ્ધા બહુ જ મોટું શક્તિશાળી પાત્ર છે. બૌદ્ધિક જગતે શ્રદ્ધાની બહુ આલોચના કરી છે. સમજ્યા વગર શ્રદ્ધાની કરેલી આલોચના એ બૌદ્ધિક જગતે કરેલું પાપ છે. શ્રદ્ધા બહુ ગજબની છે. આપણને આપણી આંખે અમુક વસ્તુ નથી દેખાતી એનો અર્થ એ નથી કે હું ને તમે આલોચનામાં ઉતરીએ. શ્રદ્ધાની આંખ કંઈક જુદી જ હોય છે. શિવને વરવા માટે પાર્વતી રૂપ શ્રદ્ધા જોઈએ. શ્રદ્ધાથી જ શરૂઆત છે બાપ ! મને બહુ ગમે છે.

ચૈતન્યએ કહ્યું, દેશમાં ગુરુનો શિષ્યનો ભિખારી હોય. ભિખારીનો બીજો અર્થ, એને ઘડકો મારો તો જતો રહે, પણ વળી પાછો આવીને ઊભો રહે. તું કારો કરો,. મારો, કપડાં ફાડી નાખો તોય ફરિયાદ ન કરે. વળી પાછો ‘અન્નદાતા’ કહી ઊભો રહે ! શિષ્ય તો ભિખારી હોય. મને એક મહાત્માએ નાની ડાયરી આપી, જે માં અનેક પહોંચેલા મહાપુરુષો, સુફી સંતના નાના નાના દ્રષ્ટાંતો હતા..

વૃંદાવનની કથામાં હું એક દ્રષ્ટાંત કહેતો હતો. એક સુફી સંત પાસે ચીનનો એક ચિંતક, જેનું નામ હું ભૂલી ગયો છું, તે જાય છે. એણે જઈ અને પેલા મહાપુરુષને કહ્યું કે હું કંઈક

.....

પ્રતિભાવાન પુરુષોને વિદ્યા મેળવતાં શી વાર ?

લઈને કહ્યું...”

ભગવાન ઉદ્ધવજીને શું કહે છે :

“મગ્ધોદ્ધવં વ્રજં સૌમ્ય પિત્રોર્ની પ્રીતિમાવહ ।
ગોપીનાં મદ્વિયોગાધિ મત્તન્વર્ગેવિમોચય ।।”

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૦-૪૬-૧

“હે ઉદ્ધવ ! હે સૌમ્ય ! તમે વ્રજમાં જાઓ. ત્યાં મારાં માતાપિતા છે. તમે તેમને પ્રસન્ન અને આનંદિત કરો. ગોપીઓ મારા વિરહના દુઃખને કારણે ખૂબ દુઃખી છે. તમે મારો સંદેશ સંભળાવીને તેમને આ દુઃખમાંથી મુક્ત કરો !”

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના આદેશને મસ્તકે યડાવીને વૃંદાવન જાય છે.

પ્રથમ દૃષ્ટિએ એમ લાગે છે કે ઉદ્ધવજી વ્રજવાસીઓને જ્ઞાન શીખવવા ગયા છે, પરંતુ વસ્તુતઃ ઉદ્ધવ જ્ઞાન આપીને નહીં, પરંતુ પ્રેમ પામીને આવે છે.

વ્રજની ભૂમિ, શ્રીકૃષ્ણલીલાનાં સ્થાનો, ગોપીઓ, ગોપબાળકો, નંદબાબા, યશોદામા, વ્રજની ગાયો, વ્રજની વૃક્ષ-વનરાજી - આ સર્વને મળીને ઉદ્ધવજી ભાવવિભોર બની ગયા. પાંચ દિવસ માટે વ્રજમાં ગયેલા ઉદ્ધવજી વ્રજમાં છ માસપર્યંત રોકાઈ ગયા.

ઉદ્ધવજી કહે છે:

ક્વેમા : ક્ષિયો વનચરીર્વ્યભિચારદુષ્ટા :
કૃષ્ણે ક્વ ચૈષ પમાત્મનિ રૂઢ ભાવ : ।
નન્વીશ્વરોડનુમજતોડવિદુષોડપિ સાક્ષા -
ચ્છ્રેયસ્તનોત્વ્યગદરાજ ડ્વોપયુક્ત : ।।

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૦-૪૭-૫૧

“ક્યાં આ વનચરી આચાર, જ્ઞાન અને જાતિથી હીન ગામડાની ગોવાલાણે અને ક્યાં સચ્ચિદાનંદબન ભગવાન શ્રીકૃષ્ણમાં તેમનો અનન્ય પરમ પ્રેમ ! અહો ! ધન્ય છે ! ધન્ય છે ! આનાથી એમ સિદ્ધ થાય છે કે જો કોઈ ભગવાનના સ્વરૂપને અને રહસ્યને જાણ્યા વિના પણ તેમના પ્રત્યે પ્રેમ રાખે, તેમનું ભજન કરે, તો ભગવાન પોતે જ પોતાની શક્તિ અને કૃપાથી તેમનું પરમ કલ્યાણ સિદ્ધ કરી આપે છે; જેમ કોઈ અજાણનાં પણ અમૃતનું પાન કરે તો પણ અમૃત પીનાર અમર બની જાય છે !”

ચીનનો બૌદ્ધિક પછી કોઈ ત્રીજા મહાપુરુષ પાસે જાય છે. તેમની પાસે જઈ ફરી એ જ વાત કરે છે કે જેમની બહુ ખ્યાતિ છે એવા મહાપુરુષ પાસે ગયો પણ મને કોઈ અનુભવ ન થયો. ત્રીજા મહાપુરુષ એ પણ પેલા મહાન સુફીની સહાના કરતા જણાવ્યું કે તેઓ ખૂબ મહાન છે. તું એમનાથી તૃપ્ત ન થયો તો અહીં કોઈ વ્યવસ્થા નથી, તો નીકળી જા. એમ કહે છે કે ત્રણ વર્ષ પછી એ બુદ્ધિમાન ફરતો ફરતો પાછો એ જ મહાપુરુષ પાસે ગયો. પગ પકડી લીધા. મહાપુરુષે પૂછ્યું, ફરી આવ્યો ? કહે બાપજી હા, હવે બતાવો..તમારા માટે લોકો કેટલી બધી વાતો કરે છે ! તમે મારા માટે કંઈક કરી શકો. હું એક વર્ષ તમારી પાસે રહ્યો હતો પણ તમે મારી સાથે વાત પણ ન કરી. ત્યારે એ મહાન સુફીની આંખમાં આંસુ આવી ગયા. એણે કહ્યું કે તું તો એક વર્ષની વાત કરે છે, પણ હું મારા ગુરુ પાસે ત્રણ વર્ષ રહ્યો.. મેં તારી સાથે વાત નહોતી કરી, મારા ગુરુએ તો મારી સામે પણ જોયું નહીં. છતાં હું પડ્યો રહ્યો ભિખારીની જેમ. ત્રણ વર્ષ સુધી મારી સામે જોયું નહોતું, ત્યારે હું થોડોક ભરાયો છું ! તેથી ચૈતન્ય કહે છે શિષ્ય હોય તો શું ? એ ગુરુ પાસે તો ભિખારી જ છે. ગુરુ કુંભાર, શિષ્ય કુંભ હૈ. આવું તો કબીર જ કહી શકે. ગુરુ કુંભાર અને શિષ્યનો ઘડો છે. ઉપરથી ટાપલી મારે પણ અંદર પાછો એનો હાથ પાળ હોય ! ક્યાંક ગોબો ન પડે, ત્યાં તૂટી ન જાય ! તમારો ગુરુ તમને ન બોલાવે, તમારી સામે પણ ના જુએ, તો પણ શ્રદ્ધા ન ગુમાવશો. એ તમારી કસોટી હોઈ શકે! એ તમારી લાયકાતનું તારણ કાઢવાની કોઈ પરીક્ષા હોઈ શકે. ગુરુ પાસે ભિક્ષુક બનવાનું. તું દાતાર છો એટલી શ્રદ્ધા રાખવાની. શિષ્ય ભિક્ષુક છે. ચૈતન્ય પ્રભુ કહે છે કે ભિક્ષુકના હાથમાં ભિક્ષાપાત્ર હોવું જોઈએ. અને શિષ્યનો ભિક્ષાપાત્ર ગુરુ પ્રત્યેનો અતિ આદરજ છે, શ્રદ્ધા જ ભિક્ષાપાત્ર છે. શ્રદ્ધા ગઈ તો માણસ મરી ગયો! બસ, પછી કંઈ વધતું નથી. સત્સંગ એટલા માટે છે, કે ધીમે ધીમે આપણી શ્રદ્ધા મજબૂત થાય. (સંકલન: જયદેવ માંકડ)■

.....

ઉદ્ધવજી આગળ કહે છે :

“આસામહો ચરણેનુજુપામહં સ્યાં
વૃન્દાવને કિમપિ ગુલ્મલતૌષધીનામ્ ।
યા દુસ્ત્યજં સ્વજનમાર્ચયંથં કં હિત્વા
મેનુસુંકન્દપદવૈં શ્રુતિભિર્વિમુગ્ધામ્ ।।”

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૦-૪૭-૬૧

“મારા માટે ઉત્તમ વાત તો એ જ છે કે હું વૃંદાવનમાં કોઈક ઝાડી, લતા અથવા ઓપધિ- જડીબુટી બની જઉં ! જો હું આવું કોઈક બની શકું તો મને વ્રજજંગનાઓની ચરણધૂલિ નિરંતર સેવન કરવા માટે મળતી જ રહેશે. ગોપીઓને ધન્ય છે કે જેમણે દુરત્યજ સ્વજનસંબંધ અને લોક-વેદ-મર્યાદાઓનો પરિત્યાગ કરીને ભગવાનની પદવી, તેમની સાથે તનમયતા અને તેમનો પરમ પ્રેમ પ્રાપ્ત કરી લીધાં છે, જેમની શોધ શ્રુતિઓ કરી રહી છે.”

આમ પાંચ દિવસ માટે આવેલા ઉદ્ધવજી વ્રજ-વૃંદાવનમાં છ માસ રોકાઈને, સૌ વ્રજવાસીઓની વિદાય લઈને મથુરાપુરી પાછા આવી પહોંચ્યા.

વ્રજવાસીઓના સંદેશાઓ, ભેટ-સોગાદ ઉદ્ધવજી ભગવાન શ્રીકૃષ્ણને આપે છે.

જરાસંધ સાથેનાં યુદ્ધોથી કંટાળીને મથુરાવાસી યાદવો હવે દ્વારિકામાં સ્થાયી થયા છે.

ઉદ્ધવજી પરમ જ્ઞાની, પરમ પ્રેમી અને સમર્થ વ્યવહારદક્ષ પુરુષ હતા.

સમગ્ર યાદવકુળ સાથે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અને ઉદ્ધવજી દીર્ઘકાળપર્યંત દ્વારિકામાં રહે છે. દ્વારિકાનગરી અને રાજ્યનો વહીવટ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના માર્ગદર્શન પ્રમાણે ઉદ્ધવજી જ ચલાવે છે.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનું ધરાતલ પરનું અવતારકૃત્ય હવે લગભગ પૂરું થયું છે. બ્રહ્માજી, શિવજી, ઈન્દ્ર આદિ દેવો ભગવાનને પ્રાર્થના કરે છે :
“પ્રભુ ! આપનું પૃથ્વીલોક પરનું કાર્ય પૂરું થયું છે. ભગવન્ ! હવે આપ આપના નિત્યધામ વૈકુંઠધામમાં પધારો.”

ભગવાનનાં સંકલ્પ પણ હવે સ્વધામગમનનો જ છે. તદનુસાર વ્યવસ્થા થઈ રહી છે. ભગવાન વિચારે છે.

“અસ્માલ્લોકાદુપરતે મયિ જ્ઞાનં મદાશ્રયમ્ ।
અર્હત્યુદ્ધવ ઇવાધ્યા સમ્પ્રત્યાત્મવતાં વર : ।।
તોદ્ધવોઢવપિ મન્વ્યૂતો યદ્ગૃણીનાર્દિત : પ્રભુ : ।
અતો મદ્વયુનં લોકં ગ્રાહ્મનિહ તિષ્ઠતુ ।। ”

– શ્રીમદ્ભાગવત : ૧૧-૨૧-૪૧

“જ્યારે હું આ લોકમાંથી અંતર્ધાન થઈ જઈશ ત્યારે મારું જ્ઞાન ક્યાં જશે? તેનો અધિકારી તો શુદ્ધ અંતઃકરણવાળાઓમાં શ્રેષ્ઠ માત્ર ઉદ્ધવ જ છે. ઉદ્ધવ મારાથી રજમાત્ર ન્યૂન નથી. ઉદ્ધવ સમર્થ છે. તેથી મારા જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવા માટે તે ભલે અહીં જ રહે.”

ચતુર ઉદ્ધવજી હવે સમજી ગયા કે ભગવાન સ્વધામગમનની તૈયારી કરી રહ્યા છે. ઉદ્ધવજી ભગવાનને એકાંતમાં મળે છે અને બંને હાથ જોડીને પ્રણામ કરીને વિનીતભાવે કહે છે :

“ભગવન્ ! હું અડધી ક્ષણ માટે પણ આપનાં ચરણકમળનો વિયોગ સહન કરી શકું તેમ નથી. પ્રભુ! મને આપની સાથે જ રાખો !”

ચિંતન

હેમુ ભીખુ

feedback@bombay
samachar.com

પૂર્ણતાની પૂર્ણતા

આ એક ભેદી અને ગંભીર વિષય છે. ઉપનિષદનો એક શ્લોક એમ જણાવે છે કે પૂર્ણમાં પૂર્ણ ઉમેરવામાં આવે તો પૂર્ણ જ પ્રાપ્ત થાય. અહીં ટૂંકી વિચારધારાવાળી વ્યક્તિ એ પ્રશ્ન પૂછી શકે કે જો પૂર્ણમાં ઉમેરાની હજી શક્યતા હોય તો તે પૂર્ણ કેવી રીતે કહેવાય. અહીં પૂર્ણતામાં પૂર્ણતાની, સંપૂર્ણતામાં સંપૂર્ણતાની સમજ જરૂરી છે.

શૂન્ય ત્યારે જ પૂર્ણ શૂન્ય બને જ્યારે તેમાં શૂન્ય પણ ન હોય. શૂન્યમાંથી પણ જ્યારે શૂન્ય કાઢી લેવામાં આવે, જ્યારે કશું જ બાકી ન રહે ત્યારે જે શૂન્ય પ્રાપ્ત થાય તે પૂર્ણ શૂન્ય. સમગ્ર સૃષ્ટિમાં પ્રત્યેક તત્ત્વ જ્યાં એકત્રિત થઈ જાય અને તે ‘એકત્રિતતા’ની બહાર કશું જ ન વધે તો, કશું જ ન હોય, ત્યારે તે એકત્રિતતા પૂર્ણ કહેવાય. પછી તત્ત્વ તો શું, બહારની એવી પરિસ્થિતિ પણ અસ્તિત્વમાં ન હોય કે જેનો ઉમેરો શક્ય બને. જ્યાં સમગ્રનો સમાવેશ થઈ ગયો હોય, જ્યાં સમગ્રતા પણ સમાઈ ગઈ હોય તે એકત્રિતતા પૂર્ણ છે તેમ કહેવાય. આમ દરેક ભાવના માટે, દરેક પરિસ્થિતિ માટે, દરેક વિચારધારા માટે, દરેક કાર્ય માટે વિચારી શકાય.

પૂર્ણ પ્રેમ એ કે જેમાં પ્રતિભાવ સ્વરૂપે સામે પ્રેમની પણ અપેક્ષા ન હોય. પૂર્ણ પ્રેમ એ કે જે સ્વયં આધારિત, સ્વયં સ્ફુરીત, સ્વયં સ્થાપિત હોય. બાહ્ય સ્વરૂપે અહીં અભિવ્યક્તિની, સામા પક્ષે કોઈ વ્યક્તિ કે પરિસ્થિતિની, કોઈ સવિકલ્પ કે નિર્વિકલ્પ આશય ન હોય અને એક ક્ષણ માટે પણ અપૂર્ણતાની પ્રતીતિ ન હોય. પ્રેમ સંપૂર્ણતામાં પૂર્ણ ત્યારે કહી શકાય કે જ્યારે પ્રેમ સ્વયં પ્રેમમય બની જાય. અહીં અમુક પરિપ્રેક્ષ્યમાં, પ્રેમના સ્થાને ભક્તિ શબ્દનો પ્રયોગ પણ થઈ શકે. પૂર્ણ ભક્તિ એટલે એવી ઘટના કે જ્યાં ભક્તિની આવશ્યકતા પણ ન રહે. અહીં સમગ્ર અસ્તિત્વનો સ્થૂળ-અણુ તેમજ સૂક્ષ્મ-અણુ ભક્તિમય થઈને સ્વયં ભક્તિ સ્વરૂપ બની જાય. જેમ સફેદ રંગના અણુને સફેદ રંગે રંગવાની આવશ્યકતા ન હોય તેમ સંપૂર્ણ ભક્તિને ભક્તિ સાથે જોડવાની આવશ્યકતા ન હોય. ભક્તિની પૂર્ણતા એ કે જ્યારે ભક્ત અને ઈશ્વર એકાકાર થઈ જાય અને માત્ર ભક્તિનું પરિણામ સ્થાપિત રહે.

જિજ્ઞાસા જાગ્રત રહે તેવી જિજ્ઞાસા પણ ન રહે તે જિજ્ઞાસાની પૂર્ણતા. પ્રાપ્ત માહિતીની માહિતી ધ્યાનમાં આવતાં માહિતી માટેનો લગાવ જ છૂટી જાય તે માહિતીલક્ષી પૂર્ણતાની સ્થિતિ એમ કહી શકાય. પછી માહિતી અસંદર્ભિક જણાય અને જ્ઞાનનું મહત્ત્વ સમજમાં આવે. જ્ઞાન પણ ત્યારે પૂર્ણતાને પામે જ્યારે જ્ઞાન સંપૂર્ણતામાં વીરમી જાય. વાસ્તવિક જ્ઞાન એ એકત્રિત કરવાનો વિષય નથી, તે અનુભૂતિનો વિષય છે. અહીં જ્ઞાનની અનુભૂતિ થાય અર્થાત આત્માનુભૂતિ પ્રકાશિત થાય એટલે જ્ઞાનની પૂર્ણતા. પછી આત્માનુભૂતિ માટેનાં જ્ઞાનની આવશ્યકતા પણ રહે.

પૂર્ણ પ્રકાશની અવસ્થા એ કહેવાય જ્યારે તેમાં ‘ઉમેરા’ની કોઈ સંભાવના ન હોય. પૂર્ણ સત્ય એ કે જેને અસ્તિત્વ માટે સત્ત્વના સહારાની આવશ્યકતા પણ ન હોય. પૂર્ણ ધર્મ એ કે જે સ્વયં આધારિત હોય. પૂર્ણ ન્યાય એ કે જે સ્વયં સ્થાપિત થવા સમર્થ હોય. પૂર્ણ સાત્વિકતા એ કે જ્યાં અન્ય ગુણના અસ્તિત્વ માત્રની સંભાવના પણ ન હોય. પૂર્ણ સમર્પણ એ કે જ્યાં સમર્પણ પણ સમર્પિત થઈ ચૂક્યું હોય. પૂર્ણ શ્રદ્ધા એ કે જ્યાં શ્રદ્ધા સ્વયં અસ્તિત્વ બની ચૂકી હોય. પૂર્ણ નિષ્કામ કર્મ એ કે જ્યાં નિષ્કામ કર્મ માટેની ભાવના પણ નિષ્કામતાને પામી ચૂકી હોય. યોગની પૂર્ણ સ્થિતિ એ કે જ્યાં યોગની પણ આવશ્યકતા ન હોય, યોગ અને યોગી એકરૂપ થઈ ગયાં હોય. ઉત્તરદાયિત્વની નિભાવણીનું ઉત્તરદાયિત્વ એટલે ઉત્તરદાયિત્વની પૂર્ણતા. પૂર્ણ આધ્યાત્મ એ કે જ્યાં પરબ્રહ્મના સ્વભાવ સાથે એકાકારતા સ્થાપિત થઈ ચૂકી હોય. સનાતની વિચારધારા તેમજ સંસ્કૃતિમાં પૂર્ણતાનું વિશેષ મહાત્મ્ય છે. અહીં પૂર્ણતાનો આગ્રહ અને તે માટેનું પુરુષાર્થ આવશ્યક છે.

માનવ જીવનના સંદર્ભમાં પૂર્ણતા એટલે એક પ્રકારની અંતિમ પરમ અવસ્થા જ્યાં કોઈપણ પ્રકારની અધૂરાશ ન હોય, જ્યાં અંતિમ કક્ષાની વાસ્તવિકતાની અનુભૂતિ થાય, જ્યાં અસ્તિત્વનું પ્રત્યેક પાસું પરસ્પર એકબીજા સાથે પરસ્પર સુસંવાદિતાથી સંકળાય અને આધ્યાત્મિક શાંતિ, સંતોષ અને આનંદની અનુભૂતિ થાય. નૈતિકતા, કર્તવ્ય પરાયણતા, નિષ્ઠા, સદ્ભાવના, પ્રેમ, કરુણા, સત્યનિષ્ઠા, ન્યાય, અલિપ્તતા, સાક્ષીભાવ, સમતા, સંતોષ, ધ્યાન, ભક્તિ, સાધના, ઉપાસના, શ્રદ્ધા, જાગૃતતા, વિવેક, સંયમ, જ્ઞાન જેવી સકારાત્મક બાબતોથી પૂર્ણતાની અનુભૂતિ સંભવ બને. ‘હું અને મારું’ની ભાવના છોડવી પડે અને ‘હું કોણ છું’ તેની વાસ્તવિક અનુભૂતિ કરવી પડે.

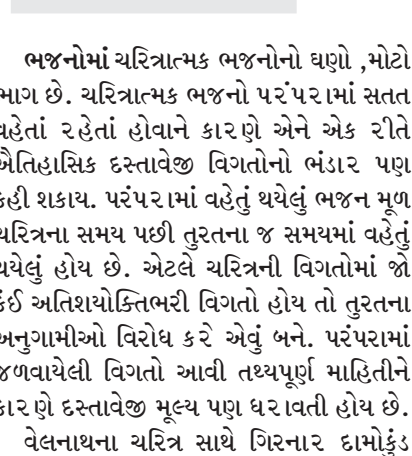
હકીકતમાં દરેક વ્યક્તિમાં પૂર્ણતાની સંભાવના હોય છે. એમ પણ કહી શકાય કે દરેક વ્યક્તિ વાસ્તવમાં પૂર્ણ છે, માત્ર તેના પર અવિધાના પ્રયંયનું એક આવરણ લાગી ગયું છે. આવી પૂર્ણ વ્યક્તિ પૂર્ણતા ત્યારે જ અનુભવી શકે જ્યારે દરેક પ્રકારની અપૂર્ણતાનો ભ્રમ ઊભી કરતી બાબતોથી મુક્તિ મળે. ચિંતા, અસંતોષ અને દુઃખ યુક્ત દ્વંદ્વથી મુક્તિ મળતાં આંતરિક શાંતિ પ્રાપ્ત થાય, બાહ્ય તેમજ આંતરિક સ્થિતિ માટે સકારાત્મકતા વધે, અસ્તિત્વની પ્રત્યેક ક્ષણે ઉત્સાહ અને પ્રેરણા સ્થાપિત રહે, દિવ્ય શક્તિ સાથેનો સાર્થક સંબંધ અનુભવાય, વાસ્તવિક સ્વતંત્રતાની અનુભૂતિ થાય અને તે બધાં સાથે અસ્તિત્વને પૂર્ણતામાં જોઈ શકાય, અનુભવી શકાય.

આ પૂર્ણતા ત્યારે જ પૂર્ણતાને પામે જ્યારે પામવા જેવું કશું જ બાકી ન રહે. જ્યાં પૂર્ણતાને પામવા માટેનો પ્રયત્ન પણ વીરમતી જાય ત્યાં પૂર્ણતા પૂર્ણતાને પામે.

ભજનનો પ્રસાદ

ડૉ. ભળવંત જાની

feedback@bombay
samachar.com

ભજનોમાં ચરિત્રાત્મક ભજનોનો ઘણો ,મોટો ભાગ છે. ચરિત્રાત્મક ભજનો પરંપરામાં સતત વહેતાં રહેતાં હોવાને કારણે એને એક રીતે ઐતિહાસિક દસ્તાવેજી વિગતોનો ભંડાર પણ કહી શકાય. પરંપરામાં વહેતું થયેલું ભજન મૂળ ચરિત્રના સમય પછી તુરતના જ સમયમાં વહેતું થયેલું હોય છે. એટલે ચરિત્રની વિગતોમાં જો કંઈ અતિશયોક્તિભરી વિગતો હોય તો તુરતના અનુગામીઓ વિરોધ કરે એવું બને. પરંપરામાં જળવાયેલી વિગતો આવી તથ્યપૂર્ણ માહિતીને કારણે દસ્તાવેજી મૂલ્ય પણ ધરાવતી હોય છે.

વેલનાથના ચરિત્ર સાથે ગિરનાર દામોદુંડ કેટલા અને કેવા જડાયેલા છે અને એનો કેટલો મોટો પ્રભાવ છે એનો ખ્યાલ પણ અહીંથી પ્રાપ્ત થાય છે. આ વેલનાથ શિષ્ય પરંપરા પ્રાપ્ત ભજનોનું દસ્તાવેજી મૂલ્ય પણ ઘણું છે. વેલનાથ શિષ્યપરંપરામાં જૂનાગઢની આસપાસના કોઈ એક કણબી પટેલ નારણ માંગળિયાની વિગતો પણ પ્રાપ્ત થાય છે. આ નારણ માંગળિયાની ભજનરચનાઓમાં પ્રભાતિયાં ભારે પ્રખ્યાત છે. નરસિંહનાં પ્રભાતિયાંની પરંપરા સાથે આ પ્રભાતિયાંઓને પણ કોઈએ જોવાં અને તપાસવાં જોઈએ.

દામાકુંડની સાથે ભવનાથની અને ભૈરવનાથની સાથે વેલનાથ સંકળાયેલા છે. ભૈરવ શિખરની નજીક જે સાત વીરડાઓ છે તેને વેલાબાવાના વીરડા તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. મહાશિવરાત્રિના મેળા સમયે ત્યાંક ણબીને ભજન ગાવાનો, જળ પીવાનો અધિકાર, પરંપરાથી જ વેલાબાવાએ આપેલા છે. આજે પણ ત્યાં કણબી પટેલનું આદરભર્યું માન-સન્માન છે. અહીં કણબી ભગત નારણ માંગળિયો એની

.....

શિવ રહસ્ય

ભરત પટેલ

feedback@bombay
samachar.com

અસુરગુરુ શુકાચાર્યએ કહ્યું કે, અથાગ શરીરના સ્વામી નરકાસુર તમે વરદાન મેળવી ત્રણેય લોકો પર રાજ કરશો. તમારે બ્રહ્માજીની આરાધના કરી ચારેય વેદનું જ્ઞાન અને ત્રિદેવ વધ ન કરી શકે એવું વરદાન માગવું. તમારા પિતાએ પણ મારી વાત ન માનતાં પોતાને ગમતાં વરદાન માગી પોતાનું પતન નોતર્યું હતું. આટલાં સાંભળતાં જ ગભરાયેલા નરકાસુરે કહ્યું, ગુરુદેવ હું તમારી ઇચ્છા મુજબ બ્રહ્માજીને પ્રસન્ન કરી તમે કહેલું વરદાન જ માગીશ.’ શુકાચાર્ય તેને ગભિંત ચેતવણી આપતાં કહે છે કે, બ્રહ્મદેવ તમને સહેલાઈથી વેદ નહીં આપે, તમને ભરમાવી અન્ય વરદાન આપવાની પણ કોશિશ કરશે. તેમજ મને આશંકા છે કે દેવોનો રાજા ઈન્દ્ર તમારી તપસ્યા ભંગ કરાવી શકે છે એટલે હું તમને એક સુરક્ષા કવચ બનાવી આપું છું, જે અગ્નિનું હશે અને કોઈને દશ્યમાન પણ નહીં થાય, જેથી કોઈપણ દેવતા એ સુરક્ષા કવચને તોડીને તમારી તપસ્યા ભંગ ન કરાવી શકે.’ નરકાસુર અસુરગુરુ શુકાચાર્યના આશીર્વાદ લઈ તપસ્યા કરવા નીકળી પડે છે. થોડા જ સમયમાં તે એક વનમાં પહોંચી એક પગે ઊભો રહી તપસ્યા કરવા લાગ્યો. નરકાસુરને તપસ્યા કરતો જોઈ દેવરાજ ઇન્દ્ર ભયભીત થઇ જાય છે. દેવરાજ ઈન્દ્ર તુરંત સર્વ દેવગણોને બોલાવે છે. અગ્નિદેવ તમને જણાવે છે કે, શુકચાર્ય દ્વારા નરકાસુરને તેની આસપાસ અદૃશ્ય અગ્નિ સુરક્ષા કવચ પ્રદાન કરવામાં આવ્યું હોવાથી તેની તપસ્યા તોડવી અશક્ય છે. નરકાસુર બ્રહ્માજીની તપસ્યા કરી રહ્યો હોવાથી આપણે તેમની શરણે જ જવું જોઈએ. સમસ્ત દેવગણ સહિત દેવરાજ ઇન્દ્ર બ્રહ્મલોક પહોંચે છે. દેવરાજ ઇન્દ્ર બ્રહ્માજીને કહે છે, પરમપિતા તમે જ જુઓ શુકાચાર્ય ફરી કાર્યાન્વિત થઈ ગયા છે, તેમણે નરકાસુરને જગાડી અદૃશ્ય અગ્નિ સુરક્ષા કવચ પ્રદાન કરી તપસ્યા માટે પ્રેરિત કર્યાં છે. બ્રહ્માજી દેવગણોને સમજાવતાં કહે છે, અગાઉ પણ તમે આજ પ્રશ્ન લઈ અહીં ઉપરિચિત થયા હતાં, તમને મેં કહ્યું હતું કે, મારા હાથ બંધાયેલા છે. આરાધકની ભક્તિ અને પ્રેમ સામે આરાધ્યએ નમતું જોખવું પડે છે. આરાધકને વરદાન આપવા સિવાય આરાધ્ય પાસે કોઈ માર્ગ હોતો નથી. સમયની રાહ જુઓ બધુ સમસૂતરું થશે. બ્રહ્માજી પાસેથી દેવગણોને યોગ્ય ખાતરી ન મળતાં ગભરાયેલા દેવરાજ ઇન્દ્ર અને સમસ્ત દેવગણ શ્રીહરિ વિષ્ણુ પાસે પહોંચે છે અને કહે છે, પ્રભુ અસુર ગુરુ શુકાચાર્ય ફરી કાર્યાન્વિત થઈ ગયા છે, તેમણે નરકાસુરને જગાડી અદૃશ્ય અગ્નિ સુરક્ષા કવચ પ્રદાન કરી તપસ્યા માટે પ્રેરિત કર્યાં છે. શુકાચાર્યની મહેરછા શું હશે એ સમજ પડતી નથી. તમે જ માર્ગદર્શન કરો, જેથી દેવગણો પર આવેલા સંકટને દૂર કરી શકાય.

શ્રીહરિ વિષ્ણુ: ‘દેવરાજ તમે આમ વિચલિત થયો તો કઈ રીતે ચાલશે? તમો

વેલનાથની વ્યક્તિમતાને આલેખતું ચરિત્રાત્મક ભજન

પ્રભાતીરચનામાં ભૈરવની ટૂંકને યાદ કરે એ સ્વાભાવિક છે.

વેલનાથ ભારે મોટા ગજાના સંત જણાયા છે. એના શિષ્યો પણ શબ્દ – સાધનામાં ક્યાંય પાછા પડ્યા નથી. પછી એ જસોમા હોય કે રામૈયો. નારણ મંડળિયો હોય કે રાણીંગ ગુરુની વ્યક્તિમતાનો મહિમા ગાતાં આ ભજનો વેલનાથના પ્રભાવી વ્યક્તિત્વનાં પરિચાયક જણાયાં છે.

સોરઠી પ્રભાતિયાની પરંપરામાં દામાકુંડને પણ ભારે મોટું સ્થાન મળેલું છે. કહેવાય છે કે નરસિંહ મહેતા દામોદર કુંડ સ્નાન માટે જાય ત્યારે રામગરી ગાતા ગાતા જાય, વળતા સમયે પ્રભાતી ગાતા ગાતા પરત થાય અને ઘેરે પહોંચીને

.....

પૂજા કરતાં પહેલાં પ્રભાતિયાં ગાય. આમાંથી સમયનો સંદર્ભ પણ પ્રાપ્ત થાય છે અને પ્રભાતિયા પૂર્વે પ્રભાતી તથા રામગરી પ્રકારની રચનાઓનો ખ્યાલ મળે છે. સાથોસાથ પ્રભાત એટલે જ્ઞાનોદય એમ પણ કેટલાક સાધકો માને છે. આપણે નારણ માંગળિયાની પ્રભાતિયા રચનાને અવલોકીએ:

જાગો ને ગરવાના રે રાજા
જાગો ને ગરનારી રાજા
તમે જાગ્યો પરભાગ ભયા. ...ટેકૂ..

દામો રે કુંડ ગુરુ વાડી તમારી
ટાઢાં રે જળ એ કહિયાં,
દામા કુંડમાં નાતાંધોતાં
પંડનાં પ્રાણત દૂર થિયાં. જાગ્યો ને .. ૧
ભવનાથજીમાં મેળો ભરાણો,
કુળ તેત્રીસ દેવ જોવા મળ્યા,
ભવનાથમાં રે ભજન કરતાં
લખચો રાણીના ફેરા ટળ્યા.

જાગ્યો ને ...૨

ઊંચું રે શિખર કાળભૈરવનું કહીએ
નીચા વાગેશરીના મોલ રે.
વેદિયા નર ત્યાં વેદ જ વાંચે
મુનિવર તમારું ધ્યાન ધરે. જાગ્યો ને ...૩
તાલ પખાજ વેલા જંતર વાગે
ઝાલરીએ ઝણકાર ભયોં,
વેલનાથ ચરણે ગાય નારણ માંડળિયો
શરણે આવીને તમારે રિયો. જાગ્યો ને ..૪

વેલનાથ શિષ્ય નારણ અહીં ભૈરવના શિખરસ્થાને બિરાજતા ગરવા ગિરનારના રાજા સમાન ગુરુને જાગ્રત થવાનું નિવે છે. નારણ ભગત કહે છે કે હે ગુરુદેવ તમારી વાડી દામોદર કુંડ છે એના શીતળ જળમાં સ્નાન કરીને પોતાનાં પાતકોને દૂર કરી શકાય છે.

ભવનાથની તળેટીમાં મેળો ભરાયો છે અને

તેત્રીસ કોટિ દેવતાઓ ત્યાં પધાર્યા છે. આ સ્થાને ભજન કરતાં લખચોરાણીના ફેરા ટળી જતા હોય છે. કાળભૈરવના ઊંચા શિખર ઉપર તમારાં બેસણાં છે. નીચે વાગેશ્વરીનું સ્થાનક છે. ત્યાં વેદના પારંગત વેદપાઠી-વેદિયા પંડિતો વેદપાઠ કરતા હોય છે. અને મોટા મુનિવરો તમારું ધ્યાન-આરાધન કરતા હોય છે.

હે વેલનાથ, ત્યાં જંતર, તાલ-પખવાજ વાગતાં હોય છે. અને ઝાલરીનો ઝણકાર થતો હોય છે. ગુરુ વેલનાથને ચરણે બેસીને નારણ માંડળિયો કહે છે કે હે ગુરુદેવ હું તો સદાય તમારે શરણે જ રહેવા અવી ગયો છું.

અહીં વેલનાથના પ્રભાવી વ્યક્તિત્વની અને પ્રચંડ તપસ્વીપણાની વિગતો નિરૂપાઈ છે. ગિરનારી-સોરઠી વાતાવરણમાં ગિરનાર જેના ગરવા ગઢના રાજવી-અધિપતિ વેલનાથની શરણાગતિનું નિરૂપણ એની વેદકક્ષાના સ્થાનનું પરિચાયક છે.

વેલનાથના ચરિત્રને અને ચારિત્ર્યને, તપને અને તાપને તથા સમાજ લક્ષિતા અને સંતપરિણતાને નિર્દેશતું આ ભજન ચરિત્રાત્મક પ્રકારનાં ભજનોમાં ભારે મહત્તા પ્રાપ્ત કરીને આજ સુધી જીવંત પરંપરામાં વહેતું રહ્યું છે. આવાં ચરિત્રાત્મક ભજનો દ્વારા સંતચરિત્ર જનસમાજના ચિત્તમાં અંકાઈ રહે છે. સંતોના વ્યક્તિત્વને – અસ્તિત્વને જાળવનારાં આવાં ભજનો એક રીતે કંકસ્ય પરંપરામાં જળવાતા ઈતિહાસનું ઓરલાહિસ્ટ્રીનું પણ ઉદાહરણ છે. આપણા સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ માટેની સામગ્રી પણ આવાં ભજનો બની શકે, પણ આ માટે સાહિત્યના અભ્યાસીઓએ ઈતિહાસ અને લોકસંસ્કૃતિથી અભિજ્ઞ બનવું અનિવાર્ય બની રહે. એ જ રીતે સામે પક્ષે ઈતિહાસવિદોને પણ આ પ્રકારની સાહિત્યકૃતિઓથી અનભિજ્ઞ રહેવું યાવવશે નહીં. જગતમાં હવે ઈન્ટરડિસ્પ્લિનરી સ્ટડીઝ ખૂબ થાય છે. આપણે એ ક્ષેત્રે આ અભિગમથી સ્વાધ્યાયકાર્ય કરીને આપણા અધીતને પ્રગટાવીએ. ■

દુર્ગમાસુર દેવગણો ને પૃથ્વીવાસીઓને અન્યાય કરશે ત્યારે હું શિવઈચ્છાથી દુર્ગમાસુરને દંડ આપીશ

દેવોના રાજા છો. તમારે સંયમ રાખી ધર્મના માર્ગે ચાલવું જોઈએ. સમયની રાહ જુઓ બધું યોગ્ય થશે.’

ભગવાન શ્રીહરિ વિષ્ણુના જવાબથી સંતુષ્ટ ન થયેલા દેવરાજ ઇન્દ્ર અને દેવગણ શ્રીરસાગરથી વિદાય લે છે. દેવરાજ ઇન્દ્ર અને દેવગણો આકાશમાર્ગે સ્વર્ગલોક તરફ જતાં તેમની નજર નરકાસુર પર પડે છે. નરકાસુર બ્રહ્માજીની તપસ્યા કરતાં કરતાં બગાસાં ખાતો દેખાય છે. એને બગાસાં ખાતો જોતાં જ દેવરાજ ઇન્દ્ર પ્રસન્ન થઈ જાય છે. તેઓ દેવગણોને ત્યાંજ ઊભા રહી જવા આદેશ આપે છે.

પવનદેવ: ‘દેવરાજ અહીં અટકવાનું પ્રયોજન શું છે?’

દેવરાજ ઇન્દ્રદ: ‘પવનદેવ મેં હમણાં જોયું કે નરકાસુર બગાસાં ખાતો હતો. બગાસાં ખાતો માનવ વધુ સમય જાગૃત અવસ્થામાં રહી શકતો નથી, તમે નરકાસુર તપસ્યા કરી રહ્યો છે એ દિશામાં વધુ ઠંડો પવન ફૂંકો, નરકાસુર વધુ સમય સુધી ઠંડો પવન સહન નહીં કરી શકે અને નિદ્રાવસ્થામાં પહોંચી જશે. નિદ્રાવસ્થામાં જતાં તેની તપસ્યા પૂર્ણ થઈ સમજવી. ત્વરિત એ દિશામાં ઠંડો પવન ફૂંકો.’

દેવરાજ ઇન્દ્રની આજ્ઞા મળતાં પવનદેવ નરકાસુર તરફ ઠંડો પવન ફૂંકવા માંડે છે. ઠંડો પવન ફૂંકતા વાતાવરણમાં વધુ ઠંડક પ્રસરી જાય છે. પહેલેથી જ બગાસાં ખાતો નરકાસુરને નિદ્રા આવવા માંડે છે. તેનાથી પોતાના શરીરનું સંતુલન જળવાતું નથી અને એ નિદ્રાવસ્થામાં પોઢી જાય છે. આ જોઈ દેવગણો આનંદિત થઈ પડે છે. દેવરાજ ઇન્દ્ર અને દેવગણો નરકાસુર પાસે આવી ઊભા રહે છે.

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘મિત્રો આનું હવે શું કરવું આ નરકાસુર તો નિદ્રાધીન થઈ ગયો.’

અગ્નિદેવ: ‘દેવરાજ હમણાં તમારી પાસે મોકલો છે નરકાસુરને માત કરવાનો, તમે જ વિચારી જુઓ કે શું કરવું જોઈએ.’

કોધિત દેવરાજ ઇન્દ્ર પોતાનું વ્રજ કાઢે છે અને નરકાસુર પર વાર કરવા જાય છે. એ જ

દુર્ગમાસુર દુર્ગમ તપસ્યા કરવા લાગ્યો. તેના શરીરમાંથી અગ્નિની જવાળાઓ નીકળવા માંડી. એ અગ્નિની જવાળાઓ બ્રહ્મલોક સુધી પહોંચવા લાગી. બ્રહ્મલોક આવી રહેલી અગ્નિની જવાળાઓ ધડાકા ભડાકા કરવા લાગી. બ્રહ્માજી પોતે ચિંતિત થયેલા જણાયા. માતા સરસ્વતી: ‘શું પરમપિતા બ્રહ્મદેવ દુર્ગમાસુરની જવાળાઓથી ચિંતિત થઈ રહ્યા છે કે શું?’

એ જ સમયે ચારેય વેદ તેમની સમક્ષ ઉપસ્થિત થાય છે.

ઋગવેદ: ‘પરમપિતા, દુર્ગમાસુર જે રીતે તમારી તપસ્યા કરી રહ્યો છે એ જોતાં એવું લાગે છે કે તમે એને તુરંત વરદાન આપી દેશો. દુર્ગમાસુર જેવા અસુરના હાથમાં અમારું વેદોનું સંચાલન જો થશે તો અમારી પરિસ્થિતિ દુર્ગમ થઈ જશે. પરમપિતા કંઈ માર્ગ કાઢો જેથી અમ વેદોનું સંચાલન દેવોના હાથમાં જ રહે.’

બ્રહ્માજી: ઋગવેદ, યજુર્વેદ, શામવેદ, અથર્વવેદ તમે નિશ્ચિત રહો, દેવોના દેવ મહાદેવ આ મુદ્દે જરૂર ઉકેલ લાવશે. તમારે જરાયે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. તમે તમારા સ્થાને બિરાજમાન રહો બધું યોગ્ય જ થશે.’ બ્રહ્માજીની વાત સાંભળી ચારેય વેદ પોતાના સ્થાને બિરાજમાન થઈ જાય છે.

બ્રહ્માજી: ‘દેવી સરસ્વતી, ચાલો કૈલાસ જવાની તૈયારી કરો, અહીં દુર્ગમાસુરની અગનજવાળાઓ અશાંતિ ફેલાવી રહી છે.’

સમસ્ત દેવગણ, માતા સરસ્વતી અને બ્રહ્માજી કૈલાસ પહોંચે છે. માતા પાર્વતી ભગવાન શિવની પૂજા અર્ચના કરતા હોય છે. ભગવાન શિવ: ‘બ્રહ્માજી તમે અહીં કૈલાસ પર... શું તમને તમારી પૌત્રી પાર્વતીની યાદ આવી રહી છે.’

બ્રહ્માજી: ‘નહીં મહાદેવ, તમે ત્રિકાળ જ્ઞાની છે. શુકાચાર્ય અસુર સમાજના ઉત્થાન માટે ફરી કાર્યરત થઈ ગયા છે અને મહાકાય પરક્રમી દુર્ગમાસુરને વરદાન માટે તપસ્યા કરી રહ્યો છે.’

ભગવાન શિવ: ‘બ્રહ્મદેવ, કોઈ અસુર તપસ્યા કરે તો તેને વરદાન આપવું અતિઆવશ્યક છે.’

બ્રહ્માજી: ‘મહાદેવ અહીં તમારે માર્ગ કાઢવો જ રહ્યો, તમને ખબર જ છે કે, દુર્ગમાસુર ચારેય વેદ અને આપણા ત્રિદેવના હાથે મૃત્યુ ન થાય તેવું વરદાન માગી રહ્યો છે.’

ભગવાન શિવ: ‘શું વરદાન ન આપીને તમે અસુરસમાજને અન્યાય નથી કરી રહ્યા?’

બ્રહ્માજી: ‘જેવી શિવઈચ્છા, યોગ્ય સમયે હું એને મનવાંછિત વરદાન આપી દઈશ.’ માતા પાર્વતી: ‘વરદાન મળ્યા બાદ અસુર સમાજના ઉત્થાનના આંચળ હેડળ દુર્ગમાસુર દેવગણો અને પૃથ્વીવાસીઓને અન્યાય કરશે ત્યારે હું શિવઈચ્છાથી દુર્ગમાસુરને દંડ આપીશ.’

આટલું સાંભળતાં જ દેવગણો આનંદિત થઈ જાય છે અને માતા પાર્વતી અને ભગવાન શિવનો જયજયકાર કરતાં પોતપોતાના ધામ તરફ પ્રયાણ કરે છે. (ક્રમશ:)

અલખનો ઓટલો

ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ
feedback@
bombaysamachar.com

પરબ ધામના સંત શાર્દુળપીર

દેવીદાસજી પછી પરબની ગાદીએ આવ્યા શાર્દુળ ભગત / શાદલપીર...પરબના સંત દેવીદાસજીના તેઓ શિષ્ય ભજનિક હતા, તેમનો જન્મ ખુમાણ શાખાની કાઠી જ્ઞાતિમાં ભેંસાણ ગામે થયેલો. ચલાળાના સંત આપા દાના (ઈ.સ. ૧૭૨૮થી ૧૮૨૨)ના સમકાલીન હતા. પિતાનું નામ આલા ખુમાણ, મૂળ ભેંસાણ ગામના.

શાર્દુળ ભગતના ભજનગાન સાથે એક વાત શ્રી ઝવેરચન્દ મેઘાણીએ નોંધી છે. તે એવા ભાવમાં આવીને ભજન લલકારતા કે જે ઢોલિયા પર બેસીને ભજન ગાતા હોય તે ઢોલિયો ભાંગી જતો.. પછી તો જે ગામડે ભજન ગાવા જાય તે ગામમાંથી નવી આણાંત વહુવાડુ જે નવો ઢોલિયો –પલંગ લાવી હોય તે મંગાવે અને ભજનની મસ્તીમાં એ પલંગ ભાંગી નાખે. ચલાળાના સંત દાનમહારાજે એ સાંભળેલું અને પછી શાર્દુળની પરીક્ષા લેવા એમના ભજન સાંભળવા આવ્યા. ભજન ગાવા માટે એક નાનકડી વાંસની ખાટલી આપી, શાર્દુળ ભગતે ‘એ જી મારે રોમે રોમે રામબાણ વાગ્યાં.....’ ભજન ગાતાં ખૂબ મહેનત કરી પણ ખાટલી ભાંગી શક્યા નહીં, ત્યારે દાન મહારાજે પોતાની કાઠી જ્ઞાતિની આગવી ભાષામાં શાર્દુળ ભગતને કહેલું,“ અરે ભણે શાર્દુળ તું તો ભણતો સો કે ‘મારે રોમે રોમે રામબાણ વાગ્યાં ’ રોમે રોમે રામબાણ વાગ્યાં તો ય તું આવડા કૂદકા કેમ કરૂને મારી શકછ, બાપ મુંઢે તો બાપ, જરકા એક બૂટી અડુગી છે ત્યાં તો હું ટાઢોભોળ થઈ ગો સાં ને તોઈં રોમે રોમે રામબાણ વાગ્યાં તોય આવડો જોર કીસેથી?”

(‘સોરકી સંતો’- દાના ભગત, અને ‘પુરાતન જયોત’- સંત દેવીદાસ.)

એવો જ બીજો પ્રસંગ ઘોઘાવદરના ભક્ત દાસીજીવણને પાણી માટે કૂવામાં ઉતારીને કસોટી કર્યાનો પણ મળે છે, ત્યારે દાસી જીવણે ગાયેલ-‘પાર છો અપાર છો, શામ સેવકના છીંદાર છો, આ તેળાએ આમ બન્યું હું પાર છો અપાર છો..’ તથા ‘રાખી હોય તો રાખજે ગબીબ સંતની લાજ..’ જેવાં ભજનો સાથે ભજનિકો વિસ્તારથી આ ઘટનાને યાદ કરે છે. અને આજે પણ કેટલાક અંત્યજ પરિવારો પરબની જગ્યાનું પાણી પીતા નથી.

પરબના શાર્દુળ ભગત, પાળિયાદના આપા વિસામણ, સતાધારના આપા ગીળા અને ઘોઘાવદરના દાસી જીવણ મિત્રો હતા અને અવારનવાર એકબીજાને ત્યાં જતા હતા એવી કથાઓ પરંપરાથી લોકકંઠે સચવાતી રહી છે.

ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..
ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..૦
ઉત્તર દખ્ખણ, પૂરવ પચ્છમ, અનેક જોદ્ધા દળ આવશે, મોટા મોટા મહા જોદ્ધા, ઘેરાઘેરી તુંને મારશે..
ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..૦
દેવળ માથે દેવડી, નિયાં વેરા વેરા શંખ વાગશે, શંખ ચક્કર ગદા પદમે દેતાંને સંહારશે..
ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..૦
તાંબા પીતળની ઘાણી ઘડાવશે, લોઢાંની લાડું પૂરાવશે, કાળિંગાના તેલ કાઢી બાવો મશાલું જલાવશે..
ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..૦
ગુરુ દેવંગીના પાટ આગળ, અનહદ વાજાં વાગશે, કળજગ કેરો અંત આણી, સતજુગ પૂરો લાવશે..
ભાગ કાળિંગા ભાગી જાને, તું ને ગુરુ દેવંગી મારશે..૦

દેવીદાસજીએ અમરબાઈ અને શાર્દુળ ભગતને શિષ્ય તરીકે સ્વીકારેલાં, પછી એમના આદેશથી જ શાર્દુળ ભગતે અન્ય શિષ્યોને કંઠી બાંધેલી. જેમાં ચકણદાસજી, ગરીબદાસજી, જીવણદાસજી, માંડણભગત, રૂડા ભગત, કરમણ ભગત, ઉકરડો, વજસી, રામવાળા, માંગલબાઈ, ખીમણબાઈ વગેરેનાં નામ મળે છે. રામભગત / રામવાળા પરબની જગ્યામાં રહેતા કાઠી જ્ઞાતિના. પત્ની : માંગલબાઈ. પતિ-પત્નીએ જીવતાં સમાધિ મોટા કોટડા ગામે લીધેલી. શાર્દુળ ભગતની વિદાય પછી પરબની ગાદીએ ચરણદાસજી આવ્યા એ પછી ગાદીએ ગુરુ બંધુ કરમણપીર આવેલા.ખીમણબાઈ નામે ભક્ત નારી શાર્દૂળ ભગત (પરબ)નાં શિષ્યા હતાં . જે ચરણદાસજીના સમયમાં અવસાન પામ્યાં.ચરણદાસજી પછી પરબની ગાદીએ આવેલા કરમણભગત જેમપુર પાસે ‘ગોલીડા-ઢોલીડા’ નામના ઉજજડ ટીંબાના સ્થળ પર ઝૂંપડી બાંધી રહેતા. તેઓ ગાદીએ આવ્યા. એ પહેલાં સં.૧૮૯૫ (ઈ.સ.૧૮૩૯)માં ભયંકર દુષ્કાળ પડ્યો ત્યારે કરમણપીરે નાનો કૂવો અખૂટ ગાળી જળ ઉપન્ન કરેલું. એ પછી કરમણે દેવકી ગાલોળ ગામે જગ્યા બાંધેલી. પાછળથી એ જગ્યા રબારી જ્ઞાતિના રતના ભગતને સુપ્રત કરેલી. કરમણ ભગતના શિષ્યો : સેલાનીશા - ધોરાજી, હુરબાઈ, સેવાદાસજી, લામમીદાસજી. કરમણપીરના શિષ્ય સેલાનીશાએ ધોરાજીમાં જગ્યા બાંધેલી. પાછળથી ત્યાં હુરબાઈ માતાજી નિવાસ કરતા. તેમના શિષ્ય : ગંગેવદાસ ને ભારથી બાવા. વિ.સં.૧૮૯૮માં કરમણનું અવસાન થતાં ગાદીએ સેવાદાસજી (પહેલા) આવ્યા. ■

ગીતા મહિમા

સારંગપ્રીત
feedback@
bombaysamachar.com

ગત અંકોમાં યાગ, દાન અને તપની સમજૂતી આપીને ભગવાન કૃષ્ણ હવે આ ત્રણેય મૂલ્યોને ‘સત્’ના આધારે સમજાવીને અધ્યાય ૧૭ પૂર્ણ કરે છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિના ત્રણ પ્રાચીન મૂલ્યનિષ્ઠ તત્ત્વો જેવા કે યાગ, દાન અને તપ મનુષ્યના આત્મિક અને સામાજિક ઉત્થાન માટે મહત્વનાં સાધનો તરીકે સ્થાન પામ્યાં છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે ભગવદ્ગીતામાં આ ત્રણે તત્ત્વોને ‘સત્’ રૂપે વ્યાખ્યાયિત કર્યા છે. ‘સત્’નો પ્રારંભિક અર્થ થાય છે- સચ્ચાઈ, શુદ્ધતા, પ્રામાણિકતા અને નિઃસ્વાર્થતા. આ ગુણો જો યાગ, દાન અને તપમાં ઉમેરાય તો આ બધાં માત્ર ધાર્મિક કર્મો નથી રહેતા, પણ તે જીવાત્માને પરમાત્માની નજીક લાવવા માટે સેતુરૂપ બની જાય છે.

આજના આધુનિક યુગમાં જ્યાં લોભ, અહંકાર અને સ્વાર્થ વધી રહ્યા છે, ત્યાં સત્યનું પાલન, યજ્ઞની ભાવના, દાનની ઉદારતા અને તપની સાધના આપણને સંતુલિત જીવન જીવવામાં મદદ કરે છે. સત્ય એ ફક્ત સાચું બોલવું જ નથી, પણ તે એક જીવનશૈલી છે. રોજબરોજના જીવનમાં જ્યારે આપણે સાચું આચરણ કરીએ છીએ, ત્યારે આપણી વિશ્વસનીયતા વધે છે.

યજ્ઞવિધિમાં જો ‘સત્’ની ભાવના ન હોય તો

તે ફક્ત લૌકિક અને ભૌતિક કૃત્ય જ બની રહેશે. યાગનો અર્થ છે- પોતાનું શ્રેષ્ઠતમ અર્પણ કરવા માટેની તૈયારી. ભગવદ્ગીતા કહે છે કે સાત્વિક યાગ એ છે જે નિયમિત રીતે, શ્રદ્ધાથી અને ફળની ઇચ્છા વિના કરવામાં આવે છે. તે કર્મયોગનો અવિભાજ્ય ભાગ છે. રાજસિક યાગ એ છે જે પુષ્કળ વિધિવિધાન અને બતાવવા માટે થાય છે, તો તામસિક યાગ એ નિયમ વિરુદ્ધ કે અધર્મના માર્ગે કરવામાં આવે છે.

યજુર્વેદમાં કહેવાયું છે કે યજ્ઞ જ સર્વશ્રેષ્ઠ કર્મ છે. આમ તો આ સમગ્ર સૃષ્ટિ યજ્ઞમય છે, જે સમર્પણનાં આધારે જ ક્રિયાન્વિત થાય છે. સૂર્ય ઊર્જા અર્પે, વૃક્ષો પ્રાણવાયુ આપે, નદીઓ જળદાન કરે. આપણું જીવન પણ ત્યારે જ સફળ બને છે જ્યારે આપણે લેવા કરતાં આપવાનું વધુ શીખીએ. પ્રાચીન કાળમાં યજ્ઞો દ્વારા જ્ઞાનનો પ્રસાર થતો હતો. આજે શિક્ષકો

દ્વારા ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને મફત શિક્ષણ આપવા માટે ચલાવાતાં નિઃશુલ્ક વિદ્યાકેન્દ્ર વિદ્યાયજ્ઞના જ અનુષ્ઠાનો છે. યજ્ઞની આ શાસ્ત્રીય ભાવના આજે પણ આપણને શીખવે છે કે સાચી સિદ્ધિ સ્વાર્થમાં નહીં, પરમાર્થમાં જ નિહિત છે. એ જ યજ્ઞનું ‘સત્’ છે.

યજ્ઞની સાથે જ ભારતીય સંસ્કૃતિમાં દાનને પણ ધર્મનું સાર્થક સ્વરૂપ માનવામાં આવે છે. પ્રાચીન કાળથી આજ સુધી, દાનની પરંપરા આપણી સંસ્કૃતિમાં સજીવ રહી છે. મહાભારતના દાનવીર કણ્ઠિ લઈને રતન ટાટા સુધી, દાનની ગાથાઓ સમાજને પ્રેરણા આપે છે. દાન એ ફક્ત ધન વહેંચવાની ક્રિયા નથી, પણ તે એક સંપૂર્ણ જીવનદર્શન છે જે મનુષ્યને સ્વાર્થથી ઉપર ઉઠાડે છે. ગીતામાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે, શ્રેષ્ઠ દાન એ છે જે યોગ્ય સમયે, યોગ્ય વ્યક્તિને, વિનામૂલ્યે અને અહંકાર વિનાના

ભાવથી આપવામાં આવે છે. કોરોનાના સમયમાં જ્યારે સમગ્ર વિશ્વ સંકટમાં હતું, ત્યારે દેશભરની સેવાભાવી સંસ્થાઓ અને સામાન્ય નાગરિકોએ જે રીતે અન્નક્ષેત્રો અને મદદ કેન્દ્રો દ્વારા અન્નદાન, ઓક્સિજન સિલિન્ડરની વહેંચણી, રક્તદાન શિબિરો દ્વારા જીવનદાન અને મફત દવાઓનું વિતરણ કર્યું, તે ગીતામાં વર્ણવેલ સત્ય સાથેના દાનના સિદ્ધાંતોનું જ આધુનિક સ્વરૂપ હતું.

વળી, તૃતીય વિભાગ છે તપ ! તપ એટલે ઈન્દ્રિયોને નિયંત્રિત કરીને આત્માની શુદ્ધિ તરફ પ્રયાણ કરવું. ગીતા ત્રણ તપ વિષયક માર્ગદર્શન આપે છે. કાયિક (શરીરથી કરાતું તપ), વાચિક (વાણીનો સંયમ) અને માનસ (મનનો સંયમ). કાયિક તપમાં બ્રહ્મચર્ય, સ્વચ્છતા અને ગુસ્સેવા આવરી લેવામાં આવે છે. વાચિક તપમાં સત્ય, મૌન અને નમ્ર ભાષાનો ઉપયોગ થાય છે. માનસ તપ એ છે મનમાં ઈર્ષ્યા, ગુસ્સો, લોભ વગેરેમાંથી મુક્તિ અને શાંતિ તરફ પ્રયાણ.

આજે પણ ઘણાં ભક્તો સાદું અને સંયમ સાથેનું જીવન જીવે છે. આમ, આ તપસ્વીઓ તપમાં ‘સત્’નું અનુસંધાન રાખે છે.

અંતે મહંતસ્વામી મહારાજ સમજાવે છે કે “સત્”નો ઉત્કૃષ્ટ અને તાત્ત્વિક અર્થ પરબ્રહ્મ અને અક્ષરબ્રહ્મ પરક છે. હા, ‘સત્’ની આ તાત્ત્વિક વિભાવનામાં યાગ, દાન અને તપ જેવાં સાધનોને અક્ષરબ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મની પ્રસન્નતા માટે કરવામાં આવે છે. પરિણામે આ તમામ સાધનો આત્મંતિક મુક્તિ અપાવે છે. અક્ષરબ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મના સંબંધે યાગાદિક સર્વ ક્રિયાઓ નિર્ગુણ બની જાય છે.

આમ, ‘સત્’ના અનુસંધાન સાથે યાગ, દાન અને તપ આચરીને મુમુક્ષુ સમગ્ર સમાજ માટે પ્રકાશદાયી બની શકે છે. ■

એક એવું મંદિર જ્યાં ભગવાન થઈ જાય છે ભૂખથી દૂબળા!

આવે છે. કારણકે લાલો હંમેશાં ભૂખ્યો જ હોય છે! હા, અહીં એવી માન્યતા છે કે ભગવાનના વિગ્રહથી ભૂખ સહન નથી થતી. જો એમને ભોગ ધરવામાં ન આવે તો તેમનું શરીર દૂબળું પડી જાય છે. એવું પણ માનવામાં આવે છે કે થાળીમાંથી પ્રસાદ ધીમે ધીમે ગાયબ થઈ જાય છે, અને ભગવાન કૃષ્ણ પોતે તેને આરોગી જાય છે.

ભારતમાં કદાચ આ એકમાત્ર મંદિર છે જે ગ્રહણ દરમિયાન પણ બંધ થતું નથી. કહેવાય છે કે, આદિ શંકરાચાર્યના સમયમાં, મંદિર એક વખત ગ્રહણ દરમિયાન બંધ કરવામાં આવ્યું હતું. જ્યારે દરવાજો ખોલવામાં આવ્યો ત્યારે જોયું કે ભગવાનને પહેરાવેલો કમરપટ્ટો નીચે સરકી ગયો હતો. આ વાતની જાણકારી મળતા આદિ શંકરાચાર્ય સ્વયં ત્યાં આવ્યા હતા. સચ્ચાઈ જાણ્યા પછી તેઓ પણ આશ્ચર્યચકિત થઇ ગયા હતા. ત્યારથી તેમની અનુજ્ઞાથી આ મંદિર ગ્રહણ દરમિયાન પણ બંધ થતું નથી.

મંદિર ૨૪ કલાકમાં માત્ર બે મિનિટ માટે બંધ રહે છે. સવારે ૧૧:૫૮ વાગ્યે બંધ થાય છે અને માત્ર બે મિનિટ પછી બરાબર બપોરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે ફરી ખુલે છે. મંદિરના પૂજારીને તાળાની

ચાવી અને કુહાડી આપવામાં આવી છે. કેમકે બાલકૃષ્ણથી ભૂખ સહન થતી નથી એટલે જો ચાવીથી તાળું ખોલવામાં જરા પણ વિલંબ થાય તેવું લાગે તો તરત કુહાડીથી તાળું તોડી દેવાની અનુમતિ છે, પણ કૃષ્ણને ભોગ ધરાવવામાં જરાય વિલંબ ન થવો જોઈએ!! જ્યારે મૂર્તિનો અભિષેક થાય છે, ત્યારે પહેલા મૂર્તિનું માર્થ અને પછી આમું શરીર સુકાઈ જાય છે. કારણ કે અભિષેકમાં સમય લાગે છે, તે સમય દરમિયાન પ્રસાદ ચઢાવી શકાતો નથી. આ ઘટના જોઈને લોકો આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે.

એવું કહેવાય છે કે અહીંના પ્રસાદનો થોડો ભાગ પણ જે કોઈ ગ્રહણ કરે છે તે તૃપ્તિ અનુભવે છે. કોઈપણ ભક્તને પ્રસાદ લીધા વિના જવાની મંજૂરી નથી. દરરોજ સવારે ૧૧.૫૭ વાગ્યે (મંદિર બંધ કરતા પહેલા) પૂજારી મોંદેથી ભૂમ પાડીને પૂછે છે કે શું અહીં કોઈ એવું છે જેણે પ્રસાદ ન લીધો હોય? જે કોઈ અહીં એક વાર પ્રસાદ લે છે, તેને જીવનમાં ક્યારેય ભૂખ્યા રહેવાનો વારો આવતો નથી એવી લોકોમાં શ્રદ્ધા છે. એપ્રિલ મહિનામાં ૧૦ દિવસ માટે અહીં વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવવામાં આવે છે. ■

ભરવાડની બુદ્ધિગમ્ય વાત સાધુને બોધ આપનારી બની ગઈ

પ્રયત્ન કરવા લાગી ગયા. ત્યાં તો કોઈનો ગીત ગાવાનો અવાજ આવ્યો. તેને કારણે સાધુ ધ્યાનમગ્ન થઈ શકતા નહોતા.

- પહેલાં તો તેણે આ અવાજ તરફ દુર્લક્ષ સેવ્યું

અને એ તરફ ધ્યાન ન આપવાનું નક્કી કર્યું. પણ પછી જેમજેમ એ અવાજ એના કાને અથડાતો ગયો તેમતેમ તે વધુ ને વધુ બેચેન બન્યો. ધ્યાન ધરવાનું તો બાજુએ રહી ગયું.

સાધુ તો લાલ-પીળો થતો એ અવાજની દિશામાં આગળ વધ્યો. તેણે જોયું કે ટેકરી પર એક ભરવાડ આંખો બંધ કરી ગઈ રહ્યો હતો. તેની ગાયો ટેકરી પર ચરતી હતી. ભરવાડ તો દુનિયાનું ભાન ભૂલી પોતાની તાનમાં જ મશગૂલ હતો. આ જોઈને સાધુને વધુ ગુસ્સો આવ્યો કે, ‘હું ક્યારનો ભગવાનની પ્રાર્થનામાં ધ્યાન લગાડવાનો પ્રયત્ન કરું છું અને આ ભભણ ભરવાડ પોતાની જ ધૂનમાં એકતાન થઈ ગાઈ રહ્યો છે.’

‘અરે એ મૂર્ખ...!’ સાધુએ ગુસ્સે થઈ ઘાંટો પાડ્યો. ‘તું જોતો નથી કે હું અહીં નદીકિનારે પ્રભુનું ધ્યાન ધરવા પ્રયત્ન કરી રહ્યો છું, ત્યારે તું મોટેમોટેથી ભેંસાસૂર રાગે ગાઈ રહ્યો છે? તને બીજાને થતી ખલેલનું ભાન જ નથી!’

ક્રોધિત સાધુનો બરાડો સાંભળતાં જ ભરવાડે આંખો ખોલી. વિસ્મયતાથી તેના તરફ જોયું. પછી બે હાથ જોડીને નમ્રતાથી બોલ્યો, ‘માફ કરજો મહારાજ! મને નહોતી ખબર કે મારા ગીતથી તમે પ્રભુમાં એકતાન થઈ શકતા નથી. હું તો અહીં

રોજ જ આવું છું. મારી ગાયોને ચરવા છૂટી દઉં છું. ખળખળ વહેતી નદી, કલરવ કરતાં પક્ષીઓ, ઝાડનાં પાંદડાંના ડોલવાનો અવાજ એ બધાં વચ્ચે હું તો રોજ જ એકતાન થઈ મારું ગીત ગણગણું છું. અમને કોઈને કદી પણ એકબીજાથી ખલેલ થઈ નથી. અમે તો અમારા ગાનમાં ગુલતાન રહીએ છીએ. અમને તો લાગતું હતું કે કુદરતની આ ગોકવણમાં કોઈ કોઈને ખલેલ પહોંચાડી શકે જ નહીં. આજે તમારા ધ્યાનમાં મેં ખલેલ પહોંચાડી તે માટે માફી માગું છું.’

અભણ ભરવાડની બુદ્ધિગમ્ય વાત સાંભળી સાધુ અવાક બની ગયો. તે ત્યાંથી ચૂપચાપ ચાલી ગયો અને ફરી પોતાની જગ્યાએ જઈ ધ્યાન ધરવા બેઠો; પણ તે ધ્યાનમાં એકાગ્ર થઈ શકતો નહોતો. એને વારંવાર ભરવાડના શબ્દો યાદ આવતા હતા. તેને થવા લાગ્યું કે, તે કેમ આ ભરવાડ, નદી, પક્ષીની જેમ કુદરતી ગોકવણમાં ગોકવાઈ જઈ ધ્યાનમાં એકાગ્ર થઈ શકતો નથી?

વ્હાલા વાચક મિત્રો! સાધુએ જો સાચા દિલથી પ્રભુની પ્રાર્થનામાં મન પરોવ્યું હોત તો એ આસપાસની દુનિયાનું કોઈ ભાન જ રહ્યું ન હોત ને ભગવાન સામે એકતાન થઈ શક્યો હોત. એકાગ્ર બની શક્યો હોત.

બોધ:

આપણે પણ આપણું ધ્યેય નક્કી કરીએ તો ધાર્થી પરિણામ મેળવી શકીએ. તથાસ્તુ; ઈશ્વર; અલ્લાહ; ગોંડ સૌનું; જીવ માત્રનું ભલું કરે.

નાગપુર શિયાળુ સત્ર રાજ્ય ઇતિહાસનું સૌથી

ટૂંકું સત્ર તોફાની બનવાના પૂરા અણસાર

નાગપુર : મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાનું પરંપરાગત શિયાળુ સત્ર, સોમવારથી શરૂ થઈ રહ્યું છે, જે ૧૪ ડિસેમ્બર સુધી ચાલશે. રાજ્યના ઇતિહાસમાં આ સૌથી ટૂંકા સત્રોમાંનું એક હશે. એવું માનવામાં આવી રહ્યું છેકે આ સત્ર ભારે તોફાની બની રહેશે.

આ સત્ર બે મુખ્ય કારણોસર ખાસ છે; મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસના નેતૃત્વમાં મહાયુતિ સરકારનું એક વર્ષ પૂર્ણ થવું અને ચાલુ સ્થાનિક

સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ દરમિયાન વધતી રાજકીય ગરમી, જેના કારણે પક્ષોમાં આંતરિક વિખવાદ અને અણધાર્યા જોડાણો થયા છે.

આ સત્રમાં વિરોધપક્ષના નેતાનું પદ, મતદાર યાદીના “ગોટાળા”, ખેડૂતોની તકલીફ, કાયદો અને વ્યવસ્થા અને મહાયુતિનું એક વર્ષનું પ્રદર્શન વગેરે મુકે ધોધલ સર્જવાની શક્યતા છે. બીજી બાજુ, રાજ્ય સરકાર અઠવાડિયાના સત્ર દરમિયાન મુખ્યત્વે સત્તાવાર બિલો અને નિયમિત કાયદાકીય કામગીરીને

આગળ ધપાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે તેવી અપેક્ષા છે. ઔપચારિક રીતે સશક્ત વિપક્ષની ગેરહાજરી અને મહા વિકાસ આઘાડી સંખ્યાત્મક રીતે નબળી પડી જવાને કારણે, ટ્રેઝરી બેન્ચને વિશ્વવાસ છે કે તોફાનમાંથી પ્રમાણમાં સરળ રીતે પસાર થઈ જશે. જોકે, સ્થાનિક સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓને કારણે આદર્શ આચારસંહિતા લાગુ થતાં, કોઈપણ મોટી નીતિગત જાહેરાત થવાની શક્યતા રહી નથી.

તેના તરફથી, નિષ્ફળતા,

ગેરવહીવટ અને અપૂર્ણ વચનો પર એક પછી એક પ્રદાર કરવાની તૈયારી કરી રહ્યું છે. બંને ગૃહોમાં વિપક્ષના કોઈ માન્ય નેતા ન હોવા છતાં, તણાયા ઉડવાની અપેક્ષા છે. આરોપોની યાદીમાં ટોચ પર કરોડો રૂપિયાના પુણે જમીન કોભાડ છે, જેમાં નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અજિત પવારના પુત્ર પાર્થ પવારનું નામ છે. વિપક્ષ ચાલુ નાગરિક ચૂંટણીઓ, બીડમાં તાજેતરની હિંસક ઘટનાઓ, કથળતી કાયદો અને વ્યવસ્થાની સ્થિતિ (જુઓ પાનું ૪) ►►

વિરોધ પક્ષના નેતાની નિમણૂક કેમ નથી કરી?; વિરોધપક્ષો દ્વારા ચા પાર્ટીનો બહિષ્કાર

નાગપુર : મહારાષ્ટ્રમાં વિપક્ષે રવિવારે રાજ્ય વિધાનસભાના બંને ગૃહોમાં વિરોધ પક્ષના નેતાઓ (એલઓપી) ની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળતાનો ઉલ્લેખ કરીને શિયાળુ સત્રની પૂર્વસંધ્યાએ સરકારની પરંપરાગત ચા પાર્ટીનો બહિષ્કાર કરવાનો નિર્ણય લીધો.

કોંગ્રેસ વિધાનસભા પક્ષના નેતા વિજય વોડેરીવારે પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે ચા પાર્ટીનું આમંત્રણ વિરોધ પક્ષના નેતાને બદલે વ્યક્તિગત ધારાસભ્યોને મોકલવામાં આવ્યું હતું. બંને ગૃહોમાં મહત્વના બંધારણીય પદ, વિરોધ પક્ષના

નેતાના સ્થાન ખાલી રાખીને સરકારે બતાવ્યું છે કે તેને બંધારણ પર વિશ્વવાસ નથી. તેથી અમે ચા કાર્યક્રમનો બહિષ્કાર કર્યો છે, એમ તેમણે જણાવ્યું હતું.

ગયા વર્ષે રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં વિપક્ષના પરાજય બાદ, કોઈપણ પક્ષ કુલ ૨૮૮ બેઠકોમાંથી ૧૦ ટકા બેઠકો જીતી શક્યો નહીં. ધોરણ મુજબ, કોઈપણ વિપક્ષ માટે નેતાના પદ માટે દાવો કરવા માટે ઓછામાં ઓછી ૧૦ ટકા બેઠકો જીતવી જરૂરી છે.

વોડેરીવારે યાદ કરાવ્યું કે ૧૯૮૦ માં, ભાજપ પાસે ૧૪ ધારાસભ્યો હતા, છતાં

(જુઓ પાનું ૪) ►►

વિપક્ષી નેતાની નિમણૂકનો પ્રસ્તાવ મળ્યો, વાતચીત બાદ નિર્ણય: અધ્યક્ષ રામ શિંદે

નાગપુર : મહારાષ્ટ્ર વિધાન પરિષદના અધ્યક્ષ રામ શિંદેએ રવિવારે જણાવ્યું હતું કે તેમના કાર્યાલયને વિરોધ પક્ષના નેતાની નિમણૂક માટેનો પ્રસ્તાવ મળ્યો છે, જે આ વર્ષે જુલાઈથી ખાલી છે, અને હિતધારકો સાથે વાતચીત કર્યા પછી નિર્ણય લેવામાં આવશે.

જો કાઉન્સિલમાં વિરોધ પક્ષના નેતાની નિમણૂક કરવામાં નહીં આવે, તો આ કદાચ પ્રથમ રાજ્ય વિધાનસભા સત્ર હશે જેમાં બંને ગૃહોમાં બંધારણીય પદ, વિરોધ પક્ષના નેતા તરીકે કોઈ નહીં હોય. મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાનું શિયાળુ સત્ર ૮ થી ૧૪ ડિસેમ્બર સુધી નાગપુરમાં યોજાશે. અમને વિરોધ પક્ષના નેતાની નિમણૂક અંગેનો પ્રસ્તાવ મળ્યો છે; એમ રાજ્ય વિધાનસભાના અઠવાડિયા સુધી ચાલનારા શિયાળુ સત્ર પહેલા શિંદેએ પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે, તમામ હિસ્સેદારો સાથે પરામર્શ કર્યા પછી ચોચ્ય સમયે નિર્ણય લેવામાં આવશે. શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા અને ભૂતપૂર્વ ધારાસભ્ય અંબાદાસ દાનવે કાઉન્સિલમાં વિરોધ પક્ષના (જુઓ પાનું ૪) ►►

ઘાટકોપરની સોસાયટીનું ‘નો વોટર નો વોટ’ આંદોલન

બે-અઢી વર્ષ જૂની સમસ્યાનું તત્કાલ નિરાકરણ કરવાની માગણી: પરાગ શાહે કહ્યું ટેક્નિકલ સમસ્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: ઘાટકોપર વેસ્ટમાં આવેલી સ્કાયલાઇન ઓવેરીસીસના રહેવાસીઓ છેલ્લા બે-અઢી વર્ષથી ચાલી રહેલી પાણીની સમસ્યાને લઈને હવે આક્રમક બન્યા છે અને જો પાણીની સમસ્યા ઉકેલવામાં ન આવે તો ચૂંટણીનો બહિષ્કાર કરવાનું શસ્ત્ર ઉઘામી રહ્યા છે. આજે છેલ્લા અનેક વર્ષોથી જયારે મુંબઈના પાણી પૂરું પાડતા બધા જ ેમો છલકાઈ જતા હોય અને પાણીની કોઈ સમસ્યા ના થાય એવું બની જ ના શકે. ત્યારે ઘાટકોપર વેસ્ટની સ્કાયલાઇન ઓવેરીસીસ જેમાં આઠ વિંગ આવેલા છે જેમાંથી ચાર વિંગમાં છેલ્લા

ટીટ ફોર ટેટ....ઘાટકોપરના સ્કાયલાઈન ઓવેરસિસ રહેવાસીઓએ પાલિકા તરફથી પાણી પૂરું પાડવામાં ન આવતા તથા પાણીના ટેન્કરોનો સહારો લેવો પડતો હોવાની સમસ્યાના જવાબમાં આગામી ચૂંટણીઓમાં ‘નો વોટર-નો વોટ’ (પાણી નહીં તો વોટ નહીં)નો સિદ્ધાંત અપનાવ્યો છે.

(અમય ખારે)

બે-અઢી વર્ષથી પીવાના પાણીની તકલીફ થઇ રહી છે જેને કારણે એ ચારે વિંગ જે માં ત્રિપોલી, કાસાબ્લાન્કા,એલેક્સાન્ડ્ર અને કેરો નામની વિંગના લોકોએ ટેન્કર થી પાણી મંગાવવાની ફરજ પેે છે.

આ બાબતે સમાચારના પ્રતિનિધિ સાથે વાત કરતા કાસાબ્લાન્કા સોસાયટીના ચેરપરસન સુલેખા દોશીએ જણાવ્યુંકે અમે છેલ્લા કેટલા વખોથી પાણીની તકલીફ ભોગવી રહ્યા છીએ અને પાણી ના મળવાને કારણે અમારે રોજ પાણીની ટેન્કર મંગાવીને પાણી પૂરૂં પાડી રહ્યાં છે આના કારણે

(જુઓ પાનું ૪) ►►

આજથી મુંબઈમાં વધશે ઠંડી

રાજ્યમાં શીત લહેર: નાગપુર ૯.૬ ડિગ્રી સાથે સૌથી ઠંડું

મુંબઈ: મુંબઈ સહિત રાજ્યમાં ઠંડીનો ચમકારો અનુભવાઇ રહ્યો છે. મુંબઈમાં દિવસના સમયે ગરમી તથા રાત્રે ઠંડીનો અનુભવ થઇ રહ્યો છે ત્યારે રાજ્યના વિવિધ ભાગમાં કડકડતી ઠંડી અનુભવાઇ રહી છે. શનિવારે નાગપુરમાં મોસમનું સૌથી ઓછું ૯.૬ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું. ઠંડીને કારણે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં લોકો તાપણું કરતા જોવા મળી રહ્યા છે.

મુંબઈમાં રવિવારે દિવસ દરમિયાન બફારો અનુભવાયો હતો જ્યારે રાત્રે થોડી ઠંડી રહી હતી. કોલાબામાં મહત્તમ તાપમાન ૩૨.૮ ડિગ્રી તથા લઘુત્તમ તાપમાન ૨૨.૬ ડિગ્રી નોંધાયું હતું, જ્યારે સાંતાક્રુઝમાં મહત્તમ તાપમાન ૩૩.૯ ડિગ્રી અને લઘુત્તમ તાપમાન ૨૦.૩ ડિગ્રી નોંધાયું હતું. સોમવારે લઘુત્તમ તાપમાનનો પારો ૧૯ ડિગ્રી સુધી પહોંચવાની હવામાન વિભાગ તરફથી આગાહી કરવામાં આવી હતી.

હવામાન વિભાગ દ્વારા શનિવારે નાગપુરમાં મોસમનું સૌથી નીચું ૯.૬ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું જે સામાન્ય કરતા ૪.૦ ડિગ્રી ઓછું છે. આ સિવાય મહત્તમ તાપમાન ૨૭.૮ ડિગ્રી નોંધાયું હતું જે સામાન્ય કરતા ૨.૩ ડિગ્રી ઓછું છે. ૧૨મી ડિસેમ્બર સુધી રાજ્યમાં આનું જ વાતાવરણ રહેશે.

સંપૂર્ણ વિદર્ભમાં પણ ઠંડીમાં વધારો થઇ રહ્યો છે. શનિવારે વિદર્ભમાં પણ નાગપુર શહેર જ સૌથી ઠંડું રહ્યું હતું. બીજા ક્રમાંક ગોંદિયા રહ્યું જ્યાં તાપમાન ૯.૮ ડિગ્રી (જુઓ પાનું ૪) ►►

ભાજપ ૩૬ વિધાનસભા બેઠકો પર ‘નાગરિક સંમેલન’ યોજશે

મુંબઈ: મુંબઈ ભાજપે રવિવારથી તેની ‘નાગરિક સંમેલન’ પહેલ શરૂ કરી, જે અંતર્ગત નાગરિક ચૂંટણીઓ પહેલાં મહાનગરની ૩૬ વિધાનસભા બેઠકોને આવરી લેવામાં આવશે. પાર્ટીના શહેર એકમાત્ર પ્રમુખ અમિત સાટમે

આ પહેલી બેઠક વરલીમાં સંબોધી હતી, જે શિવસેના (યુબીટી) નેતા આદિત્ય ઠાકરેનો મતવિસ્તાર છે.

આ સંમેલન માટે ડેક્ટરો, ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ, વકીલો, રહેવાસી સંગઠનો, નાગરિક જૂથો, હાઉસિંગ સોસાયટીઓ અને એસઆરએ સોસાયટીઓના હોદ્દેદારો, ચાલ સમિતિના પદાધીશ, બજાર, વેપાર અને વેપારી સંગઠનોના પ્રતિનિધિઓ, અને અન્ય પ્રતિષ્ઠિત નાગરિકો સહિતના વ્યાવસાયિકોને આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.

સાટમે એક નિવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે, “દરેક સંમેલનમાં મુંબઈમાં છેલ્લા ૧૧ વર્ષોમાં હાથ ધરવામાં આવેલા વિવિધ વિકાસ કાયોને દર્શાવતી એક દસ્તાવેજ ક્લિંમ રજૂ કરવામાં આવશે. શિવસેના એક વરિષ્ઠ

(જુઓ પાનું ૪) ►►

બીએમસીની

ડ્રાફ્ટ મતદાર

યાદી જાહેર

મલાડ-કુર્લામાં ૫૦ ટકાથી વધુનો વધારો, તો દક્ષિણ મુંબઈમાં મતદારો ઘટ્યા

સુગ્રીમ કોર્ટના આદેશ મુજબ મહારાષ્ટ્રમાં કોઈપણ હિસાબે જાન્યુઆરી મહિનામાં ચૂંટણી કરાવવી પડશે. તેને અનુલક્ષીને રાજ્ય ચૂંટણી પંચ તરફથી તૈયારીઓનો ધમધમાટ ચાલુ થયો છે. અત્યારે સૌથી વધુ ચર્ચા મતદાતા સૂચિમાં નામના ઉમેરા અને બાદબાકીને લઈને છે. ત્યારે, મુંબઈની ડ્રાફ્ટ મતદાતા સૂચિમાં મહત્ત્વપૂર્ણ ફેરફારો સામે આવ્યા છે. શહેરના ૨૨૭ વોર્ડમાં મતદાનમાં કુલ ૧૨.૬૭ ટકાનો વધારો નોંધાયો છે, પરંતુ આ વધારો બધા વિસ્તારોમાં સમાન નથી.

પશ્ચિમ અને મધ્ય ઉપનગરોમાં મતદારોની ટકાવારી નોંધપાત્ર વધી છે, જ્યારે દક્ષિણ મુંબઈના ઘણા જૂના વિસ્તારોમાં મતદાનની ટકાવારી ઘટી છે. ડ્રાફ્ટ મતદાર યાદીએ શહેરના ચૂંટણી પરિદશ્યમાં મોટા ફેરફારો જાહેર કર્યા છે. સત્તાવાર માહિતી અનુસાર, મતદારોની સંખ્યામાં ૧૨.૬૭ ટકાનો વધારો એ ૨૦૧૭ની સૂચિ સામે જોવા મળ્યો છે. જોકે, આ ફેરફાર અસમાન હતો, લગભગ તમામ ૨૨૭ વોર્ડમાં વિવિધ વલણો જોવા મળ્યા.

પશ્ચિમ ઉપનગરોના મલાડ-માલવણી વિસ્તાર અને મધ્ય મુંબઈના કુર્લા વિસ્તારમાં મતદારોની સંખ્યામાં સૌથી મોટો વધારો જોવા મળ્યો. પી નોર્થ

બેલ્ટમાં, વોર્ડ નંબર ૪૮, ૩૩, ૧૬૩ અને ૧૫૭ માં મતદાર સંખ્યામાં ૫૦ ટકાથી વધુનો વધારો જોવા મળ્યો. આ વિસ્તારોમાં મુખ્યત્વે મજૂર વર્ગ અને લઘુમતી સમુદાયોની વસ્તી છે, પરિણામે, રાજકીય અને વહીવટી સ્તરે ડેટા પર બારીકાઈથી નજર રાખવામાં આવી રહી છે. કુલ મતદારોની વૃદ્ધિ ધરાવતા ટોચના પાંચ વોર્ડમાંથી ત્રણ વોર્ડ ફક્ત પી નોર્થ ઝોનના છે.

બીજી તરફ જેને પહેલાના સમયમાં વાસ્તવિક “મુંબઈ” અથવા આજે દક્ષિણ મુંબઈ કહેવાય છે, તે જૂના વિસ્તારોમાં મતદારોની સંખ્યામાં ધરમય ઘટાડો પણ જોવા મળ્યો છે. કુલ ૨૪ વોર્ડ એવા છે જ્યાં મતદારોની સંખ્યામાં ઘટાડો થયો છે, આમાંથી ૧૦ ઉપનગરોમાં છે, પરંતુ સૌથી મોટો ઘટાડો આઇલેન્ડ સિટીના વોર્ડમાં નોંધાયો છે. કાલબાદેવી અને ચિરા બજાર જેવા સી વોર્ડ વિસ્તારોમાંથી મોટી સંખ્યામાં લોકો સ્થળાંતરિત થયા કારણ કે ઘણાં જૂનાં મકાનોનો પુનર્વિકાસ કરવામાં આવ્યો હતો અને લોકોને શહેરની બહાર જવાની ફરજ પડી હતી. બીએમસી અને ચૂંટણી તંત્રએ લગભગ ૧૧ લાખ ડુપ્લિકેટ મતદાતા

(જુઓ પાનું ૪) ►►

ભાજપ સાથે ભારે વિવાદ બાદ ઉદ્ભવ ઠાકરેએ પદાધિકારીઓની બોલાવી બેઠક

મુંબઈ: અગાઉ બાંદ્રામાં અને પછી વરલીમાં સેન્ટ રેજીસ ખાતે ભાજપ સાથેની અથડામણ પછી, શિવસેના પ્રમુખ ઉદવ ઠાકરેએ અખિલ ભારતીય કામગાર સેનાના મહત્ત્વપૂર્ણ પદાધિકારીઓની બેઠક બોલાવી, તેમને ‘ભારતીય કામગાર સેના’ તરીકે એકજૂથ રહેવા અને ભાજપને ઈજારાશાહી તોડવા માટે સૂચનાઓ આપી હતી, સાથે વરિષ્ઠ નેતાઓની કલાસ લીધી હતી.

કામદાર સંગઠન અંગે ભાજપ સાથે ચાલી રહેલા ખેંચતાણ બાદ, ઉદવ ઠાકરેએ કામદાર સેનાના પદાધિકારીઓ સાથે બેઠક યોજી હતી, જેમાં કામદાર સેનાના મહત્ત્વપૂર્ણ પદાધિકારીઓ હાજર

રહ્યા હતા. આ બેઠકમાં તેમણે

કામગાર સેનાના પદાધિકારીઓને ભાજપના ઇરાદાઓને નિષ્ફળ બનાવવા માટે સૂચનાઓ આપી હતી. સાથે જ, સેનાના મહત્ત્વપૂર્ણ પદાધિકારીઓની બેઠક એકજૂથ રહેવા સૂચના આપી હતી. ઠાકરેએ વરિષ્ઠ નેતાઓને કલાસ લેતા કહ્યું કે ભારતીય કામગાર સેના કોઈની જાગીર નથી. કામદાર સેના શિવસેનાનો એક મહત્ત્વપૂર્ણ ભાગ છે અને રાજ્યભરમાં હોટલ, એરપોર્ટ, ફેક્ટરી અને કંપનીઓમાં સેનાના એકમો છે. દરમિયાન, હવે ભાજપે પણ મજૂર સંગઠનો સ્થાપીને ઉદ્ભવ ઠાકરેના મજૂર આંદોલનને

(જુઓ પાનું ૪) ►►

શિયાળુ સત્ર માટે ૮૦૦૦થી વધુ પોલીસ તહેનાત

નાગપુર: મહારાષ્ટ્ર વિધાન મંડળનું શિયાળુ સત્ર સોમવારથી નાગપુરમાં શરૂ થવાનું હોવાથી સુરક્ષા માટે ૮૦૦૦થી વધુ પોલીસ તહેનાત કરી દેવામાં આવ્યા છે, એમ વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ સુરક્ષા માટે તહેનાત પોલીસમાં નાગપુર શહેરના ૫૦૦૦ અધિકારી અને રાજ્યના અન્ય જિલ્લાઓના ૩૦૦૦ અધિકારીનો સમાવેશ થાય છે. સ્ટેટ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ (એસઆરપીએફ)ની પાંચ કંપનીની પણ મદદ લેવામાં આવી છે.

ડીસીપી (સ્પેશિયલ બ્રાન્ચ) શશિકાંત સાતવ આપી સુરક્ષાવ્યવસ્થા પર નજર રાખશે. ડીસીપી (મુખ્યાલય) દીપક અગ્રવાલને નાગપુર

(જુઓ પાનું ૪) ►►

સુરક્ષાર્થ....: મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાના શિયાળુ સત્રનો પ્રારંભ આજથી થઈ રહ્યો છે ત્યારે તેની પૂર્વ સંધ્યાએ ડોગ સ્કવોડના સુરક્ષા ગાર્ડ દ્વારા વિધાનભવન વિસ્તારની ચુસ્ત તપાસ કરવામાં આવી હતી.

(પીટીઆઈ)

વિપક્ષ નેતાની નિમણૂક કરવાનો અધિકાર ફક્ત અધ્યક્ષનો: ફડણવીસ

નાગપુર: વિધાનસભા અને વિધાન પરિષદમાં વિપક્ષી નેતાની નિયુક્તિનો અધિકાર જે તે ગૃહના અધ્યક્ષ/સભાપતિને હોય છે અને તેમાં સરકારની કોઇ ભૂમિકા હોતી નથી, એમ જણાવતાં મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે ઉમેર્યું હતુંકે વિપક્ષ દિશાહીન હોવાથી બેકામ બોલી રહ્યા છે.

વિપક્ષ દિશાહીન છે અને વિધાનસભા અને વિધાન પરિષદમાં વિપક્ષ નેતા (એસઓપી)ની નિમણૂક કરવાનો અધિકાર સંબંધિત મુખ્ય

અધિકારીનો છે. રાજ્ય સરકારની તેમાં કોઇ ભૂમિકા હોતી નથી, એમ મુખ્ય પ્રધાન ફડણવીસે રવિવારે જણાવ્યું હતું. શિયાળુ સત્રની પૂર્વ સંધ્યાએ અહીં યોજાયેલી પત્રકાર પરિષદમાં બોલતી વખતે ફડણવીસે ઉક્ત નિવેદન આપ્યું હતું.

બન્ને ગૃહના અધ્યક્ષ/સભાપતિ દ્વારા જે નિર્ણય લેવામાં આવે તે અમારી સરકારને મંજૂર હશે, એમ તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું.

સોમવારથી શરૂ થતા શિયાળુ સત્ર

પહેલા રવિવારે યોજાયેલી ટી-પાર્ટીનો વિપક્ષ દ્વારા બહિષ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો અને વિપક્ષ નેતાની નિમણૂક નહીં કરવા માટે સરકારની આકરી ટીકા કરી હતી. ગયા વર્ષે યોજાયેલી વિધાનસભાની ચૂંટણી દરમિયાન કુલ ૨૮૮ બેઠકમાંથી વિપક્ષે ૧૦ ટકા બેઠક પણ મેળવી નહોતી અને નિયમ એવો છે કે વિપક્ષ નેતાની માગણી કરવા માટે વિપક્ષે ઓછામાં

(જુઓ પાનું ૪) ►►

ઉદયપુરના ડૉક્ટર સાથે ૩૦ કરોડની છેતરપિંડી: ફિલ્મસર્જક વિક્રમ ભટ્ટ, પત્નીની ધરપકડ

મુંબઈ: જાણીતા ફિલ્મસર્જક વિક્રમ ભટ્ટ અને તેની પત્નીની ઉદયપુરના એક ડૉક્ટર સાથે ૩૦ કરોડ રૂપિયાની કથિત છેતરપિંડી કરવાના કેસમાં રાજસ્થાન પોલીસે ધરપકડ કરી હતી. એક વરિષ્ઠ અધિકારીએ ભટ્ટ પતિ-પત્નીના અહેવાલને સમર્થન આપ્યું હતું અને જણાવ્યું હતુંકે ઉદયપુર પોલીસ રવિવારે મુંબઈ આવી હતી. મુંબઈ પોલીસની મદદથી અંધેરીના ચારી રોડ ખાતેથી વિક્રમ ભટ્ટ અને તેની પત્ની ચેતામ્બરીને તાબામાં લેવામાં આવ્યાં હતાં. બન્નેને સોમવારે ઉદયપુર કોર્ટમાં હાજર કરવામાં આવી શકે. ઉદયપુરના ડૉક્ટર અને ઈન્દિરા શૂપ ઑફ કંપનીઝના ડૉ. અજય

મૂરડિયાએ ફિલ્મસર્જક વિક્રમ ભટ્ટ અને તેમની પત્ની સહિત આઠ જણ વિરુદ્ધ ૩૦ કરોડ રૂપિયાની છેતરપિંડીની ફરિયાદ કરી હતી. આ પ્રકરણે ઉદયપુરની ભોપલપુરા પોલીસે ૧૭ નવેમ્બરે એફઆઈઆર નોંધ્યો હતો. તપાસ દરમિયાન ઉદયપુર પોલીસે આ કેસમાં અગાઉ બે જણની ધરપકડ કરી હતી. કહેવાય છે કે વિક્રમ ભટ્ટને હાજર થવા માટે ઉદયપુર પોલીસે સમન્સ પણ પાઠવ્યા હતા. ઈન્દિરા આઈવીએફ હોસ્પિટલના માલિક મૂરડિયા તેમની દિવંગત પત્નીની બાયોપિક બનાવવા માગતા હતા. પત્નીના યોગદાનની સમ્રઝ દુનિયાને જાણ થાય તે માટે આ બાયોપિક

બનાવવાની વાત થઈ હતી. આ માટે મૂરડિયાને એપ્રિલ, ૨૦૨૪માં મુંબઈના વૃંદાવન સ્ટુડિયોમાં બોલાવવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદમાં આક્ષેપ કરાયો હતો કે સ્ટુડિયોમાં મૂરડિયાની મુલાકાત વિક્રમ ભટ્ટ સાથે થઈ હતી. તે સમયે બાયોપિક માટે ચર્ચા થઈ હતી અને એવું નક્કી થયું હતું કે વિક્રમ ભટ્ટ બાયોપિક બનાવવાની સંપૂર્ણ જવાબદારી લેશે. ફરિયાદમાં એવો પણ આક્ષેપ કરાયો હતો કે બાયોપિકથી ૨૦૦ કરોડ રૂપિયાનો નફો થશે, એવી ખાતરી ભટ્ટે આપી હતી. જોકે નાણાં ચૂકવ્યા પછી બાયોપિક બનાવવામાં નહોતી. પરિણામે મૂરડિયાએ ભોપલપુરા પોલીસનો સંપર્ક સાથ્યો હતો. ■

મહાયુતિમાં અસંતોષ વચ્ચે શિંદે-ચવ્હાણ એક મંચ પર દેખાયા

મુંબઈ: સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીઓ પહેલા મહાયુતિના નેતાઓ એકબીજાની ટીકા કરતા, ટોણો આપતા જણાઇ રહ્યા છે ત્યારે ડેબિવલીમાં યોજાયેલા એક જાહેર સમારંભમાં ભાજપના રાજ્ય પ્રમુખ રવિન્દ્ર ચવ્હાણ અને નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદે એક જ મંચ પર જોવા મળ્યા હતા.

શિંદે સેના અને ભાજપ એકબીજાના નેતા-કાર્યકરોને ફોડતા હોવાને કારણે બન્ને પક્ષ વચ્ચે વચ્ચે વિવાદ વધી રહ્યો હતો અને બન્ને પક્ષના કાર્યકરો

મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફી ધરાવતાં બાળકોને તમામ મદદ કરવાનું શિંદેનું વચન

થાણે: મહારાષ્ટ્રના નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેએ જણાવ્યું હતું કે રાજ્ય સરકાર મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફીથી પીડિત બાળક

પ્રાઇમરી બજારમાં ધસારોઃ ઢગલાબંધ કંપનીઓએ સેબી પાસે ડીઆરએયપી ફાઇલ કર્યા

મુંબઇઃ ભારતીય કંપનીઓ પ્રારંભિક જાહેર ઓફરિંગ (આઈપીઓ) લાવવા માટે દોડધામ કરી રહી છે. આ વર્ષે અત્યાર સુધીમાં, ૨૦૦થી વધુ કંપનીઓએ સિક્મોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા (સેબી) સમક્ષ પ્રોસ્પેક્ટસ ફાઇલ કર્યા છે. લગભગ દરેક કાર્યકારી દિવસે આઈપીઓ લાવવા માટે અરજ ફાઇલ કરવામાં આવે છે. જે જોતાં આગામી સમયમાં પ્રાથમરી બજાર ખૂબ જ વ્યસ્ત રહેશે.

પ્રાઈમ ડેટાબેઝ દ્વારા સંકલિત ડેટા અનુસાર, છેલ્લી વખત એક જ વર્ષમાં આટલા બધા ડીઆરએયપી ૧૯૯૭માં ફાઇલ કરવામાં આવ્યા હતા, જે સ્થાનિક આઈપીઓ બજાર માટે પરાકાષ્ઠાનો સમય હતો. આ વર્ષે ૨૦૨૩ અને ૨૦૨૪ના પ્રથમ નવ મહિનામાં ફાઇલ કરાયેલ આઈપીઓ અરજીઓ કરતાં વધુ અરજીઓ ફાઇલ કરવામાં આવી હતી, જે કંપનીઓ વચ્ચે લિસ્ટેડ થવા માટે સ્પર્ધાને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

સામાન્ય રીતે, આઈપીઓ ફાઇલિંગથી લિસ્ટિંગ સુધી પથી ૧૨ મહિનાનો સમય લાગે છે. આઈપીઓ અરજીઓના પૂરને ધ્યાનમાં લેતા, ૨૦૨૬ ભારતીય આઈપીઓ બજાર માટે એક શ્રેષ્ઠ વર્ષ બનવાની તૈયારીમાં છે. આ વર્ષે બજારની અસ્થિરતા હોવા છતાં, કંપનીઓએ આઈપીઓ દ્વારા રૂ. ૧.૧ લાખ કરોડથી વધુ ભંડોળ એકત્ર કર્યું છે જે ૨૦૨૪માં નિર્ધારિત રૂ. ૧.૬ લાખ કરોડના રેકોર્ડને વટાવી જવાની તૈયારીમાં છે. દાખલ કરાયેલા ડીઆરએયપીમાંથી આશરે રૂ. ૨.૭૮ લાખ કરોડ ભંડોળ એકત્ર થવાનો લક્ષ્યાંક છે. જ્યારે આ અરજીઓમાં નાની કંપનીઓની સાથે ઘણી મોટી કંપનીઓના ઇશ્યુ પણ પાઇપલાઇનમાં છે. આગામી સપ્તાહમાં ટાટા કેપિટલ અને એલજી ઈલેક્ટ્રીક જેવી મોટી કંપની આઈપીઓ રજુ કરશે.

બજારના સહભાગીઓ આઈપીઓ બજારમાં તેજ માટે અનેક કારણો જણાવે છે. પ્રથમ, મુકો સ્થાનિક બચતનો છે, લોકો દર વર્ષે સ્થાનિક બજારમાં રૂ. ત્રણ લાખ કરોડથી વધુનું રોકાણ કરી રહ્યા છે. બીજું, બજારની પહોંચ વિવિધ ક્ષેત્રો અને ભૌગોલિક વિસ્તારોમાં વિસ્તરી છે.

આઈપીઓના તાજેતરના મજબૂત પ્રદર્શન અને નાના અને મધ્યમ કદના શહેરોમાં કંપનીઓ દ્વારા વ્યૂહરચનામાં પરિવર્તનને કારણે ડીઆરએયપી ફાઇલિંગમાં વધારો થયો છે. અગાઉ, નાના શહેરોમાં પ્રમોટર-સંચાલિત

કંપનીઓ લિસ્ટિંગ પર તેમનો હિસ્સો ઘટાડવામાં ખચકાટ અનુભવતી હતી. લિસ્ટિંગ પછી સ્પર્ધકોની નેટવર્થમાં વધારો જોઈને, અન્ય કંપનીઓ પણ આ તરફ આકર્ષાઈ રહી છે. અનુકૂળ બજાર મૂલ્યાંકન પણ કંપનીઓને લિસ્ટિંગ માટે વધુ પ્રોત્સાહિત કરી રહ્યું છે.

પ્રાઇમરી માર્કેટમાં વેકફિટ ઇનોવેશન્સ લિમિટેડ રૂ. ૧૨૮૯ કરોડના આઇપીઓ સાથે આઠમી ડિસેમ્બરે મૂડીબજારમાં પ્રવેશ કરશે. પાર્ક મેડી વર્લ્ડનો રૂ. ૯૨૦ કરોડનો બુક બિલ્ડ ઇશ્યૂ દસમી ડિસેમ્બરના રોજ સપ્લિકેશન માટે ખુલશે અને ૧૨ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ ના રોજ બંધ થશે. નેફ્ટેકેર હેલ્થ સર્વિસિસનો રૂ. ૮૭૧.૦૫ કરોડના બુક બિલ્ડ આઇપીઓ ૧૦ ડિસેમ્બરના રોજ સપ્લિકેશન માટે ખુલશે અને ૧૨ ડિસેમ્બરના રોજ બંધ થશે. કોરોના રેમેડીઝનો રૂ.૬૫૫.૩૭ કરોડનો બુક બિલ્ડ આઇપીઓ આઠમી ડિસેમ્બરના રોજ સપ્લિકેશન માટે ખુલશે અને ૧૦ ડિસેમ્બરના રોજ બંધ થશે.

ઇન્ડિયન ગેસ એક્સચેન્જના બોર્ડ આઇપીઓ માટે મંજૂરી આપી છે. સ્પેશિયાલિટી કેમિકલ્સ ક્ષેત્રની અગ્રણી કંપની, અંબાણી ઓગેંકિમ લિમિટેડે, મોટા પાયે વિસ્તરણની યોજના બનાવી રહી છે. કંપની આગામી વર્ષોમાં તેની મહત્વાકાંક્ષી વિસ્તરણ યોજનાના ભાગરૂપે તારાપુર ખાતે તેની હાલની ક્ષમતામાં લગભગ ૬૦૦ ટકા અને દહેજ ખાતે લગભગ ૪૦ ટકા વધારો કરવાનો લક્ષ્યાંક ધરાવે છે. ઉલ્લેખનીય છે કે કંપની કાપડથી લઈને કાગળ સુધીના ઉદ્યોગોમાં મજબૂત હાજરી ધરાવે છે અને વિશ્વભરના ૪૨ દેશોમાં નિકાસ કરે છે, જેમાં સ્પેશિયાલિટી કેમિકલ વપરાશમાં ઘણી અગ્રણી કંપનીઓ તેનો કલાયન્ટ બેઝ બનાવે છે, જેમાં જેએસડબ્લ્યુ પેઇન્ટ્સ, બીએએસએફ, ડીએસએમ-ફર્મેનિય, પિડિલાઇટ, આર્કેમા, ઘરડા કેમિકલ્સ લિમિટેડ અને અતુલ લિમિટેડનો સમાવેશ થાય છે.

કંપની વોટર બેઝડ સ્પેશિયાલિટી કેમિકલ્સ, કાર્બનિક પેરોક્સાઇડ્સ, સેલિસિલિક એસિડ અને સેલિસિલિક ડેરિવેટિવ્ઝની ઉત્પાદક, પ્રોસેસર, આયાતકાર, સપ્લાયર અને જીવનના ઉપયોગમાં લેવાતા પેઇન્ટ, કાપેટ, કાગળો, કાપડ, બાંધકામો, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, સુગંધ, સૌંદર્ય પ્રસાધનો અને ઘરની સંભાળ જેવા મુખ્ય ઉદ્યોગોને સેવા આપે છે. ■

બજારનું ફોકસ ફેડરલના નિર્ણય અને યુએસ ડીલ પર, રૂપિયાની વધઘટ અને સીએડીનો વધારો ગતિ અવરોધક

મુંબઈઃ ભારતીય રિઝર્વ બેંક દ્વારા છ મહિનામાં પ્રથમ વખત મુખ્ય બેન્ચમાર્ક વ્યાજ દરમાં ઘટાડો જાહેર કરવામાં આવ્યા બાદ અને ઉચ્ચ યુએસ ટેરિફનો સામનો કરવા માટે ‘ગોલ્ડીલોક’ અર્થતંત્રને ટેકો આપવા માટે પ્રવાહિતા વધારવા માટે પગલાં જાહેર કરાયા બાદ

શુક્રવારે શેરબજારના બેન્ચમાર્ક ઇન્ડેક્સ સેન્સેક્સ અને નિક્કીટીમાં સુધારો જોવા મળ્યો હતો. બજારના નિરીક્ષકો અનુસાર ટૂંકમાં યુએસ ફેડનો વ્યાજ દરનો નિર્ણય આ અઠવાડિયે સ્થાનિક ઇકિવટી બજારમાં વલણ નક્કી કરતું મુખ્ય પરિબળ હશે, વૈશ્વિક ગતિવિધિઓ અને વિદેશી રોકાણકારોની પ્રવૃત્તિ પણ સેન્ટિમેન્ટને પ્રભાવિત કરશે.

રિઝર્વ બેન્ક દ્વારા તાર્કિક રીતે અનપેક્ષિત અને આશાવાદના ધોરણે અપેક્ષિત વ્યાજદરમાં ૦.૨૫ ટકાનો ઘટાડો જાહેર થયા બાદ આવેલા સુધારામાં શુક્રવારે સેન્સેક્સ ૪૪૭ પોઇન્ટ ઉછળ્યો હતો અને નિક્કીટી ૨૬,૧૫૦થી ઉપર પહોંચ્યો હતો. આ સુધારા છતાં, બેન્ચમાર્ક ઇકિવટી ઇન્ડેક્સ સપ્તાહના અંતે મોટાભાગે યથાવત રહ્યા છે, નિક્કીટી બેંક પણ સ્થિર બંધ રહ્યો છે. જોકે, વ્યાપક બજારોમાં નબળાઈ જોવા મળી હતી, નિક્કીટી મિડકેપ ૧૦૦ ઇન્ડેક્સ ૦.૭૦ ટકા અને નિક્કીટી સ્મોલકેપ ૧૦૦ ઇન્ડેક્સ ૨૦ ટકા ઘટ્યો હતો.

આગળ જોતાં, રોકાણકારો રિઝર્વ બેન્કના ડોલીશ સ્ટાન્સને યથાવત સાથે વૈશ્વિક ટ્રિગર્સને ટ્રેક કરતા હોવાથી પોઝિટિવ ટોન સાથે ઉત્થલાપથલ યાલુ રહી શકે છે. યુએસ ફેડરલની બેઠક,

સ્થાનિક ફંડોએ ભારતીય ઇક્વિટીમાં ૮૧.૩ બિલ્યન ઠાલવ્યા

મુંબઇઃ સ્થાનિક સંસ્થાકીય રોકાણકારો (ડીઆઇઆઇ) એ ૨૦૨૫માં અત્યાર સુધીમાં ભારતીય ઇક્વિટીમાં ૮૧.૩ બિલિયન ઠાલવ્યા છે, જે ૨૦૨૪માં આખા વર્ષના રોકાણપ્રવાહને વટાવી ગયા છે, જ્યારે વિદેશી સંસ્થાકીય રોકાણકારો (એફઆઇઆઇ)એ ૧૬.૨ બિલિયનનો ચોખ્ખો આઉટફ્લો કર્યો હતો. સ્થાનિક રોકાણકારોએ નવેમ્બરમાં ૮.૭ બિલિયનનો મજબૂત રોકાણપ્રવાહ કર્યો, જે ખરીદીનો તેમનો સતત ૨૮મો મહિનો હતો, જ્યારે વિદેશી પ્રવાહ મહિના માટે મોટાભાગે સ્થિર રહ્યો.

સ્થાનિક સંસ્થાકીય રોકાણકારોએ ૨૦૨૫માં ભારતીય ઇકિવટીમાં ૮૧.૩ બિલિયનનું રોકાણ કર્યું છે, જે

ભારત-યુએસ વેપાર વાટાઘાટો અંગેની સ્પષ્ટતા પર મુખ્ય ફોકસ રહેશે, જ્યારે કોર્પોરેટ કમાણીના આશાવાદ સામે રૂપિયાની વધઘટ, ચાલુખાતાની ખાધમાં વધારો અને ગ્લોબલ ટ્રેડ ટેન્શનના જોખમો ઝળુંબી રહ્યા છે.

અગાઉના સપ્તાહમાં રેકોર્ડ ઊંચી સપાટીએ પહોંચ્યા બાદ બજારે સમીક્ષા હેઠળના પાછલા સપ્તાહની શરૂઆત પ્રોફિટ બુકિંગ સાથે કરી હતી. કોર્પોરેટ ક્ષેત્રના મજબૂત પરિણામ, મજબૂત જીડીપી ડેટા અને મજબૂત ઓટો વેચાણ દ્વારા પ્રેરિત પ્રારંભિક આશાવાદ પર એફઆઇઆઇના સતત આઉટફ્લો, રૂપિયામાં તીવ્ર ઘટાડો અને અમેરિકા સાથેની વેપાર વાટાઘાટોની અનિશ્ચિતતાએ પાણી ફેરવવાનું કામ કર્યું છે. ક્ષેત્રીય વલણો મિશ્ર હતા. ઓટો અને આઇટીએ તહેવારોની માગ અને અનુકૂળ ચલણના ટકાએ સારો દેખાવ કર્યો. જ્યારે આરબીઆઇ નીતિ બેઠક પહેલા નિયમનકારી ફેરફારો અને સાવચેતીભર્યા સ્થિતિને કારણે બૅંકિંગ કાઉન્ટરોએ તૂટક તૂટક દબાણનો સામનો કરવો પડ્યો. જાપાની બોન્ડ યીલ્ડમાં વધારો અને બેન્ક ઓફ જાપાનની કડક નીતિની અટકળો જે વા વૈશ્વિક પરિબળોએ અફઘતફઘીમાં વધારો કર્યો હતો.

રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬ના જીડીપીના અંદાજને ૭.૩૦ ટકા સુધી અપગ્રેડ કરવાની આગાહી અને ફુગાવામાં વધુ ઘટાડો થવાનો સંકેત અપાવને કારણે મુખ્યત્વે નાણાં તીવ્ર ઉછાળો જોવા શક્યો હતો, જેમાં પાંચમી ડિસેમ્બરના

રોજ પૂરા થયેલા અસ્થિર સપ્તાહમાં સેન્સેક્સ ૮૬,૧૫૯.૦૨ના સર્વકાલીન ઉચ્ચતમ સ્તરને સ્પર્શ્યા પછી ૮૫,૭૧૨.૩૭ પર સ્થિર રહ્યો, જ્યારે નિક્કીટી પણ અઠવાડિયા દરમિયાન ૨૬,૩૨૫.૮ના નવા રેકોર્ડ ઉચ્ચ સ્તરને સ્પર્શ્યા પછી, ૨૬,૧૮૬.૪૫

ફોર કાર્ટ

પર નાના ફેરફાર સાથે બંધ થયો હતો. બીએસઇ લાર્જ-કેપ ઇન્ડેક્સ ફ્લેટ નોંધ પર બંધ થયો. વારી એનજી, બજાજ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ, ઇન્ટરગ્લોબ એવિએશન, મેક્સ હેલ્થકેર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, જેએસડબ્લ્યુ એનજી, હિન્દુસ્તાન યુનિલિવર જેવા શેર પાંચથી નવ ટકા સુધી ઘટ્યા હતા, જ્યારે વોડાફોન આઈડિયા, ઇન્ફો એજ ઇન્ડિયા, વિપ્રો, સ્વિગી, ટીવીએસ મોટર કંપની, ઇન્ડસ ટાવર્સ, ઇન્ફોસિસ, ટેક મહિન્દ્રા, એચસીએલ ટેકનોલોજીસ, એશિયન પેઇન્ટ્સ, એલટીઆઇ માઇન્ટ્રી, ટાટા કન્સલ્ટન્ટ્સી સર્વિસિસ ત્રણથી અઠ ટકા સુધી વધ્યા હતા. કેન્સ ટેકનોલોજી ઇન્ડિયા, ઓલા ઇલેક્ટ્રિક મોબિલિટી, હિતાચી એનજી ઇન્ડિયા, હર્લ્પૂલ એફ ઇન્ડિયા, મોતીલાલ ઓસ્વાલ ફાઇનાન્શિયલ સર્વિસિસ, પ્રોપિયર એનજીઈ, નિપ્પોન લાઇફ ઇન્ડિયા એસેટ મેનેજમેન્ટ, ઇન્ડિયન બેંકના ગબડવાથી બીએસઇ મિડકેપ ઇન્ડેક્સ ૧.૨ ટકા ઘટ્યો હતો.

કોઠારી ઇન્ડસ્ટ્રીયલ કોર્પોરેશન, સ્પેકટ્રમ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, થાયરોકેર ટેકનોલોજીસ, તુતીકોરીસ, એસઇપીસી, કિંગ્ડા સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, પ્રાવેગ, શકિત પમ્પ્સ (ઇન્ડિયા)ના ગબડાવને કારણે બીએસઇ સ્મોલકેપ ઇન્ડેક્સ લગભગ બે ટકા ઘટ્યો હતો.

જોકે, મિડકેપ સેગમેન્ટમાં નેશનલ એલ્યુમિનિયમ કંપની, એમફેસીસ, પીબી ફિનટેક, કેપીઆઇટી ટેકનોલોજીસ, કોફોજી, એનએમડીસી, બાલકૃષ્ણ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, અર્જંતા ફાર્મા વધ્યા હતા. એ જ રીતે, જોકે, સ્મોલકેપ સેગમેન્ટમાં નેકટર લાઇફસાયન્સિસ, એસએમસી ગ્લોબલ સિક્ચોરિટીઝ, ઇન્ટિગ્રેટેડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઇન્કોબીન્સ ટેકનોલોજીસ, બિરલાસોફ્ટ, હિન્દુસ્તાન કોપર, સન ફાર્મા એડવાન્સડ રિસર્ચ કંપની, ઝેડએફ કોમર્શિયલ વ્હીકલ કંટ્રોલ સિસ્ટમ્સ ઇન્ડિયામાં ૧૨ ટકાથી ૨૩ ટકા સુધીનો ઉછાળો જોવા મળ્યો હતો.

ક્ષેત્રીય મોરચે, નિક્કીટી કન્ઝ્યુમર ડ્યુરેબલ્સ, નિક્કીટી ફિડેન્સ, નિક્કીટી મીડિયા, નિક્કીટી કેપિટલ માર્કેટ્સ દરેક ૨ ટકા ઘટ્યા હતા, જ્યારે નિક્કીટી યુરેબલ્સ, નિક્કીટી ફિડેન્સ, નિક્કીટી ધોષણમાં આરબીઆઇએ કહ્યું હતું કે, ૨ ટકા ઘટ્યા હતા, જ્યારે નિક્કીટી પીએસયુ બેંક, નિક્કીટી ઇલેક્ટ્રેકર, નિક્કીટી રિયલ્ટી, નિક્કીટી ઓઇલ એન્ડ ગેસ ૧-૧.૫ ટકા ઘટ્યા હતા. બીજી તરફ, નિક્કીટી આઇટી ઇન્ડેક્સમાં ૩.૫ ટકા અને નિક્કીટી મેટલ અને ઓટો

નિમ્બર ૨૦૨૫માં નિક્કીટીએ કરવામાં આવેલા ઘટાડાથી વપરાશમાં વધારો અને ત્રીજા ક્વાર્ટરમાં સરકારી ખર્ચમાં વધારો નબળા નિકાસને સરભર કરવા માટે આવશ્યક પ્રોત્સાહન પૂરું પાડશે, એમ કંપનીએ જણાવ્યું હતું.

અહેવાલમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે ભારતીય રૂપિયો યુએસ ડોલર દીઠ રૂ. ૮૯.૫ ના ભાવે ટ્રેડ થઈ રહ્યો હોવાથી ફોરેક્સ રિઝર્વ ૬૮૮ અબજ ડોલર પર ઊંચું રહ્યું હતું. જોકે, હવે ડોલરદીઠ ૮૦ની સપાટી પર ધ્રુવ અવમૂલ્યન આગળ વધશે એવા અણસાર છે.

સરેરાશ દૈનિક રોકડ બજાર વોલ્યુમ મહિને મહિને છ ટકા વધ્યું હતું, જ્યારે ફ્યુચર્સ અને ઓપ્શન્સ (એફએન્ડઓ) વોલ્યુમ કેલેન્ડર વર્ષ ૨૦૨૫ના બીજા સૌથી ઉચ્ચ સ્તરે રહ્યું હતું.

સરકાર હવે કસ્ટમ ડ્યુટીમાં સુધારણા જાહેર કરશે

મુંબઇઃ ઇન્કમ ટેક્સમાં ધરખમ ફેરફાર બદલાવ બાદ હવે સરકારનું નવું ફોકસ કસ્ટમ જ્યુટી સિસ્ટમમાં ફેરફાર કરવાનો છે. કેન્દ્રીય નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણે શનિવારે (૬ ડિસેમ્બર) કહ્યું કે, બજેટ ૨૦૨૬ પ્રદેશોં તેમની આવનારી મોટી પ્રાથમિકતા કસ્ટમ્સ વિભાગમાં મોટો સુધારો કરવાનું છે. તેમણે તેને પોતાનું નેક્સ્ટ બિગ ક્લીનઅપ અસાઇનમેન્ટ જણાવ્યું.

આગામી બજેટના સંદર્ભમાં નાણાં પ્રધાનએ કહ્યું કે, કસ્ટમ્સ સિસ્ટમમાં સુધારો હવે જરૂરી બની ગયું છે. તેનાથી ન ફક્ત વેપારમાં સરળતા થશે પરંતુ, ભ્રષ્ટાચાર પર પણ લગામ લાગશે અને આયાત-નિકાસ પ્રક્રિયા સરળ અને

નવીનીકરણીય ઊર્જાને ધિરાણ રોકવા કોઈ નિર્દેશ નથી: મનરે

નવી દિલ્હીઃ નવી અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલયે રવિવારે સ્પષ્ટતા કરી કે તેણે નાણાકીય સંસ્થાઓને નવીનીકરણીય ઊર્જા પ્રોજેક્ટ્સ અથવા નવીનીકરણીય ઊર્જા સાધનોની ઉત્પાદન સુવિધાઓને ધિરાણ આપવાનું બંધ કરવા માટે કોઈ નિર્દેશ જારી કર્યો નથી.

નવી અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલય (મનરે)એ નોંધપાત્ર ઓવરકેપેસિટીની ચિંતાઓ વચ્ચે નવીનીકરણીય ઊર્જા પ્રોજેક્ટ્સને નવા ધિરાણને રોકવા માટે એક

પારદર્શક બનશે.

હવે સમય આવી ગયો છે કે, જેમ સરકારે ફેસલેસ સિસ્ટમના ભાગરૂપે ઇન્કમ ટેક્સના વહીવટમાં ફેરફાર કર્યા તેમ કસ્ટમ્સ વિભાગને પણ પારદર્શક અને આધુનિક બનાવે, એમ તેમણે જણાવ્યું હતું.

નાણાં પ્રધાને કહ્યું કે, સામાન્ય માન્યતા એવી હતી કે, ઇન્કમ ટેક્સના દર સમસ્યા નથી. અસલી સમસ્યા ટેક્સનો વહીવટ કેવી રીતે હાથ ધરવામાં આવતો તેમાં હતી. આ પ્રક્રિયા ક્યારેક પીડાદાયક અને બોજાટૂપ બની જતી, જેના કારણે ટેક્સ ટેરેરિઝમ જેવો નકારાત્મક શબ્દ ઉદ્ભવ્યો.

જોકે, હવે ઓનલાઇન અને

નવીનીકરણીય ઊર્જાને ધિરાણ રોકવા કોઈ નિર્દેશ નથી: મનરે

નવી દિલ્હીઃ નવી અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલયે રવિવારે સ્પષ્ટતા કરી કે તેણે નાણાકીય સંસ્થાઓને નવીનીકરણીય ઊર્જા પ્રોજેક્ટ્સ અથવા નવીનીકરણીય ઊર્જા સાધનોની ઉત્પાદન સુવિધાઓને ધિરાણ આપવાનું બંધ કરવા માટે કોઈ નિર્દેશ જારી કર્યો નથી.

નવી અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલય (મનરે)એ નોંધપાત્ર ઓવરકેપેસિટીની ચિંતાઓ વચ્ચે નવીનીકરણીય ઊર્જા પ્રોજેક્ટ્સને નવા ધિરાણને રોકવા માટે એક

ફેસલેસ સિસ્ટમે ઇન્કમ ટેક્સની પ્રક્રિયાને ખૂબ જ સહજ બનાવી દીધી છે. નિર્મલા સીતારમણે એ પ્રમુખ સમસ્યાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો જેને સરકારે છેલાં અમુક વર્ષોમાં પાર કરી છે. તેમણે કહ્યું કે, સરકારે કોવિડ-૧૯ મહામારી બાદ અર્થવ્યવસ્થાને સંભાળવું, વૈશ્વિક યુદ્ધના કારણે ખાદ્યાન્નો પર અસર, સરહદી તણાવ, ચૂંટણી વર્ષમાં આવશ્યક સરકારી ખર્ચ અને જમ્મુ-કાશ્મીરના બેલ્ટિંગ તંત્ર તેમજ અર્થવ્યવસ્થાને પુનઃસ્થાપિત કરવા જેવા મોટા પડકારોને સફળતાપૂર્વક પાર પાડ્યા. પહલગામ હુમલા બાદ જમ્મુ-કાશ્મીરની અર્થવ્યવસ્થાને ફરી ઊભી કરી, જે સરકારની પ્રતિબદ્ધતાનું ઉદાહરણ છે.

એડવાઇઝરી મારફટ ધિરાણકર્તાઓને નિર્દેશ જારી કર્યો હોવાનું સૂચવતા અહેવાલોને કારણે રવિવારે મનરેએ એક નિવેદનમાં ઉક્ત માહિતી જાહેર કરી છે.

મનરેએ નિવેદનમાં જાહેર કર્યું છે કે, આ દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે મંત્રાલયે નવીનીકરણીય ઊર્જા પાવર પ્રોજેક્ટ્સ અથવા નવીનીકરણીય ઊર્જા સાધનો ઉત્પાદન સુવિધાઓને ધિરાણ બંધ કરવા માટે નાણાકીય સંસ્થાઓને કોઈ નિર્દેશ જારી કર્યો નથી.

વીજળીના ઉત્પાદનમાં વધારો, માગમાં ઘટાડો

નવી દિલ્હીઃ નવેમ્બરમાં ભારતની વીજળીની માંગ ૦.૩% ઘટીને ૧૨ ર અબજ યુનિટ (બીયુ) થઈ છે, જે એક વર્ષ પહેલા નીચા તાપમાનને કારણે ૧૨૪ અબજ યુનિટ હતી. ક્લિસિલ ઇન્ટેલિજન્સ અનુસાર, ઓકટોબરમાં લગભગ ૬% માસિક ઘટાડા પછી આ ચિત્ર જોવા મળ્યું છે.

દેશની વીજળીની માંગ એપ્રિલ-નવેમ્બરના સમયગાળામાં વાર્ષિક ધોરણે આશરે ૦.૧% ઘટી હોવાનો અંદાજ છે. જોકે, ભારતે નવેમ્બર ૨૦૨૫માં ૨૧૬ ગીગાવોટની ટોચની વીજળી માંગ નોંધાવી હતી, જે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૧૬ પછી સૌથી વધુ છે.

સૂચકાંકોમાં ૦.૫ ટકાનો વધારો થયો હતો.

સપ્તાહ દરમિયાન, રિલાયન્સ આલ્કલી કેમિકલ્સ એન્ડ ફિલ્લાઇઝર્સ, ટ્રાન્સવર્લ્ડ શિપિંગ લાઇન્સ, ટીવીએસ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, ટ્રાન્સફોર્મર્સ એન્ડ રેકિટેકાઇર્સ ઇન્ડિયા, એલઇ ટ્રાવેલ્નયુઝ ટેકનોલોજી (આઇએક્સઆઇજીઓ), એસઇપીસી, કિંગ્ડા સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી, પ્રાવેગ, શકિત પમ્પ્સ (ઇન્ડિયા)ના ગબડાવને કારણે બીએસઇ સ્મોલકેપ ઇન્ડેક્સ લગભગ બે ટકા ઘટ્યો હતો.

જોકે, મિડકેપ સેગમેન્ટમાં નેશનલ એલ્યુમિનિયમ કંપની, એમફેસીસ, પીબી ફિનટેક, કેપીઆઇટી ટેકનોલોજીસ, કોફોજી, એનએમડીસી, બાલકૃષ્ણ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, અર્જંતા ફાર્મા વધ્યા હતા. એ જ રીતે, જોકે, સ્મોલકેપ સેગમેન્ટમાં નેકટર લાઇફસાયન્સિસ, એસએમસી ગ્લોબલ સિક્ચોરિટીઝ, ઇન્ટિગ્રેટેડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, ઇન્કોબીન્સ ટેકનોલોજીસ, બિરલાસોફ્ટ, હિન્દુસ્તાન કોપર, સન ફાર્મા એડવાન્સડ રિસર્ચ કંપની, ઝેડએફ કોમર્શિયલ વ્હીકલ કંટ્રોલ સિસ્ટમ્સ ઇન્ડિયામાં ૧૨ ટકાથી ૨૩ ટકા સુધીનો ઉછાળો જોવા મળ્યો હતો.

ક્ષેત્રીય મોરચે, નિક્કીટી કન્ઝ્યુમર ડ્યુરેબલ્સ, નિક્કીટી ફિડેન્સ, નિક્કીટી ધોષણમાં આરબીઆઇએ કહ્યું હતું કે, ૨ ટકા ઘટ્યા હતા, જ્યારે નિક્કીટી યુરેબલ્સ, નિક્કીટી ફિડેન્સ, નિક્કીટી ધોષણમાં આરબીઆઇએ કહ્યું હતું કે, ૨ ટકા ઘટ્યા હતા, જ્યારે નિક્કીટી પીએસયુ બેંક, નિક્કીટી ઇલેક્ટ્રેકર, નિક્કીટી રિયલ્ટી, નિક્કીટી ઓઇલ એન્ડ ગેસ ૧-૧.૫ ટકા ઘટ્યા હતા. બીજી તરફ, નિક્કીટી આઇટી ઇન્ડેક્સમાં ૩.૫ ટકા અને નિક્કીટી મેટલ અને ઓટો

ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સની નજર જેરોમ પોવેલના નિર્ણય પર

મુંબઇઃ વૈશ્વિક સ્તરે, ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સનું ફોકસ યુએસ ફેડરલ રિઝર્વના વ્યાજ દરના નિર્ણય પર રહેશે. સામાન્ય રીતે ફેડના નિર્ણયની અસર સમગ્ર વિશ્વના ઇક્વિટી માર્કેટ પર થાય છે. આ વખતે ભારતીય બજાર નિરીક્ષકો પણ ગવર્નર પોવેલના નિર્ણય પર ચાંપતી નજર રાખીને બેઠાં છે. અલબત્ત આ અઠવાડિયે, ભારતીય બજારો ૧૨મી ડિસેમ્બરે જાહેર થનારા ભારતના કન્ઝ્યુમર પ્રાઇસ ઇન્ડેક્સના ડેટાને પણ નજીકથી ટ્રેક કરશે.

ખાસ કરીને યુએસ ફેડરલ રિઝર્વના આંતરિક વિભાજનને જોતા તેના ગવર્નર જેરોમ પોવેલ કેવો નિર્ણય લે છે અને કેવું ગાઇડન્સ આપે છે તેના પર ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર્સની ટીવાંપતી નજર છે. આ અઠવાડિયે અમેરિકાની મધ્યસ્થ બેન્ક ફેડરલ રિઝર્વની બે

સૂર્યકિરણ ટીમે રાજકોટને ઘેલું કર્યું, આકાશનો અદ્ભુત નજારો જોઈ શહેરીજનોમાં પણ જોશ ભરાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ ભારતીય વાયુસેનાની સૂર્યકિરણ ટીમે રવિવારે સમગ્ર રાજકોટ શહેરને ખુશખુશાલ કરી દીધા હતા અને યુવાનો અને બાળકોમાં જોમ ભરી દીધું હતું. અહીંના અટલ સરોવર પાસેના સ્માર્ટ સિટી વિસ્તારમાં અદ્ભુત એર શો હજારો

શહેરીજનોએ માણ્યો હતો અને આપણા જવાનોના શિસ્ત અને હિંમતનો અનુભવ કર્યો હતો.

સૂર્યકિરણ ટીમના ૯ વિમાનના કરતબોએ લોકોને મંત્રમુગ્ધ કરી નાખ્યા હતા. આકાશગંગા સ્કાયડાઇવિંગ ટીમના જવાનોએ ૮૦૦૦ ફૂટની ઊંચાઈએથી કરેલા દિલધગડ કૂદકાએ લોકોને અચંબામાં નાખી

દીધા હતા.

રવિવારે સવારે અટલ સરોવર ખાતે ખાસ વ્યવસ્તા કરવામાં આવી હતી. મોટી જનમેદની આ શોને જોઈ શકે તે માટે ૭ વ્યુ પોઈન્ટ રાખવામાં આવ્યા હતા અને પાર્કિંગ માટે ૮ પ્લોટ્સમાં વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. સ્માર્ટ સિટીમાં જવા અને બહાર

નીકળતા સમયે લોકોએ લાંબો સમય રાહ જોવી પડી હતી.

આકર્ષક લાઈવ પર્ફોમન્સને લીધે લોકો દેશભક્તિના રંગે રંગાયા હતા. દરેક કરતબ રોમાંચથી ભરપૂર હતો. આકાશમાં વિવિધ આકૃતિઓથી માંડી શ્વાસ અધ્ધર કરી દે તેવા અલગ અલગ સ્ટેટ રાજકોટવાસીઓએ જોયાનો આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો.

ભાવનગરમાં ઓનલાઈન જુગાર રમતા ૧૨ શખ્સો ૩.૧.૯૨ લાખની મતા સાથે ઝડપાયા

(અમારા પ્રતિનિધિ દ્વારા)

ભાવનગરઃ લોકલ કાઇમ બ્રાન્ચ દ્વારા શહેરના આડોડિયા વાસ વિસ્તારમાં ચાલતા ઓનલાઇન હાર જીતના જુગારના અખાડા પર દરોડો પાડીને કુલ ૧૨ વ્યક્તિની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. પોલીસે સ્થળ પરથી રોકડ, કોમ્પ્યુટર સિસ્ટમ, મોબાઇલ ફોન અને જુગારમાં વપરાતા અન્ય સાધનો મળીને કુલ રૂ.૧,૯૨,૬૦૦નો મુદ્દામાલ જમ કર્યો છે, જ્યારે અન્ય ત્રણને ઝડપી લેવા ચકો ગતિમાન કર્યા છે.

પ્રાપ્ત થતી માહિતી મુજબ ભાવનગર એલસીબી પોલીસના સ્ટાફને ખાતમી મળી હતી કે, ભીખાભાઇ કનુભાઇ પરમાર

રહે.આડોડિયાવાસ તેમના કબજા હેઠળની આડોડિયા વાસની બે દુકાનોમાં અને જીતેશ ઉર્ફે વિવેક દિલીપભાઇ રાઠોડ રહે.આડોડિયાવાસ) તેમની બાજુની પતરાવાળી દુકાનમાં આર્થિક લાભ માટે જુગારનો અખાડો ચલાવે છે.

આ શખ્સો બહારથી માણસોને બોલાવી દુકાનમાં રાખેલ મશીન પર યંત્રોના ચિત્રો પર રોકડ રકમ લગાવી હારજીતનો જુગાર રમાડતા હતા. વિજેતાને લગાડેલી રકમ કરતાં દસ ગણી રકમ ચૂકવીને નસીબ આધારિત આ જુગાર ચાલતો હતો.

પોલીસ સૂત્રોના જણાવ્યા મુજબ આરોપીઓ ‘ઓનેસ્ટ-૧’ અને ‘સેફરોન’ નામની ઓનલાઇન

ફેન્ચાઇઝી અને યંત્રોનું વેચાણ કરવાના બહાને આ જુગાર રમાડતા હતા. ગ્રાહકો યંત્રના ચિત્રો પર રૂ.૧૧, રૂ.૨૨, રૂ.૩૩ વગેરે જેવી રકમો લગાડતા હતા. દર પાંચ મિનિટે ઓનલાઇન એક યંત્ર વિજેતા જાહેર થતું હતું. લગાડેલ રકમના નવ ગણા રૂપિયા (દા.ત., રૂ.૧૧ લગાવનારને રૂ.૯૯ આપવામાં આવતા હતા.

પોલીસે સ્થળ પરથી જુગાર રમતા અને રમાડતા ૧૨ શખ્સોને ઝડપી પાડ્યા હતાં. જ્યારે ત્રણ શખ્સો નાસી છૂટવામાં સફળ રહ્યા હતા, જેને ઝડપી લેવા ચક્રોગતિમાન કર્યા હતા. તમામ વિરુદ્ધ ઘોષા રોડ પોલીસ સ્ટેશનમાં જુગાર પ્રતિબંધક ધારાની કલમો હેઠળ ગુન્હો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.■

ખોડલદામ ટ્રસ્ટ-કાગવડ દ્વારા ખોડલદામ મંદિર, કાગવડ મુકામે એક ભવ્ય સન્માન સમારોહ યોજાયો હતો. આ સમારોહમાં ગુજરાત ભાજપના નવનિયુક્ત પ્રદેશ પ્રમુખ અને રાજ્ય સરકારમાં નવનિયુક્ત થયેલા લેઉવા પટેલ સમાજના પ્રધાનોનું વિશેષ સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. (તસવીરઃ પ્રવિણ સેદાણી)

ગોપાલ ઇટાલિયા પર જૂતું ફેંકવું તે ભાજપ-કોંગ્રેસનું સંયુક્ત ષડયંત્રઃ ગોપાલ રાય

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ આમ આદમી પાર્ટીના રાષ્ટ્રીય કન્વીનર અરવિંદ કેજરીવાલના ત્રિ-દિવસીય રાજકોટ પ્રવાસ પૂર્વે દિલ્હીના પૂર્વ પ્રધાન તથા આપ ધારાસભ્ય ગોપાલ રાય રાજકોટ પહોંચ્યા હતા અને તેમણે મોટું એલાન કર્યું હતું કે, આગામી મહાનગરપાલિકા, નગરપાલિકા અને તાલુકા પંચાયતની ચૂંટણીઓમાં દરેક બેઠક પર આમ આદમી પાર્ટીના કાર્યકર્તા ચૂંટણી લડશે. આપ દ્વારા ગુજરાત જોડો યાત્રા અને કિસાન આંદોલન કરવામાં આવી રહ્યું છે.

વિસાવદર પેટાચૂંટણીની જીત બાદ રાજ્યમાં ૧૩ હજારથી વધુ સભાઓ કરીને પાર્ટીએ નવો જોશ ભર્યો છે અને ૨૦૨૭માં ગુજરાતમાં પરિવર્તન આવશે એવો વિશ્વાસ વ્યક્ત કરતાં તેમણે ભાજપ-કોંગ્રેસ પર આકરા પ્રહાર કર્યા હતા. તેમણે ગોપાલ ઇટાલીયા પર જૂતું ફેંકવાની ઘટનાને ભાજપની પોલીસ અને કોંગ્રેસનું સંયુક્ત ષડયંત્ર ગણાવ્યું હતું.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે, હાલ ગુજરાતમાં જે રીતે ભાજપ અને કોંગ્રેસ બંને ડરી ગયું છે. વિસાવદરની ચૂંટણીમાં આપના ગોપાલ ઇટાલિયા જીત્યા બાદ ગુજરાતમાં એક નવો જ માહોલ ઊભો થયો છે. અત્યાર સુધી એવું હતું કે ભાજપ કોંગ્રેસના નેતાઓને તોડે અને ચૂંટણી જીતી જાય પરંતુ, પ્રથમ વખત પેટાચૂંટણીમાં એવું બન્યું કે ભાજપને આમ આદમી પાર્ટી હરાવવાની તાકાત બતાવી છે. વિસાવદર બાદ પૂરા ગુજરાતમાં આમ આદમી પાર્ટી દ્વારા ૧૩૦૦૦ જેટલી સભાઓ કરવામાં આવી છે.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે, પંજાબમાં ખેડૂતોનું જે નુકસાન થયું તે બદલ તમામ ખેડૂતોને રૂ. ૫૦,૦૦૦ પ્રતિ હેક્ટર આમ આદમી પાર્ટી દ્વારા આપવામાં આવે છે. જોકે, ભાજપ સરકારે પેકેજ તો આપ્યું જ નહીં પરંતુ જે સહાયની વાત છે એ પણ ખેડૂતોને મળી નથી. ખેડૂતો લાઈનોમાં ઊભા છે અને હેરાન થઈ રહ્યા છે. ગુજરાત સરકાર ખેડૂતોને વળતર નહીં આપે તો આ કિસાન આંદોલન ઉગ્ર બનશે. ■

કચ્છમાં શિયાળો વાઈબ્રન્ટઃ નલિયામાં ૧૦, ભુજમાં ૧૩ ડિગ્રી ન્યુનતમ તાપમાન

(અમારા પ્રતિનિધિ દ્વારા)

ભુજઃ સમગ્ર ગુજરાતની સાથે સરહદી જિલ્લા કચ્છમાં પણ હાડ થીજાવતી ઠંડીએ જનજીવનને મૂંઝેલ કરી દેવાનું શરૂ કર્યું હોય તેમ આ રણપ્રદેશનું કામ્બોર નલિયા ૧૦ ડિગ્રી સેલ્સિયસ સાથે ગુજરાતના પ્રથમ હરોળના સૌથી ઠંડા મથકોમાં પોતાનું સ્થાન જાળવી રાખ્યું છે. અબડાસા તાલુકાનું આ મુખ્ય મથક દર વર્ષે શિયાળા દરમિયાન જાણે કચ્છનું શિમલા બની જાય છે.

ભુજમાં લઘુત્તમ તાપમાનનો પારો ૧૩ ડિગ્રી સેલ્સિયસ પર પહોંચ્યો છે અને દિવસભર લોકોને ઠંડીનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે. અધૂરામાં પૂરું સતત ઉત્તર દિશાએથી વાતા વાયરાઓએ ઠંડીની ધાર વધુ તેજ બનાવતાં બપોરે પણ ટાઢ પડી રહી છે.

ભુજ, અંજાર, ગાંધીધામ, કંડલા, માંડવી,મુંદરા, ખાવડા,નલિયા, લખપત સહિતના મોટાભાગના સ્થળોએ સમીસાંજથી જ લોકો શેરી રસ્તાઓ પરથી ગાયબ થઇ ગયા છે. સમગ્ર ઉત્તર ભારતમાં ચાલુ શિયાળામાં ‘લા-નિનો’ ઇફેક્ટ’ના લીધે જાણે હિમચુગ બેઠો હોય તેવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થશે તેમ હવામાન નિષ્ણાતો જણાવી રહ્યા છે તેવામાં રાજ્યભરમાં આગામી સપ્તાહે ઠંડીમાં વધારો થવાની મોસમ વિભાગે આગાહી કરી છે. ■

જૂનાગઢ જિલ્લા જેલ ખાતે ૧૧.૩૦ કરોડના ખર્ચે નવનિર્મિત ૪૩ આવાસનું પ્રધાન કમલેશ પટેલે લોકાર્પણ કર્યું

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ જૂનાગઢ જિલ્લા જેલ ખાતે જેલ,પોલીસ હાઉસિંગ, ગૃહ રક્ષક બળ અને નશાબંધી વિભાગના પ્રધાન કમલેશ પટેલના હસ્તે પોલીસ આવાસ નિગમ દ્વારા નવનિર્મિત જેલ કર્મચારીઓના આવાસ સંકુલ અને જેલના પરિસરમાં તૈયાર કરાયેલી આધુનિક મહિલા બેરેક સહિતની વિવિધ સુવિધાઓનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ શુભ પ્રસંગે જૂ નાગઢ જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ, મહાનગરપાલિકાના મેયર અને ડેપ્યુટી મેયર, સ્થાનિક ધારાસભ્યો, ભારતીય જનતા પાર્ટીના પદાધિકારીઓ, જિલ્લા પોલીસ તંત્ર, વહીવટી તંત્રના અધિકારીઓ અને મોટી સંખ્યામાં શુભેચ્છકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

કમલેશ પટેલે આ પ્રસંગે જણાવ્યું હતું કે, ગૃહ વિભાગ અને જેલ કર્મચારીઓના પરિવાર માટે આ સુખદ અવસર છે. સરકારનો હંમેશાં પ્રયાસ રહ્યો છે કે, પોલીસ અને જેલ વિભાગના કર્મચારીઓના પરિવારોને સુખ-સુવિધાઓથી સજ્જ સારા આવાસોમાં રહેવાનો લાભ મળે. તેમણે ઉમેર્યું હતું કે, ગૃહપ્રધાનના સક્રિય નેતૃત્વ હેઠળ સરકાર દ્વારા પોલીસ આવાસના મકાનો અને નવા ભવનોનું મહેલો તકે બને અને તેના લોકાર્પણ થાય તે દિશામાં તમામ સુવિધાઓના કામો પૂરજોશમાં કરવામાં

આવી રહ્યા છે.

જૂનાગઢ જિલ્લા જેલ અધિક્ષક જે. આર. સિસોદિયાએ આ કાર્યક્રમ અંગે વિગતો આપતા જણાવ્યું હતું કે, આજે કુલ ૪૩ આવાસ અને અન્ય બિન-રહેણાંકીય મકાનો તેમજ વહીવટી કામગીરી માટેનાં ભવનોનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. કુલ રૂ. ૧૧.૩૦ કરોડના ખર્ચે ૪૩થી વધુ આવાસોનું નિર્માણ થયું છે, જે કર્મચારીઓના રહેણાંકની સમસ્યા હળવી કરશે. આ તમામ સુવિધાઓનો ઉદ્દેશ જેલ કર્મચારીઓની કામગીરી અને તેમના જીવનધોરણને સુધારવાનો છે.

ગીર સોમનાથ પોલીસમાં ધરખમ ફેરફાર! એસ જાડેજાએ ૮૨ કર્મચારીઓની બદલી કરી

અમદાવાદઃ ગીર સોમનાથ જિલ્લા પોલીસ વડા એસપી જયદીપસિંહ જોડેજાએ પોલીસ તંત્રમાં ધરખમ ફેરફારો કરીને એક મોટો નિર્ણય લીધો હતો. જાહેરહિતમાં જિલ્લાના ૮૨ પોલીસ કર્મચારીઓની એકસાથે બદલીઓનો વેરાવળ સિટી પોલીસ સ્ટેશનના છે, જે દર્શાવે છે કે આ ફેરફાર વ્યૂહાત્મક અને વહીવટી દૃષ્ટિકોણથી ઘણો મહત્વપૂર્ણ છે. પોલીસ

